

Verslag

**van de vergadering van
provinciale staten van Drenthe**

gehouden op 18 mei 2005

INHOUD

Opening	4
Mededelingen	4
Ingekomen stukken	4
Vaststelling agenda	5
Vaststelling verslag	5
Mondelinge vragen	5
Algemene beschouwingen	5
- Motie A	14
- Motie B	15
- Motie C	16
- Motie D	17
- Motie E	17
- Motie F	38
- Motie G	39
- Motie H	39
- Motie I	40
- Motie J	41
- Motie K	41
- Motie L	41
- Motie M	42
- Motie N	43
- Motie O	48
- Motie P	51
- Motie Q	54
- Motie R	56
Sluiting	83
Toezeggingen	84

PROVINCIALE STATEN VAN DRENTHE

Verslag van de vergadering van provinciale staten van Drenthe, gehouden op 18 mei 2005 in het provinciehuis te Assen.

Tegenwoordig zijn:

A.L. ter Beek, Commissaris van de Koningin, voorzitter

de leden (46 in getal):

H. Baas (ChristenUnie)
H. Beerda (PvdA)
L. Bomhof (VVD)
N.B. Bossina (VVD)
A.H.J. Dohle (VVD)
G.A.W. Fonk (VVD)
mevrouw W.G. Goudriaan-Visser (PvdA)
A. Haar (D66)
Ch.C. de Haas (OPD)
J. Haikens (VVD)
F.A.J. Harleman (GroenLinks)
E. Hemsteede (PvdA)
H. Holman (CDA)
H.R. Hornstra (PvdA)
mevrouw I.J. Huisman-Holmersma (PvdA)
A. Huizing (PvdA)
H.G. Idema (PvdA)
B. Janssen (CDA)
S. de Jong (CDA)
K. Jonker (CDA)
mevrouw M.J. Kaal (CDA)
W.H. Kuiper (GroenLinks)
J. Langenkamp (GroenLinks)
A. Lanting (VVD)
H.P.K.M. Looman (PvdA)
mevrouw W.L.M. Mastwijk-Beekhuijzen (CDA)
mevrouw A.H. Mulder (CDA)
E. Olij (PvdA)
J. Oving (CDA)
mevrouw J.M. Pannekoek-van Toor (VVD)
A.G.H. Peters (CDA)
G. Roeles (VVD)
E.A. Rougoor (PvdA)
J. Slagter (PvdA)
J.P. Sluiter (D66)
K.H. Smidt (VVD)
mevrouw G.H. Smith-Bults (GroenLinks)
mevrouw H.G. Stoel-Snater (PvdA)
M.P. Turksma (PvdA)
E.R. Veenstra (PvdA)

mevrouw S. van der Vijver-Geitz (PvdA)
A. Wendt (ChristenUnie)
mevrouw K. Westerkamp-Exoo (CDA)
Th.J. Wijbenga (CDA)
H. Zomer (CDA)
J. Zweens (PvdA)

mevrouw I.M. Rozema, griffier der staten van Drenthe

Voorts aanwezig:

mevrouw A. Edelenbosch (gedeputeerde)
mevrouw A. Haarsma (gedeputeerde)
mevrouw T. Klip-Martin (gedeputeerde)
J.H. Schaap (gedeputeerde)
S.B. Swierstra (gedeputeerde)
J.D. Nauta (directeur-secretaris)

Met kennisgeving afwezig:

W.A.R. Boer (PvdA)
M.H. Jakobs (PvdA)
C.H. Kloos (Drents Belang)
R.E. Pot (PvdA)

Verder afwezig:

C.D. de Jong (Fractie de Jong)

A. Opening

De VOORZITTER: Ik open de vergadering van provinciale staten (PS) (09.31 uur) en heet u allen hartelijk welkom.

B. Mededelingen

De VOORZITTER: Ik deel mee dat de heren Kloos, Jakobs, Boer en Pot bericht van verhindering tot het bijwonen van de vergadering hebben gestuurd en dat de heer S. de Jong heeft laten weten de vergadering omstreeks 12 uur te moeten verlaten.

C. Ingekomen stukken

De VOORZITTER: Ik stel de staten voor de ingekomen stukken A.1 tot en met A.3, B.1 tot en met B.6 en C.1 conform de voorgestelde behandeling af te doen.

Daartoe wordt besloten.

D. Vaststelling van de agenda

De VOORZITTER: Ik deel de staten mee dat geen voorstellen ter aanvulling van de agenda zijn gedaan en ik constateer dat daarmee de agenda is vastgesteld.

E. Vaststelling verslag van de vergadering van 23 maart 2005

Het verslag wordt conform het ontwerp vastgesteld.

F. Mondelinge vragen

De VOORZITTER: Ik deel de staten mee dat geen mondelinge vragen zijn aangemeld.

G. Algemene beschouwingen in 1^e en 2^e termijn

De VOORZITTER: De achterliggende stukken voor deze algemene beschouwingen zijn de statenstukken 2005-185: Jaarstukken 2004, 2005-186: Nota reserves en voorzieningen en 2005-187: Voorjaarnota 2005.

Ik wijs de staten erop dat met de fracties is afgesproken dat in eerste termijn de volgende spreektijden gelden:

voor de fracties van PvdA, CDA en VVD: 20 minuten

voor de overige fracties 15: minuten.

Er zal door de griffier scherp geklokt worden!

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. De helft van deze collegeperiode zit erop, een simpele constatering, en in de Voorjaarnota 2005 geeft het college aan goed op weg te zijn en er alle vertrouwen in te hebben dat de vooraf gestelde doelen gehaald worden. De PvdA onderschrijft dit.

Het voor Drenthe juiste beleid is en wordt ingezet en hierbij moet worden opgemerkt dat de werkgelegenheidssituatie in onze provincie nog altijd zorgwekkend is en alle aandacht vraagt. Dit is ook het vertrekpunt van onze bijdrage.

De coalitie van liberalen en sociaal-democraten werkt in Drenthe en smaakt misschien wel naar meer, maar daar gaan in ons land, gelukkig, de kiezers over. We constateren ook dat het collegebeleid breed door de staten wordt gedragen. We hebben de afgelopen tijd nauwelijks relevante alternatieven gezien of gehoord, alweer een simpele constatering.

Los van de Voorjaarnota van het college, die wij overigens onderschrijven - dat zal geen verbazing wekken - gebruiken wij deze algemene beschouwingen om onze eigen accenten op een aantal terreinen te leggen.

Alvorens hiertoe over te gaan, toch nog maar twee constatering.

Allereerst het beleid vanuit Den Haag. De onzekerheid omtrent toekomstige steun voor het Noorden speelt ons steeds parten. Het Kabinet gaat uit van kansen, maar deze kansen houden bij Zwolle niet op. Integendeel! De PvdA zou graag een meer ondersteunende en faciliterende rol van de rijks-overheid zien; meer élan is misschien wel het juiste woord. Landelijk en regionaal de handen ineenslaan en achterstanden ombuigen in echte kansen. De diverse adviesorganen moeten wij hierbij maar rechts laten liggen. We benadrukken daarom nogmaals dat het advies van de Raad voor het Landelijk Gebied over de glastuinbouw in Noord-Nederland direct naar de prullenmand kan.

Vervolgens constateren wij dat de financiële positie en vooruitzichten van de provincie Drenthe, in tegenstelling tot die van de meeste gemeenten, als goed kunnen worden bestempeld. Dit legt een extra druk op ons om hier zeer zorgvuldig en in overleg met onze gemeenten mee om te gaan.

Veel Drentse burgers zijn hard geconfronteerd met allerlei maatregelen vanuit Den Haag en dat lossen we niet op het met verlagen van de provinciale opcenten op de Motorrijtuigenbelasting (MRB), zoals de heer Dohle voorstelt.

Dan nu onze eigen accenten, accenten die erop gericht zijn achterstanden weg te werken en het doen centraal te stellen. Hierbij hebben wij met name de nog steeds hoge werkloosheid in Drenthe voor ogen. Wij eindigen onze bijdrage met het indienen van een aantal moties, welke op 15 juni bij de vaststelling van de Voorjaarnota in stemming komen.

Ons eerste accent betreft verkeer en vervoer.

De PvdA stelt voor € 10 miljoen beschikbaar te stellen voor de verdubbeling van de N33, dit in het verlengde van de door het Rijk in uitzicht gestelde bijdrage. Van de verdubbeling van de N33 gaat een belangrijke economische impuls uit. De weg is de poort naar de Veenkoloniën en is voor Assen en omgeving belangrijk. Verder is er een nadrukkelijk werkgelegenheidsbelang en is de verkeersveiligheid uitgangspunt. Gezien de vele reserves op het gebied van verkeer en vervoer en de behaalde aanbestedingsresultaten stellen wij voor om de uitgave van dit bedrag van € 10 miljoen te dekken uit een nadere prioriteitstelling binnen de vele reserves.

De heer HARLEMAN: Omdat de heer Veenstra voorstelt een bedrag van € 10 miljoen uit de bestemmingsreserves voor verkeer en vervoer te halen, neem ik aan dat de PvdA ook wel enig idee heeft van wat dan kan vervallen. De bestemmingsreserves zijn namelijk volledig belegd. Welke investering op het gebied van verkeer en vervoer kan dan verdwijnen?

De heer VEENSTRA: Wij hebben deze vraag verwacht. Uiteraard zijn de bestemmingsreserves met plannen belegd. De beschikbaarstelling van een bijdrage voor de N33 kan vanaf 2007 plaatsvinden. Wij hebben geconstateerd dat er in de sector verkeer en vervoer een aanbestedingsresultaat van 30% kan worden gehaald en verder kan ook de opbrengst van de provinciale opcenten op de MRB voor de N33 gebruikt worden. Voor het overige gaan wij ervan uit dat van de projecten die nu met een bestemmingsreserve zijn belegd, wel een enkele wegvalt of doorschuift, wat ook weer ruimte geeft. Er zijn dus verschillende mogelijkheden om het geld naar voren te halen.

Door de verdubbeling van de N33 komen industrie- en bedrijventerreinen bij Assen in ontwikkeling, in onze ogen een unieke gelegenheid om bij de opzet hiervan gebruik te maken van alternatieve energiebronnen. Verder vragen wij het college een voortrekkersrol te nemen bij het verkrijgen van de overige vereiste regionale bijdragen.

De heer HOLMAN: Ik denk dat het een goed initiatief is om geld beschikbaar te stellen voor de N33 - ik kom daar ook nog op terug - maar denkt de heer Veenstra dat het op de door hem voorgestelde manier mogelijk is nog deze zomer € 150 miljoen bij elkaar te halen? Denkt hij dat met een provinciale bijdrage van € 10 miljoen het gewenste resultaat wordt bereikt?

De heer VEENSTRA: Ik denk dat het een belangrijke aanzet is; wij moeten toch ergens beginnen. Het Rijk heeft een bijdrage in het vooruitzicht gesteld en verder zijn er nog een provincie en een aantal gemeenten bij betrokken. Wij willen het vliegwielt op gang brengen om het resterende bedrag binnen te krijgen. Met het bedrag van € 10 miljoen willen wij een nadrukkelijke aanzet geven.

De heer HOLMAN: Ik vind het idee sympathiek, maar als ook Groningen € 10 miljoen beschikbaar stelt, is een bedrag van € 80 miljoen nog steeds niet gedekt. Hoe komen wij aan dat geld?

De heer VEENSTRA: Ik denk dat de gemeenten hierin ook een rol kunnen spelen. Bovendien, als er al een bepaald bedrag is, zijn er misschien nog wel andere wegen die naar Rome leiden. Misschien kan Europa nog een rol spelen, of misschien komt er wel iets meer uit Den Haag. Wij moeten vanuit Drenthe een bepaalde aanzet geven, die anderen tot volgen verleidt.

Wij houden ons overigens aanbevolen voor echte alternatieven voor de verdubbeling. De Milieufederatie heeft daar al iets over gezegd en daar willen wij best naar kijken, maar wij zien die alternatieven op dit moment nog niet en daarom houden wij voorlopig vast aan een verdubbeling.

De heer LANGENKAMP: Gaat de heer Veenstra bij het beschouwen van die alternatieven uit van hetzelfde financiële plaatje?

De heer VEENSTRA: Laten wij daar vooreerst maar van dit plaatje en van het beschikbaar gestelde bedrag uitgaan. Nogmaals, wij houden voorlopig vast aan verdubbeling als meest reële optie, maar natuurlijk willen wij alternatieven heel goed beoordelen. Daarbij gaan wij wel uit van hetzelfde financiële plaatje.

Voorzitter. Onze fractie is al enige tijd bezig met een verkenning over de toekomstige inrichting van het openbaar vervoer (OV). Nog voor de zomervakantie presenteren wij een nieuw plan van aanpak binnen de huidige concessiesystematiek, bij de uitwerking waarvan de fractie overleg heeft gevoerd met diverse deskundigen en organisaties.

Mijnheer de voorzitter. Mijn volgende onderwerp is cultuur en welzijn.

De Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) lijkt nog ver weg, maar wij worden er toch al volop mee geconfronteerd. Deze wet zorgt voor nogal wat wijzigingen op het gebied van zorg en welzijn: taken worden van het Rijk naar gemeenten overgeheveld en gemeenten krijgen meer verantwoordelijkheid als het gaat om het inzetten en prioriteren van budgetten. Gemeenten moeten dit allemaal doen tegen de achtergrond van hun vaak sombere financiële vooruitzichten.

Voor ons is wezenlijk dat het huidige zorg- en welzijnsniveau in Drenthe minimaal gehandhaafd blijft, maar liefst doen we er nog een schepje bovenop. Wij vinden het eigenlijk niet goed dat door de WMO verschillen gaan ontstaan tussen gemeenten, grote verschillen die nu nog via rijksbeleid worden afgedekt. '

Hoewel dit niet direct uit de wet naar voren komt, opteren wij nu al voor een ondersteunende en coördinerende rol van de provincie. Het is een rol die de provincie kán pakken en waarmee zij de gemeenten direct kan ondersteunen.

Gerichte combinaties van zorg, welzijn en wonen hebben de toekomst en daarin kan de provincie een coördinerende rol spelen. Ik zal straks een motie indienen, waarin de staten wordt gevraagd structureel een bedrag van € 250.000,-- beschikbaar te stellen voor de vereiste provinciale rol in het kader van de WMO.

Mevrouw SMITH: Vindt de heer Veenstra het niet erg vroeg om nu al structureel zo'n bedrag beschikbaar te stellen voor een projectorganisatie? In het verleden is afgesproken dat de provincie een werkconferentie zou organiseren met alle partijen om te bekijken wat de WMO voor de gemeenten en de provincie gaat betekenen. Misschien is het geld op een andere manier wel beter besteed dan via een projectorganisatie. Kan de heer Veenstra uitleggen hoe hij zo'n projectorganisatie ziet?

De heer VEENSTRA: Het is nog steeds de bedoeling de WMO op 1 januari 2006 in te voeren, dat is over iets meer dan een halfjaar. Wij merken dat verschillende gemeenten worstelen met hun rol in die WMO. Wij vinden deze algemene beschouwingen hét moment om een dergelijk substantieel bedrag naar voren te brengen.

Mevrouw SMITH: Het gaat dus alleen om het bedrag en niet om een projectorganisatie?

De heer VEENSTRA: Wij noemen in onze motie een projectorganisatie, omdat ondersteuning in die vorm ons het beste lijkt. Maar als de komende maanden blijkt dat de ondersteuning richting gemeenten op andere fronten plaats moet vinden, dan kunnen wij dat altijd nog bekijken. Maar op dit moment lijkt ons een projectorganisatie, gelet op de vragen die bij de gemeenten leven, de meest geijkte weg.

De heer DOHLE: In de motie die nog ingediend moet worden, zegt de PvdA ook het onverteerbaar te vinden dat er grote verschillen tussen de gemeenten ontstaan, maar is de WMO juist niet bij de gemeenten neergelegd om die verschillen, ofwel maatwerk mogelijk te maken?

De heer VEENSTRA: Maatwerk is goed, maar met grote verschillen hebben wij toch wel wat moeite. Het is een beetje zuur dat als gevolg van de WMO straks in de ene gemeente een heel ander niveau van welzijn wordt gehanteerd dan in de andere gemeente. Dat is nu ook al wel een beetje zo, maar die verschillen worden nog in belangrijke mate door rijksbeleid afgedekt. Als wij als provincie op dit punt een rol kunnen spelen dan moeten wij niet nalaten dat te doen.

De heer LANGENKAMP: Voorzitter. Ik ben het voor een deel wel met de heer Dohle eens, want de gemeentelijke autonomie maakt het mogelijk dat de gemeenten keuzes te maken en dus dat er verschillen zijn. Ik neem aan dat de PvdA die keuzes in ieder geval respecteert en dat wij dus alleen ingaan op vragen en niet iets opleggen.

De heer VEENSTRA: Nee, zijn niet voor opleggen, wij zijn er wel voor om op dit moment die provinciale rol te pakken, er ook geld voor beschikbaar te stellen en dit punt de komende maanden verder uit te werken. Maatwerk is uitstekend en natuurlijk zullen er wel verschillen tussen gemeenten ontstaan, maar als wij gemeenten kunnen ondersteunen, op welke manier dan ook, om op een wel aanvaardbaar niveau te komen dan moeten wij als provincie dat niet nalaten. Het gaat niet alleen om het minimele beleid, maar ook om initiatieven op het gebied van de werkgelegenheid - ik noem de ID-banen - die wij vanuit de provincie oppakken om verschillen tussen de gemeenten op te lossen.

Mijnheer de voorzitter. Wij zijn er voorstander van de discussie over de uitbreiding van het Drents Museum op te starten. Concrete uitvoering zal niet meer in deze collegeperiode plaatsvinden.

De provincie heeft een heel grote rol op het gebied van jeugdbeleid en jeugdzorg. Een onderwerp dat misschien niet zo voor de hand ligt, maar dat wij in de tweede helft van 2005 eens naar voren willen brengen, is de sluitingstijd van de Drentse horeca. Dit is niet direct een provinciale zaak, maar wel een verschijnsel dat volgens ons weer tot normale proporties moet worden teruggebracht. Jeugdzorg, CAD en GGD kennen genoeg verhalen van excessen bij zogenaamde zich "indrinkende jeugd", die pas ver na middernacht de discotheken gaat bezoeken. In de tweede helft van 2005 willen wij echt aandacht aan dit probleem besteden.

Verder zullen wij in 2005 onze ideeën over een provinciale medianota naar voren brengen.

Voorzitter. Dan de werkgelegenheid.

Als het om het bevorderen van werkgelegenheid in Drenthe gaat, wil de PvdA de volgende accenten leggen. Terecht gaat het college in zijn Voorjaarnota in op hoogwaardige kenniseconomie (LOFAR), want die is enorm belangrijk voor Drenthe. Maar ook het behouden en verkrijgen van arbeid voor laaggeschoolden hoort hier volgens ons nadrukkelijk bij. Wij stellen daarom voor de volgende instrumenten nog eens in beschouwing te nemen.

Het wegwerken van het tekort aan ouderenwoningen biedt jongeren mogelijkheden in de bouwnijverheid aan de slag te gaan. Wij vragen het college om samen met het onderwijsveld, werkgevers- en werknemersorganisaties en woningcorporaties een gericht actieplan op te stellen met als doel mogelijk jongeren aan een baan te helpen in de bouw. Wij denken hierbij met name aan de bouw van woningen. Wij schatten in dat het opstellen van een uitvoerbaar actieplan ongeveer € 25.000,- gaat kosten. Wij zien ook dat veel Duitse ondernemingen inmiddels in het Noorden bouwen. Op zich is daar niets mis mee - het is een gevolg van Europa en dat moet ook doorgaan - maar andersom ligt het toch wat anders. Wellicht kan in het actieplan worden meegenomen dat wij Noord-Nederlandse bouwbedrijven faciliteren om ook in Duitsland te gaan bouwen.

De heer LANGENKAMP: Zoals de heer Veenstra het nu voorstelt, lijkt het op een ruilhandeltje en dat vind ik een beetje vreemd. Ik kan mij voorstellen dat hij zegt dat er beter en op de goede plek gebouwd moet worden - daar is GroenLinks het roerend mee eens - maar de uitspraak dat omdat Duitsers hier bouwen, wij in Duitsland moeten bouwen lijkt mij een rare redenering en zou zelfs ten koste van het bouwen in Drenthe kunnen gaan.

De heer VEENSTRA: Zo uitgelegd is het ook een rare redenering en daarom heb ik het ook iets anders gezegd. Duitse bouwbedrijven bouwen veel in Noord-Nederland en dat is hartstikke goed, en dat is een gevolg van Europa en dat zal nog steeds verder gaan, maar andersom gebeurt het veel te weinig. Omdat het allemaal met werkgelegenheid te maken heeft, stellen wij voor eens te bekijken of, in overleg met Brussel, wij bedrijven kunnen faciliteren om ook in Duitsland aan de slag te gaan. Dat is toch een iets andere uitleg.

De heer PETERS: Voorzitter. In de krant staat van alles over Duitsers die in Nederland bouwen, maar weet de heer Veenstra om hoeveel Duitse ondernemingen het gaat en weet hij ook hoeveel mensen uit de Nederlandse kant van de grens in Duitsland werken? Heeft de heer Veenstra daar cijfers van, is dat onderzocht, of gaat hij uit van een aanname?

De heer VEENSTRA: Er zijn cijfers van, maar die heb ik op dit moment niet paraat. Het is bekend hoeveel mensen hun kavel laten bebouwen door een Duitse onderneming. In sommige gebieden gebeurt dit al in 10 tot 15% van de gevallen. Die cijfers zijn er en die cijfers kunnen heel goed gebruikt worden bij het opstellen van het door mij genoemde actieplan.

(De heer Huizing verschijnt ter vergadering.)

De heer PETERS: Maar wat is dan de belemmering, anders dan een economische of bouwtechnische, om hier mensen aan het werk te krijgen?

De heer VEENSTRA: Dat moet uit het actieplan blijken. Misschien moeten bedrijven in Drenthe wel eerst over bepaalde drempels heen alvorens zij besluiten ook in Duitsland te gaan werken en misschien kunnen wij helpen die drempels te verlagen. Het is in ieder geval iets wat onderzocht zou kunnen worden.

De heer PETERS: Is de heer Veenstra bekend met eerdere pogingen van Drentse bouwondernemingen om Nederlandse woningen op de Duitse markt aan te bieden en weet hij dat die proef geflopt is?

De heer VEENSTRA: Dat is in het verleden inderdaad gebeurd, maar dat mag niet de reden zijn om het vanaf nu dan maar te laten liggen. Ik vind dat wij constant naar mogelijkheden moeten kijken, ook in Europa. En, nogmaals, de bouw kan voor een grote groep mensen een belangrijke werkgever zijn en dus moeten wij daar zeker naar kijken.

De heer PETERS: En de heer Veenstra vindt dat een provinciale taak?

De heer VEENSTRA: Als het om gerichte acties gaat om mensen aan werk te helpen in de bouw, zie ik best een ondersteunende en coördinerende taak voor de provincie.

De VOORZITTER: Ik verzoek de heer Veenstra zijn betoog voort te zetten.

De heer VEENSTRA: Werken in de Drentse zorg heeft toekomst, zeker gelet op de vergrijzing. Het werken in de zorg moet aantrekkelijker worden gemaakt. Ook hier is een provinciale rol denkbaar. Onze vraag aan het college is om samen met het onderwijsveld te beoordelen of nog gerichte opleidingen toegevoegd moeten worden aan wat er nu al in Drenthe is.

De herstructurering van woonwijken in al haar facetten wordt, terecht, meer en meer een taak van woningcorporaties; die zijn daarvoor en hebben er ook voldoende vermogen voor. De financiering van de herstructurering van verouderde bedrijventerreinen is een stuk lastiger, want wie is daarvan de eigenaar? Wij vragen het college te overwegen of niet wat meer middelen bestemd kunnen worden voor de herstructurering van oude bedrijventerreinen en daarbij een relatie te leggen met de herstructurering van woonwijken. De herstructurering van woonwijken wordt meer en meer een taak van woningcorporaties, woningcorporaties willen dit graag doen en hebben daar ook geld voor en als dit gekoppeld wordt aan verruimde nieuwbouwmogelijkheden, ontstaan er misschien kansen om wat geld vrij te maken, ook in overleg met gemeenten. Graag horen wij hierop de reactie van het college.

Verleden jaar heeft de provincie budget beschikbaar gesteld voor het behoud van ID-banen. Afhankelijk van de resultaten en gerichte en volledige evaluatie opteren wij, zoals wij al eerder aangaven, voor het continueren van deze regeling.

In de Voorjaarnota komt, terecht, op verschillende plaatsen de positie van Emmen naar voren. Het college stelt diverse maatregelen voor om de economische positie van Emmen te verbeteren. Het Rijk is Emmen een beetje vergeten en wat ons betreft is het voor Emmen de komende twee jaar alle hens aan dek. Wij vragen het college de mogelijkheid te onderzoeken om samen met de gemeente Emmen tot een concreet en toetsbaar actieplan te komen, gericht op brede vooruitgang in de komende twee jaar. Er staan al veel dingen in de Voorjaarnota, maar wellicht kan dit gebundeld worden tot een concreet en toetsbaar actieplan voor de komende periode.

De heer HOLMAN: Het is terecht dat de heer Veenstra een pleidooi houdt voor Emmen, maar wat zou er volgens hem dan in het actieplan moeten staan? Wat gebeurt er nu niet en wat volgens hem wel kan?

De heer VEENSTRA: Op diverse plaatsen in de Voorjaarnota wordt Emmen genoemd en nogmaals, dat is hartstikke terecht. Omdat de werkgelegenheidssituatie in Emmen uitgangspunt voor ons denken is, denken wij dat de zaken die nu wat verspreid over de Voorjaarnota zijn genoemd, samengebracht kunnen worden tot een concreet plan, waarvan de uitvoering gevolgd en regelmatig getoetst wordt, in overleg met de gemeente Emmen.

De heer WIJBENGA: Maar, nogmaals, wat moet er dan in dat plan staan? Hier en daar een nietje door de stukken heen slaan, brengt geen werkgelegenheid.

De heer VEENSTRA: Als het goed wordt gevolgd en ieder kwartaal met de gemeente Emmen wordt overlegd over wat de vooruitgang is geweest, of maatregelen bij elkaar passen en of maatregelen elkaar ondersteunen, dan valt direct op wat er mis en wat er goed gaat. Het lijkt mij voor Emmen een heel goede move.

De heer HOLMAN: Denkt de heer Veenstra dan niet dat Hoogeveen, dat met een soortgelijke problematiek te kampen heeft, er ook bij moet? Zou wat hij voorstelt eigenlijk niet voor de hele Zuidoost-regio moeten gelden?

De heer VEENSTRA: Natuurlijk geldt het ook voor andere plaatsen, maar wij hebben Emmen naar voren gebracht, omdat Emmen in het verleden in diverse rijksnota's werd genoemd en daarin nu niet meer voorkomt. Dat heeft consequenties. Daarom denken wij dat voor een plaats met de omvang van Emmen best wat extra maatregelen kunnen worden genomen.

De heer HARLEMAN: Ik heb uit de Voorjaarnota begrepen dat het college voorstelt om een samenhangend plan te maken rond Emmen. Wat is dan het verschil met het voorstel van de PvdA?

De heer VEENSTRA: Misschien dat wij het concreet en toetsbaar willen maken voor de komende twee jaar en dat wij zaken willen bundelen, gericht op vooruitgang. Wij willen een relatie leggen met wat er van de kant van het Rijk niet voor Emmen is gedaan en dat de komende twee jaar naar voren brengen.

De heer HARLEMAN: Maar dat staat ook in de Voorjaarnota. Maar ik neem aan dat het college dat zelf ook wel kan zeggen.

De heer VEENSTRA: Voorzitter. Voor de Veenkoloniën zijn verschillende verbetertrajecten gestart. Wij ondersteunen deze, want het doen staat voor ons voorop. Wij ondersteunen ook de subsidie-aanvraag van de Stichting Innovatie Veenkoloniën, waarbij de hoogte van het bedrag nog nader moet worden beoordeeld.

Het afgelopen jaar is veel gezegd en geschreven over recreatie en toerisme in Drenthe. Er is nu een gerichte promotiecampagne en de PvdA ziet nog geen aanleiding om de voorwaarde van 50% cofinanciering aan te passen. Plannen die aansluiten bij wat het toeristisch bedrijfsleven wil, krijgen ondersteuning van het bedrijfsleven en als het resultaat tegenvalt, moeten niet de financiële voorwaarden maar de plannen worden aangepast. Een andere financiële verhouding is wat ons betreft slechts denkbaar als plannen de sector recreatie en toerisme overstijgen en betrekking hebben op het imago van de totale provincie.

De heer LANGENKAMP: De heer Veenstra spreekt over de financiële verhouding, maar als hij de provincie Drenthe in haar geheel wil gaan promoten, zal niet alleen de financiële verhouding maar ook de hoogte van het bedrag ter sprake moeten komen. In Groningen wordt de provincie gepromoot en daaraan draagt de recreatiesector niet aan bij, maar het bedrag dat in Groningen beschikbaar is, is wel een nulletje meer dan Drenthe nu beschikbaar heeft. Denkt de heer Veenstra aan een met Groningen vergelijkbaar bedrag?

De heer VEENSTRA: Het gaat om de fiftyfifty verdeling van de financiering. Ik heb gezegd dat een andere verhouding bespreekbaar is wanneer de plannen de sector recreatie en toerisme overstijgen en betrekking hebben op de totale provincie. Dat is eigenlijk hetzelfde als de heer Langenkamp zegt.

De heer LANGENKAMP: Nogmaals, in Groningen is het budget € 2 miljoen en de recreatiesector draagt daar niet in bij.

De heer VEENSTRA: Maar het gaat nu over Drenthe en in Drenthe is een fiftyfifty verhouding afgesproken. Daar willen wij aan vasthouden, dus ook aan de cofinanciering vanuit het bedrijfsleven. Aanpassing van de fiftyfifty verhouding is voor ons pas bespreekbaar op het moment dat het gaat om promotie van de totale provincie.

De heer LANGENKAMP: Dus de heer Veenstra spreekt niet over het bedrag?

De heer VEENSTRA: Ik heb niet over de hoogte van het bedrag of over een extra budget gesproken. Ik sprak alleen over andere plannen.

De heer LANGENKAMP: Oké.

De heer HOLMAN: Het bedrag dat wij nu voor promotie van het toerisme beschikbaar stellen, geldt voor twee jaar en is dus een tijdelijk gebeuren. Hoor ik de heer Veenstra nu zeggen dat wanneer er toerisme overstijgende Drenthe-promotie komt, de PvdA bereid is daarvoor geld beschikbaar te stellen?

De heer VEENSTRA: Dat heb ik niet gezegd. Maar het is best een discussie waard. Ik heb gezegd dat wij willen vasthouden aan de verhouding fiftyfifty en dat als het om de sector overstijgende plannen gaat, er sprake kan zijn van een andere verhouding.

De heer HOLMAN: Geeft de heer Veenstra daarmee aan dat hij voor een bredere Drenthe-promotie geld over heeft? Kan ik zijn woorden zo interpreteren?

De heer VEENSTRA: Op het moment dat het aan de orde komt en er ligt echt een goed plan dan willen wij daar wel nadrukkelijk naar kijken, maar op dit moment houden wij vast aan de financiering die onder de huidige campagne ligt.

De heer LANGENKAMP: Even voor mijn begrip: de promotie van Drenthe houdt toch meer in dan alleen de promotie van het toerisme?

De heer VEENSTRA: Absoluut.

De heer LANGENKAMP: Hoe kan de heer Veenstra dan zijn vraag stellen?

De heer VEENSTRA: Ik stel geen vraag, volgens mij stelt de heer Langenkamp een vraag. Ik heb gezegd hoe ik de cofinanciering zie en dat wij tot een andere verhouding willen komen op het moment dat de plannen wat verder gaan. Op dat moment gaan wij die verhouding beoordelen.

De heer LANGENKAMP: Dan zijn wij het er dus over eens, als ik de woorden van de heer Veenstra goed samenvat, dat er voor promotie van Drenthe in totaal meer geld nodig is. Een onderdeel van die totale promotie is de promotie van de recreatie en daarvoor geldt de 50:50-regeling.

De heer VEENSTRA: Zo heb ik het niet gezegd. Ik wil het nog wel een keer zeggen, misschien wordt het dan duidelijk.

Er is nu een promotiecampagne. Wij staan achter die campagne en zien ook geen aanleiding om die aan te passen. Wij vinden het prettig dat het bedrijfsleven aan die campagne meebetaalt en wij willen aan die cofinanciering vasthouden. Op het moment dat er plannen komen die de sector recreatie en toerisme overstijgen, die dus echt van belang zijn voor heel Drenthe, dan vinden wij het reëel dat er naar een andere financiële verhouding wordt gekeken.

De heer BAAS: Maar als het toerisme en recreatie overstijgend is, gaat het dus om meer bedrijfsleven dan alleen het bedrijfsleven in de sector recreatie en toerisme?

De heer VEENSTRA: Dat zou kunnen.

Voorzitter. Ik kom op milieu, water en groen. De PvdA wil zich inzetten voor een duurzame samenleving. Door allerlei oorzaken - klimaatverandering, het opraken van fossiele brandstoffen en luchtverontreiniging - wordt deze duurzame samenleving bedreigd. Bij de binnenkort te verwachten energienota zullen wij een aantal concrete voorstellen doen, o.a. een voorstel over een belangrijke voorbeeldrol voor de provincie bij het gebruik van biodiesel.

De PvdA wil dit jaar ook de discussie over windenergie in Drenthe opnieuw openen. Een aantal van 44 windmolens kan een kwart van de energiebehoefte van onze provincie dekken. Wij zullen het college bij de behandeling van de Energienota vragen hiertoe een voorzet te doen. Wij willen hierover graag de discussie met het college en de andere partijen aangaan.

Verder willen wij dat er nu echt een programma "scholen en energiegebruik" van de grond komt.

Diverse scholen in Drenthe hebben bouw- of verbouwplannen, maar vaak te weinig middelen.

Gemeenten kijken nogal eens naar de hoogte van de investering en vergeten dat door het gebruik van andere materialen en technieken geld kan worden terugverdiend. Het zou mogelijk moeten zijn vooral "zichtbaar" duurzaam te bouwen. Naast energiebesparing kunnen hieraan ook allerlei onderwijsprojecten gekoppeld worden. In het kader van het project Liberalisering Energiemarkt Drenthe (LED) zouden allerlei afspraken gemaakt kunnen worden over bijvoorbeeld zonnepanelen op scholen. Hieraan koppelen we een versterking van de regierol van de provincie en eventuele mogelijkheden voor extra financiering. Over energieverbruik en duurzaam bouwen is namelijk wel veel kennis aanwezig, maar deze is vaak erg verspreid.

Duurzaam bouwen en recreatie blijken nogal eens twee verschillende werelden. In Drenthe worden veel recreatiewoningen gebouwd. De PvdA wil zich er sterk voor maken dat duurzaam bouwen en landschappelijke inpassing worden gekoppeld aan het bouwen van recreatiewoningen. Over de mogelijkheden en onmogelijkheden bestaan nog veel misverstanden en gebrek aan kennis. Samen met projectontwikkelaars en gemeenten zou een convenant opgesteld kunnen worden. In de commissie zullen wij hierover met een voorstel komen.

Tenslotte moeten we als het om het milieu gaat, in Drenthe haast maken met het tegengaan van de verdroging. Dit is een ingewikkeld en complex onderwerp. In de meivergadering van de Statencommissie MWG komen we hier nader op terug.

Voorzitter. Jaarlijks wordt in de algemene beschouwingen aandacht besteed aan de ambtelijke organisatie. Meestal gaat het dan om het terugdringen van het aantal formatieplaatsen. Verleden jaar is hierover ook het een en ander gezegd en toen is hier een motie over aangenomen.

De eisen die aan de ambtelijke organisatie worden gesteld, worden steeds hoger. Het vergt ook van de ambtelijke organisatie nogal wat om voor alle in de Voorjaarnota genoemde plannen van beleid naar uitvoering te komen. Het kwaliteitsaspect is voor ons hierbij van nadrukkelijk belang. De organisatie moet beleid waar maken en ontkomt niet aan een kritische benadering, dit ook vanwege de hoge interne kosten op het provinciehuis. De PvdA wil daarom na de zomer een soort van kwaliteitstraject opzetten voor de ambtelijke organisatie, vergelijkbaar met wat op het gebied van de financiële verantwoording is gebeurd. Dit achten wij in dit stadium een meer constructieve benadering, ook gezien van de motie van verleden jaar, dan het eenzijdig hameren op de personeelsformatie.

De heer HOLMAN: Ik snap niet precies waar de heer Veenstra met zijn pleidooi heen wil. Constateert hij nu dat er te weinig kwaliteit is en dat die kwaliteit omhoog moet, of constateert hij dat er te weinig formatie is, of te veel of te duur?

De heer VEENSTRA: Wij hebben op dit moment geen voorstellen en willen niet hameren op het terugbrengen van de personeelsformatie, zoals verleden jaar door de staten is gedaan. Wij zijn wel van mening dat de kwaliteit van handelen van de organisatie aandacht moet hebben, net zoals dit in het bedrijfsleven het geval is, en dat de eisen die aan de ambtelijke organisatie worden gesteld, steeds hoger worden. Daarom willen wij na de zomer beoordelen of wij daarmee iets kunnen doen.

De heer HOLMAN: Heeft de heer Veenstra signalen ontvangen dat er aanleiding is om dit te doen?

De heer VEENSTRA: Wij geloven best dat de organisatie haar werk heel goed doet, maar wij weten ook dat de maatschappij verandert en dat de eisen die aan het handelen van de overheid worden gesteld, steeds hoger worden. Dus moet het kwaliteitsaspect, net zoals dit in het bedrijfsleven gebeurt, consequent naar voren worden gebracht.

De heer HOLMAN: Maar het is toch de taak van het college om de organisatie aan te sturen? Wat brengt de heer Veenstra er dan toe deze opmerking te maken?

De heer VEENSTRA: Ik denk dat de kwaliteit van handelen van de ambtelijke organisatie zeker een aspect is waarover ook PS iets kunnen zeggen, net zoals zij verleden jaar ook iets gezegd hebben over de omvang van de personeelsformatie.

De heer LANGENKAMP: Maar de heer Veenstra wekt nu de indruk dat de kwaliteit niet goed genoeg is.

De heer VEENSTRA: Nee, ik heb gezegd dat de kwaliteit een aspect is dat de komende jaren nog veel belangrijker wordt en dat daar vanuit PS dus ook aandacht voor mag zijn. Daarom willen wij na de zomer bekijken wat wij daarmee kunnen doen.

De heer LANGENKAMP: Wat de heer Veenstra nu zegt is of een open deur, omdat het gewoon bestaand beleid is - de heer Holman wees hier ook al op - of er is echt wat aan de hand.

De heer VEENSTRA: Het is geen open deur en het is zeker ook bestaand beleid. Maar de PvdA is van mening dat PS zeker wel aandacht aan dit aspect kunnen besteden. Wij schatten in dat de eisen steeds hoger worden.

De heer SLUITER: De heer Veenstra heeft nadrukkelijk aandacht voor de kwaliteit en dat is prima, op dit punt ben ik het helemaal met hem eens. Maar heeft hij nu impliciet of expliciet gezegd dat de omvang van de formatie bespreekbaar is, ook in neerwaartse zin?

De heer VEENSTRA: Daarover hebben wij verleden jaar al gesproken en daarvoor is een langjarig traject ingezet. Op dit moment komen wij niet met een dergelijk voorstel, maar willen wij het vanuit een iets andere kant bekijken. Wij denken dat het best lastig zal zijn om voor alles wat in de Voorjaarnota staat van ambitie tot beleid te komen en daarover willen wij na de zomer van gedachten wisselen.

De heer SLUITER: Het kwaliteitsaspect is mij helder en nu nog even het kwantiteitsaspect. Is het voor de heer Veenstra bespreekbaar om naar een betere, maar in omvang kleinere organisatie te gaan?

De heer VEENSTRA: Daar moet altijd naar gekeken worden. Verleden jaar en het jaar daarvoor is het kwantitatieve aspect naar voren gekomen. Als er goede alternatieven zijn en er goede voorstellen voorliggen, willen wij die zeker bekijken. Maar wij zien op dit moment niet hoe daar nu nog iets aan kan worden gedaan en daarom willen wij het liever via een andere weg oppakken.

De heer DE HAAS: Ik ben het helemaal eens met de heer Veenstra, maar ik wil hem toch nog vragen of hij misschien doelt op een soort van efficiencyonderzoek.

De heer VEENSTRA: Als het om kwaliteit gaat, komen ook elementen van efficiency ter sprake. Voorzitter. Wij hebben in onze algemene beschouwingen voortgeborduurd op de Voorjaarnota van het college. In het verlengde van die Voorjaarnota hebben wij enkele concrete voorstellen geformuleerd, gericht op het doen en het wegwerken van achterstanden. In de loop van 2005 komen wij nog met diverse uitwerkingen.

Voorzitter. Ik wil nu nog een aantal moties indienen.

Motie A

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 18 mei 2005;

kennisgenomen hebbende van het feit dat:

- met ingang van 1 januari 2006 de Wet maatschappelijke ondersteuning haar intrede doet;
- de Drentse gemeenten meer taken en verantwoordelijkheden van het Rijk krijgen op het gebied van welzijn en zorg;
- de Drentse gemeenten verantwoordelijk worden voor de inzet en prioritering van de budgetten voor welzijn en zorg;
- de financiële vooruitzichten van de Drentse gemeenten in vele gevallen niet rooskleurig zijn;

- de veranderingen door de Wet maatschappelijke ondersteuning voor welzijn en zorg ook invloed hebben op de aard en omvang van de woningbehoefte in Drenthe;

van mening zijnde dat:

- het huidige zorg- en welzijnsniveau in Drenthe minimaal gehandhaafd dient te blijven;
- er geen grote verschillen tussen de verschillende Drentse gemeenten mogen ontstaan;
- er een goede afstemming nodig is wat betreft de wonen, welzijn- en zorginspanningen tussen gemeenten en provincie;
- de provincie een coördinerende rol kan gaan vervullen en haar kennis en kunde daar waar mogelijk dient in te brengen om de Drentse gemeenten te ondersteunen in hun opgaaf;

verzoeken het college:

- een bedrag van € 250.000,-- structureel beschikbaar te stellen voor de vereiste provinciale rol in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning middels het oprichten van een projectorganisatie;
- de dekking te zoeken uit de resterende jaarsaldi/post vrije bestedingsruimte;

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen.

Motie B

Provinciale Staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 18 mei 2005;

overwegende dat:

- de verdubbeling van de N33 in de nota Mobiliteit geen prioritaire plaats inneemt;
- de noordelijke regio (de provincies Groningen en Drenthe en de SNN) van mening is dat de aanpak van de knelpunten zo snel mogelijk ter hand moeten worden genomen;

van mening zijnde dat:

- de N33 een belangrijke noordelijke verbinding is, waarbij ook de ontsluiting van de Veenkoloniën een rol speelt;
- de N33 op dit moment een verkeersonveilige weg is, waar veel ernstige ongelukken plaatsvinden;
- een verdubbeling een goede oplossing is voor de huidige knelpunten, waarbij in de planuitwerking zeker ook bruikbare alternatieven (onder andere uit milieutechnische overwegingen) in de besluitvorming moeten worden meegewogen;

verzoeken het college:

- voor het naar voren halen van de verdubbeling van de N33 vanaf 2007 in de begroting € 10 miljoen te reserveren door middel van een herprioritering binnen het budget van de portefeuille verkeer en vervoer

en gaan over tot de orde van de dag.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Mag ik een vraag stellen over de orde?

De VOORZITTER: Als u mij eerst de kans geeft om vast te stellen dat de motie deel uitmaakt van de beraadslagingen. Dat heb ik nu gedaan en de heer Dohle kan nu zijn vraag stellen.

De heer DOHLE: Het gaat mij niet zozeer om de motie, maar om het feit dat die nu wordt ingediend en onderwerp van deze beraadslagingen is. Ik neem aan dat dan ook in deze vergaderingen over de ingediende moties gestemd moet worden.

De VOORZITTER: Dat is niet het geval. De moties kunnen nu ingediend worden en er kan over gesproken worden, als bepaald is dat zij onderwerp van beraadslaging kunnen zijn, maar het traject is vervolgens dat deze bijeenkomst zonder besluitvorming wordt beëindigd. In de commissies wordt daarna verder gesproken over de inbreng van deze dag, over de Voorjaarnota, de jaarstukken en de ingediende moties en vervolgens zal in de vergadering van PS van 15 juni a.s. de finale behandeling van de Voorjaarnota plaatsvinden en over de moties worden gestemd. Zo is het afgesproken.

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Ik ga verder met het indienen van de moties van mijn fractie.

Motie C

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 18 mei 2005;

overwegende dat:

- *het verlenen van zorg aan hen die dat behoeven een belangrijke sector is in het kader van de werkgelegenheid;*
- *door de toenemende vergrijzing van de bevolking dit aspect, meer dan in het verleden het geval was, van betekenis wordt in het werkgelegenheidsbeleid, ook binnen het raam van de mogelijkheden die de provinciale overheid heeft;*
- *de provincie Drenthe door de huidige samenstelling van de bevolking reeds nu met een toenemende zorgbehoefte wordt geconfronteerd;*
- *Drenthe zich op diverse gebieden presenteert als een regio waar het voor senioren goed toeven is en er daardoor een toenemende vraag zal gaan ontstaan naar mensen die adequate professionele zorg kunnen verlenen;*

van mening zijnde dat:

- *de provincie Drenthe zich actief moet opstellen om in de toenemende vraag naar zorg te kunnen voldoen;*
- *het verlenen van zorg nu al een belangrijke sector is, maar dat deze kan worden versterkt door actief in te spelen op nieuwe ontwikkelingen;*
- *deze ontwikkelingen van nog grotere betekenis worden als het werken in de zorg aantrekkelijk is voor werknemers en zij nieuwe vaardigheden kunnen leren in de opleiding;*

verzoeken het college:

- *in overleg met de desbetreffende onderwijsinstellingen vóór 1 september 2005 een gezamenlijk rapport uit te brengen over de vraag of de bestaande opleidingen adequaat zijn dan wel aanpassing behoeven teneinde op nieuwe ontwikkelingen te kunnen inspelen*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel van dat ook deze motie bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer VEENSTRA: De volgende motie:

Motie D

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 18 mei 2005;

overwegende dat:

- *er in de komende jaren in Drenthe een fors tekort ontstaat aan ouderenwoningen die geschikt zijn voor 24-uurszorg en ouderenwoningen waarbij in de directe nabijheid diensten kunnen worden verleend;*
- *in noordelijk verband het Convenant van het Noorden, ruim ondertekend door Drentse woningcorporaties, tot stand is gekomen met het oogmerk de woningbouwproductie in het landsdeel Noord te vergroten;*
- *is vastgesteld dat veel Duitse bouwondernemingen werkzaam zijn aan bouwprojecten in het Noorden van het land en dat Nederlandse ondernemingen niet of nauwelijks werkzaam zijn in Duitsland;*

van mening zijnde dat:

- *het wegwerken van het tekort aan woningen een bijdrage levert aan werkgelegenheid in de bouw;*
- *uitvoering van het convenant ook aan jongeren mogelijkheden biedt om aan de slag te kunnen gaan in de bouwnijverheid;*
- *moet worden nagegaan op welke wijze kan worden gefaciliteerd dat bouwondernemingen uit Nederland ook bouwprojecten kunnen realiseren in Duitsland;*

dringen er bij het college op aan dat:

- *er binnen vier maanden een uitgewerkt en doelgericht actieplan komt;*
- *daaromtrent overleg wordt gepleegd met betrokken partijen, zoals het onderwijs, werknemers- en werkgeversorganisaties en woningcorporaties;*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ook deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer VEENSTRA: Voorzitter. Ik kom met onze laatste motie:

Motie E

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 18 mei 2005;

overwegende dat:

- *in de door de Tweede Kamer vastgestelde nota Ruimte Emmen niet is aangemerkt als economisch kerngebied en ook financieel-economisch en ruimtelijk-instrumenteel geen positie heeft verworven gelijk aan de overige drie prioritaire steden in het landsdeel Noord, te weten Groningen, Assen en Leeuwarden;*
- *Emmen wel de grootste gemeente van Drenthe is en als grote industriestad een wezenlijke functie vervult op het gebied van werkgelegenheid, onderwijs en gezondheidszorg en daarmee van belang is voor de grote regio;*
- *de gemeente Emmen, samen met het Rijk en de provincie het Convenant Woningbouwafspraken 2005 tot 2010 provincie Drenthe hebben ondertekend;*
- *de gemeente Emmen ambities heeft voor een verdere stedelijke ontwikkeling, zoals deze is beschreven in het Masterplan Emmen Centrum 2020 en wat de uitvoering daarvan betreft een taakstelling is neergelegd in de Voorjaarsnota 2005;*

van mening zijnde dat:

- Emmen voor een grote regio in Drenthe, Zuid-Groningen en Noordoost-Overijssel faciliteiten biedt en zowel voor het landsdeel Noord als ook in het Drentse beleid van essentiële betekenis is;
- het daarom van belang is dat alle activiteiten die tot doel hebben de positie van Emmen - waaronder ook de sociaal-economische - te verbeteren, worden gebundeld en in overleg met de gemeente worden omgezet in een doelgericht actieplan

verzoeken het college:

- vóór 1 september 2005 aan Provinciale Staten van Drenthe een dergelijk actieplan ter kennis-name te doen toekomen.

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: En ook deze motie kan bij de beraadslagingen worden betrokken.

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. Kleur geven aan "erende rollen".

Deze algemene beschouwingen vinden plaats halverwege de bestuursperiode. We gaan ons opmaken voor de tweede helft. De fractie van het CDA gaat daarbij uit van het verkiezingsprogramma "Ieder mens telt". Wat moet er nog gebeuren met betrekking tot de uitvoering van de voornemens in het collegeprogramma? Waar is een andere aanpak nodig? Welke accenten willen we leggen?

Bij het lezen van de Jaarrekening 2004 en de Voorjaarnota 2005 valt op dat er sprake is van een rekeningoverschot: er wordt minder uitgegeven dan was begroot. Dit kan twee oorzaken hebben: of er is te ruim begroot of er is sprake van onderuitputting doordat allerlei plannen en projecten niet van de grond komen.

We houden dus geld over. Hebben we te veel geld van de burger gevraagd? Mocht dat zo zijn dan past ons enige bescheidenheid bij het vaststellen van onze eigen belastingtarieven. We realiseren ons ook dat we met het geld dat we overhouden, initiatieven kunnen ondersteunen waar de Drentse burger om vraagt; en daarbij gaat het dan niet alleen om de ondersteuning van het paardrijden voor gehandicapten of om steun aan een organisatie die opkomt voor de positie van de doven.

Uit de onlangs door de statengriffie gehouden enquête onder de Drentse bevolking blijkt dat we best wat meer geld mogen besteden aan plannen en projecten op de gebieden economie, onderwijs, sport en zorg, soms zelfs meer dan het dubbele van wat we nu in de begroting hebben opgenomen.

De heer HARLEMAN: Waar is dat geld dan wat wij volgens de heer Holman overhouden? Ik heb dat niet aangetroffen, ook niet in de Jaarstukken 2004.

De heer HOLMAN: Wij wel. Bij de behandeling van de Voorjaarnota komen wij daar wel op terug, maar ik wil nu alvast wijzen op de simpele constatering dat er sprake is van een overschot.

De heer HARLEMAN: Ik wil hier in de commissie wel uitgebreid op terugkomen, maar ik denk dat de heer Holman de jaarstukken nog maar eens goed moet lezen.

De heer VEENSTRA: De heer Holman noemt twee opties: er is te ruim begroot of de projecten komen niet van de grond.

De heer HOLMAN: Ik denk dat er sprake is van beide: er is ook sprake van onderuitputting.

De heer VEENSTRA: En wat komt er naar de mening van de heer Holman dan niet van de grond? Het is misschien goed concrete zaken te noemen.

De heer HOLMAN: Als je de begroting doorloopt, zie je gewoon dat er op een aantal posten geld over is. Door andere accenten te leggen, kan dat geld misschien sneller benut worden.

De heer VEENSTRA: Ik constateer dat de heer Holman niet precies kan aangeven wát dan niet van de grond komt.

De heer HOLMAN: Ik denk dat die discussie volgende week moet plaatsvinden.

De heer VEENSTRA: Dus de heer Holman kan dit niet aangeven.

De heer HOLMAN: Waar willen wij als CDA de accenten leggen? Wij willen met name de economie versterken, de bereikbaarheid vergroten en zorgdragen voor een betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt.

In het vervolg van deze algemene beschouwingen zal ik daar nader op ingaan. Maar ik wil eerst ingaan op de specifieke rol van het provinciaal bestuur. Hoe kunnen en willen GS en PS daaraan invulling geven? Daarbij gaat het om de inkleuring van onze "erende rollen".

Bij de "erende rollen" gaat het om stimuleren, regisseren en initiëren. De rijksoverheid hanteert steeds meer het principe "centraal wat moet, decentraal wat kan". Het Kabinet streeft naar een slagvaardige overheid, waarbij de decentrale overheden ruimte krijgen om maatwerk te leveren. Deze benaderingswijze biedt het provinciaal bestuur beleidsruimte. De fractie van het CDA vindt dat het college dit punt goed oppakt door, waar mogelijk, een Drentse maat te verbinden aan de uitvoering van het beleid. De fractie van het CDA roept het college op daarmee door te gaan.

In het kader van het duale systeem vindt een bezinning plaats over de posities van PS en GS. Ik wil in dit verband verwijzen naar onze conferentie in Odoorn. Toen hebben we onder andere afgesproken gestructureerd te evalueren. Ook willen we van GS graag startnotities hebben, voorzien van alternatieven waaruit PS een keuze kunnen maken. Het Programmaplan Land 2005-2006 had hiervoor gebruikt kunnen worden.

Het CDA hoort graag de mening van de andere fracties over de uitvoering van de in Odoorn gemaakte afspraken.

In het personeelsblad van de provincie Drenthe staat dat het de staten nog niet erg lukt een eigen profiel te ontwikkelen en dat onze Drentse gemoedelijkheid misschien een beetje haaks staat op hoe het dualisme zou moeten werken.

Wat we in ieder geval wel samen hebben opgepakt is het idee woensdag-statendag. Dat is een prima initiatief om de staten een eigen gezicht en een eigen plek te geven. Dit biedt perspectief. Maar een nieuwe structuur is niet zaligmakend. Primair gaat het om de politieke inhoud en om een goede communicatie met onze inwoners. Die zaken zullen het succes van woensdag-statendag gaan bepalen.

Het biedt ons, zowel GS als PS, de mogelijkheid om een Drentse kleur te geven aan onze "erende rollen". En wat ons betreft zijn er veel "erende rollen" die de provincie zou moeten oppakken. Vandaag wil mijn fractie ingaan op drie specifieke rollen van de provincie:

- de stimulerende rol op het gebied van de woningbouw
- de regisserende rol op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt
- de initiërende rol op het gebied van de economie.

Een belangrijk voorbeeld van de initiërende rol is ons optreden in SNN-verband. Veel beleid wordt voorbereid en voltrekt zich binnen het SNN en dat beleid wordt op zijn beurt weer ingekleurd door de mogelijkheden van cofinanciering vanuit Brussel en Den Haag. We moeten uitgaan van onze eigen kracht en de sterke punten van het Noorden benadrukken. Drenthe moet daarbij tijdig zijn piketpalen uitzetten. De CDA-fractie vindt dat het college bij de invulling van de Strategische Agenda een actieve en herkenbare positie moet innemen, zeker nu Drenthe dit jaar weer voorzitter van het SNN wordt.

Wij krijgen graag een beschouwing van GS over de missie waarmee zij het nieuwe voorzitterstraject van het SNN ingaan. Het CDA hoopt dat we over twee jaar vol trots kunnen zeggen: "Dat was nou Drenthe." Wij hebben op voorhand een nadrukkelijk verzoek en dat is dat onder het voorzitterschap van Drenthe de stukken tijdig worden toegezonden opdat een goede voorbereiding op de vergadering mogelijk is. Mijnheer de voorzitter. In het vervolg van deze algemene beschouwingen zal ik de hoofdlijnen uit het collegeprogramma volgen.

Ik begin met de ontwikkeling van het stedelijk gebied. Wij zien graag dat de woningbouw in de breedste zin verder wordt gestimuleerd.

De Tweede Kamer heeft onlangs de Nota Ruimte vastgesteld en daarmee heeft de regio Groningen-Assen definitief de status van nationaal stedelijk netwerk gekregen. Dat biedt perspectief op een krachtige ondersteuning van het Rijk voor de sterke punten in de regionale economie. Laten we deze rijkssteun benutten voor een voortvarende aanpak.

De woningbouw heeft een belangrijke aanjaagfunctie voor de regionale economie. Op grond van ons verkiezingsprogramma vragen wij bijzondere aandacht voor ouderen en starters. De betrokken partijen hebben de opgave om op een krachtige wijze met de uitvoering van het programma aan de slag te gaan. Wij hebben begrepen dat er onlangs een perspectiefvol gesprek is geweest tussen gedeputeerde Haarsma, statenleden en betrokkenen uit de woningbouwsector. Tijdens dit gesprek bleek dat gemeenten soms klagen over financiële en planologische belemmeringen die een tijdige uitvoering van de woningbouwplannen onmogelijk maken.

De CDA-fractie is van mening dat onderzocht moet worden of deze belemmeringen eventueel met voorfinanciering uit provinciale middelen weggenomen kunnen worden.

De heer VEENSTRA: Denkt de heer Holman dan dat de belemmeringen met name financieel van aard zijn?

De heer HOLMAN: Wij denken dat de belemmeringen divers van aard zijn. Zo kunnen gemeenten amper middelen en mankracht hebben om überhaupt goede plannen te ontwikkelen, maar het kan ook zijn dat goede plannen niet snel en tijdig gerealiseerd kunnen worden omdat daarvoor de middelen ontbreken.

De heer VEENSTRA: De heer Holman stelt de ouderen en de starters centraal en voor woningen voor die categorieën geldt dat er nogal eens wat geld bij moet.

De heer HOLMAN: Wij denken én-én. Voor ouderen en starters zal gebouwd moeten worden en daar zal geld voor nodig zijn, maar wij denken dat de woningbouw in Drenthe in de breedste zin ook vanuit de economische invalshoek gestimuleerd kan worden. De werkloosheid in Drenthe is de afgelopen twee jaar met 25% gestegen. Om die werkloosheid terug te dringen, wordt al veel gedaan, maar wij denken dat niet nog niet genoeg is. Wij denken dat de woningbouw een impuls kan geven aan het terugdringen van de werkloosheid. Er moet dus zeker voor ouderen en starters gebouwd worden, maar daarbij moet de woningbouw in de meest brede zin niet vergeten worden.

De heer VEENSTRA: Het CDA staat dus achter het idee dat wij net naar voren hebben gebracht om te stimuleren dat jongeren een baan in de bouw kunnen krijgen?

De heer HOLMAN: Dat kan daar een onderdeel van zijn. De werkloosheid onder jongeren is ook een probleem, maar is een onderdeel van het hele probleem van de grote werkloosheid. Naar onze mening biedt de woningbouw een grote kans om iets aan dit probleem te doen.

Voorzitter. Ik kom op de ontwikkeling van het landelijk gebied, waarbij het erom gaat de beleidsruimte te benutten voor een vitaal en leefbaar platteland.

Een vitaal platteland is voor het CDA een platteland waar het goed wonen, werken en recreëren is, voor jong én oud. Essentieel voor een vitaal platteland zijn "levende" dorpen en kernen met een behoorlijk voorzieningenniveau. Tegen deze achtergrond vindt het CDA het een goede zaak dat samen met de gemeenten werk wordt gemaakt van het ontwikkelen van multifunctionele dienstencentra. Deze basisvoorziening is van grote betekenis voor het realiseren van een vitaal en leefbaar platteland. Maar daar is meer voor nodig. Onlangs is de Nota Ruimte vastgesteld en is de Agenda voor een Vitaal Platteland in uitvoering genomen. Deze stukken bieden mogelijkheden voor beleid in het landelijk gebied die verder reiken dan wat in POP 2 is neergelegd. Ik denk bijvoorbeeld aan de ruimte-voor-ruimteregeling, aan de invulling van de wel of niet robuuste ecologische verbindingzones, aan het creëren van ruimte voor innovatieve ondernemende landbouw en aan ruimte voor recreatie. De afronding van de pilot-Westerveld duur wel erg lang.

De heer LANGENKAMP: Moet ik uit de opmerkingen van de heer Holman over de multifunctionele dienstcentra opmaken, dat ook steen gefinancierd mag worden?

De heer LANGENKAMP: Het gaat om steun in de breedste zin van het woord. Ik geef niet concreet aan dat de provincie er een bepaald bedrag voor over moet hebben. Ik denk dat het beleid moet zijn het mogelijk te maken dat die centra er zoveel mogelijk komen, omdat die voorzieningen van belang zijn voor een vitaal platteland.

De heer LANGENKAMP: De heer Holman pleit dus niet voor iets extra's, maar zegt gewoon dat doorgaan moet worden met waar de provincie nu mee bezig is.

De heer HOLMAN: Precies. Wij zeggen dat die centra belangrijk zijn en dat binnen de mogelijkheden van het beleid zoveel mogelijk ingezet moet worden op het realiseren daarvan.

De heer LANGENKAMP: En als ik dan vraag of het ook een ietsje meer mag zijn, dat dus ook het steen gefinancierd gaat worden?

De heer HOLMAN: Als duidelijk is dat er iets meer moet komen dan zijn wij best bereid dat te geven.

De heer KUIPER: Het is staand beleid dat de ecologische verbindingzones gerealiseerd moeten worden en hoe moet ik dan in de zinsnede "de wel of niet robuuste ecologische verbindingzones" het woordje "niet" interpreteren?

De heer HOLMAN: Het Ministerie van LNV heeft in de landelijke nota accenten gelegd die niet een op een parallel lopen met het Drentse beleid. Ik denk dat wij, ook binnen de gegeven financiële kaders, nog eens goed moeten bekijken wat wij wel of niet willen realiseren.

Wij hebben het POP en dat spoort niet op alle punten met de landelijke nota's die daarna zijn verschenen. Ons concrete voorstel is dat GS zo spoedig mogelijk met een nota komen over de gevolgen van dit recentelijk door het Rijk vastgesteld beleid voor ons eigen beleid met betrekking tot het landelijk gebied. Wat zijn de kansen en wat zijn de mogelijkheden, kunnen wij daar ook een Drentse maat aan verbinden? Wij willen dat de geboden beleidsruimte wordt benut, zo nodig door onderdelen van POP II te wijzigen. Als de provincie er met de pilot-Westerveld niet uitkomt en toch met de ontwikkeling van dit gebied door wil gaan dan zijn wij eventueel bereid te bekijken of het POP op dit punt moet worden herzien. In het kader van het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) moet een langjarig uitvoeringsprogramma worden ingericht voor de periode 2007-2013. Wij willen zo'n uitvoeringsprogramma graag ontwikkelen in samenspraak met de mensen die in het gebied wonen en werken.

De CDA-fractie vindt het wenselijk dat PS voor alle betrokken partijen een of meer breed opgezette werkbijeenkomsten gaan organiseren om op basis daarvan te komen tot een goede voorbereiding van het Uitvoeringsprogramma landelijk gebied. Dit is des te meer van belang wanneer we beseffen dat 2013 verder reikt dan de volgende statenperiode. Graag vernemen wij op dit voorstel een reactie van de andere fracties. Dit lijkt ons nu bij uitstek iets wat wij als PS op kunnen pakken: het gesprek met de burgers aangaan over een voor hen belangrijk onderwerp.

Voorzitter. Ik kom op de bereikbaarheid. In het kader van de Regiovisie Groningen-Assen worden plannen ontwikkeld voor het Kolibri-project. Dit is een ambitieus project waarvoor wij jaarlijks veel geld opzij leggen. Maar we zien ook dat de ontwikkeling in de verkeersinfrastructuur maar moeilijk gelijke tred houdt met de stedelijke ontwikkeling. De CDA-fractie wil dat op tijd wordt gewerkt aan de bereikbaarheid van nieuwe woonwijken die voor bijvoorbeeld Roden en Tynaarlo en ten zuiden van de stad Groningen zijn voorzien. Het kan niet zo zijn dat we geld reserveren voor het Kolibri-project en dat de bewoners van Noord-Drenthe op weg naar Groningen in de file staan. We zien bijvoorbeeld in Assen dat wij niet vroeg genoeg kunnen beginnen met het openhouden van de verbindingen met de stad Groningen. Laat dat een leerpunt zijn bij de uitvoering van de andere woningbouwprogramma's uit de regiovisie. Schuif de oplossing van de problemen niet op de lange baan, maar pak ze zo snel mogelijk aan.

De heer VEENSTRA: Heeft de heer Holman dan niet de indruk dat die zaken in combinatie worden opgepakt? Heeft hij de indruk dat zaken op de lange baan worden geschoven, als het om de bereikbaarheid gaat?

De heer HOLMAN: Wij hebben alle gemeenten in het regiovisiegebied gevraagd hoe zij aankijken tegen de ontwikkelingen van de regiovisie en daarbij kwam naar voren dat dit bij alle gemeenten een punt van aandacht en zorg is en dat het een knelpunt kan worden. In Assen loopt de woningbouw heel goed en in andere gemeenten komt die van de grond, maar alle gemeenten geven een hoge prioriteit aan de verbindingen.

De heer VEENSTRA: En die prioriteit is er nu volgens het CDA niet?

De heer HOLMAN: In onvoldoende mate. Wij denken dat dit probleem niet snel genoeg opgepakt kan worden.

De heer LANGENKAMP: Ik wil erop wijzen dat Kolibri juist een grondlegger behoort te zijn voor de woningbouw. Of de heer Holman zegt nu dat de woningbouw naar voren gehaald moet worden, of hij zegt dat dit idee bij Kolibri niet klopt.

De heer HOLMAN: In het verlengde van onze insteek met betrekking tot de woningbouw zijn wij van mening dat de woningbouw heel actief moet worden aangepakt, omdat er behoefte aan woningen is en omdat de woningbouw goed voor de economie is, maar dat er daarnaast zo snel mogelijk met de ontsluiting moet worden begonnen. Er wordt bijvoorbeeld ingezet op een lightrail-project tussen Groningen en Assen, maar kijk daarbij ook naar Tynaarlo en Roden-Leek en kijk of daar geen vrije busbanen aangelegd moeten worden om sneller openbaar vervoer te realiseren. Dát is ons pleidooi.

De heer VEENSTRA: Heeft het CDA daar ook financiën voor beschikbaar?

De heer HOLMAN: In Kolibri zitten middelen en het is ook een kwestie van kiezen. Ik kan niet inschatten of die middelen toereikend zijn, maar als wij constateren dat er te weinig geld is om dit knelpunt op te lossen, willen wij wel zover gaan hiervoor geld beschikbaar te stellen.

Kortom, laten wij er tijdig voor zorgen dat vanuit bijvoorbeeld Roden-Leek en Vries-Zuidlaren met vrijliggende busbanen een goede en snelle bereikbaarheid van Groningen mogelijk wordt. Graag vernemen wij de plannen van het college op dit punt.

Maar ook de N33 mogen wel niet vergeten. Het gaat om een van de onveiligste wegen van Nederland. De Tweede Kamer heeft eind vorig jaar tijdens het debat over het MIT € 50 miljoen kunnen reserveren voor de verdubbeling van die weg. Daaraan is wel de voorwaarde verbonden dat de minister uiterlijk 1 juli 2005 met een voorstel tot uitwerking van de plannen moet komen. Dit moet samen met de regionale partners worden opgepakt. De CDA-fractie rekent erop dat er stappen zijn gezet die ervoor zorgen dat de minister de genoemde termijn kan halen.

Welke acties heeft het college tot nu toe ondernomen? Hoeveel geld heeft het college over voor een opwaardering van de N33 en denkt het binnen de begroting hiervoor voldoende ruimte te hebben? Is het door de PvdA genoemde bedrag van € 10 miljoen bijvoorbeeld voldoende?

Ik kom op het onderwerp werk, onderwijs en kennisinfrastructuur (WOK), zorg voor en zorg om werkgelegenheid. We weten dat de werkgelegenheid de voortdurende aandacht van het college heeft. In SNN-verband wordt er ook flink aan getrokken. Alle zeilen moeten worden bijgezet. In dit verband maken wij ons, net als de PvdA, met name zorgen over de ontwikkeling van Emmen en meer in het algemeen het zuidelijk deel van onze provincie.

De CDA-fractie wil het college blijven aanmoedigen zich in te zetten voor het scheppen van gunstige vestigingsvoorwaarden voor nieuwe bedrijvigheid. Een brede Drenthe-promotie is hiervoor van wezenlijk belang. Drenthe zal op veel fronten moeten inzetten om werkgelegenheid te creëren.

Recreatie en toerisme, gezondheidszorg en woningbouw zijn sectoren waarin nog een aanzienlijk groei-potentieel aanwezig is. In de commissievergadering willen wij, in het verlengde van de discussie die zojuist is gevoerd, graag de discussie aangaan over een bredere Drenthe-promotie en daarbij de vraag aan de orde stellen of wij daarvoor geld over hebben.

Er is ook goed opgeleid personeel nodig. Ook een nauwe relatie tussen onderwijsinstellingen en bedrijven is belangrijk. In de praktijk worden er binnen en het buiten het onderwijs allerlei acties ontwikkeld. Op allerlei manieren wordt geprobeerd de problemen rond de onderwijsuitval, de aansluiting op de arbeidsmarkt en de stageplaatsen aan te pakken. Maar het lijkt wel of iedereen op zijn eigen manier en op zijn eigen kleine schaal bezig is.

Hier ligt een regisserende taak voor de provincie. Wij nodigen het college uit om goede projecten te inventariseren. Voorbeelden van goede initiatieven zijn wat ons betreft het schooluitvalproject van het Alfacollege en het project "Zodat het Netwerkt" in Hoogeveen. Gemeente, onderwijs en bedrijfsleven hebben daar de handen ineengeslagen. Dergelijke projecten zouden een Drentse maat kunnen krijgen. We willen hierover in de betrokken statencommissie graag verder spreken.

Het volgende onderwerp is veiligheid en sociaal evenwicht.

Bij de uitvoering van deze beleidslijn zijn belangrijke stappen gezet. Na de vaststelling van de Algemene subsidieverordening (ASV), de nota Mensen in het Middelpunt en de Cultuurnota komt het nu aan op de uitvoering. De CDA-fractie wil dat tijdig evaluatiemomenten worden benut om onbedoelde effecten bij te kunnen stellen. Mochten er als gevolg van de invoering van de ASV bezwaarschriften komen dan zou het CDA graag zien dat deze ook via het instrument mediation konden worden behandeld. Met deze alternatieve vorm van conflictoplossing is onder andere in de provincie Overijssel reeds ervaring opgedaan. Daarbij bleek dat mediation een goed instrument is om juridisering en escalatie bij geschillen te voorkomen. Naar de burger toe draagt het bij aan een positieve beeldvorming van de provincie. Behalve in de sector Cultuur en Welzijn kan mediation ook in andere beleidssectoren worden toegepast, bijvoorbeeld op het gebied van de ruimtelijke ordening en de landbouw. De fractie van het CDA zal het komende najaar met een notitie hierover komen ter behandeling in de commissievergadering.

De heer BEERDA: Begrijp ik goed dat de heer Holman voorstelt binnen de sector cultuur, dus in de subsidiesfeer, het instrument mediation toe te passen, terwijl het college uitblinkt in het steeds maar weer praten met allerlei groeperingen? Wat kan mediation daar nog aan toevoegen?

De heer HOLMAN: Dat op een andere manier geprobeerd wordt tot overeenstemming te komen.

De heer BEERDA: Een andere manier dan met elkaar praten?

De heer HOLMAN: Anders dan op de manier waarop het nu gaat. Wij komen daarover met een notitie en daarna hebben de staten alle gelegenheid met ons van gedachten te wisselen. Neem eerst even kennis van het verhaal en spreek daarna verder.

Voorzitter. Een heel ander onderwerp binnen deze hoofdlijn is de energiebesparing. Het provinciale beleid richt zich op energiebesparende maatregelen, onder meer in het kader van project Liberalisering Energiemarkt Drenthe (LED). We constateren dat de lage inkomensgroepen hiermee nog onvoldoende worden bereikt. De stijging van energielasten bij huishoudens die rond moeten komen van een laag inkomen, baart ons zorgen. Een nadere invulling van acties voor deze groep van huishoudens is daarom gewenst. Elders in het land zijn inmiddels succesvolle besparingsprojecten uitgevoerd, die speciaal gericht op deze groep gericht waren. In Drenthe is een dergelijk initiatief nog niet van de grond gekomen. Zonder provinciale stimulansen en coördinatie is het totstandkomen van een voortvarende en grootschalige aanpak van deze doelgroep niet aannemelijk. De fractie van het CDA is van plan hiervoor binnenkort met een initiatiefvoorstel te komen.

De heer KUIPER: Waar denkt de heer Holman dan aan? Ik hoor de heer Holman spreken over een financiële stimulans en betekent dit dat de minima meer geld krijgen om wat dan ook te doen?

De heer HOLMAN: Het gaat om een scala aan zaken en ik denk dat het te ver voert dat hier allemaal uit te leggen. Er kunnen verschillende dingen worden gedaan om ervoor te zorgen dat de energiebesparende maatregelen en dus de lagere lasten, juist ten goede komen van de door mij genoemde doelgroep. Uit de onderliggende stukken bij het initiatiefvoorstel zal duidelijk worden wat er allemaal mogelijk is.

De heer KUIPER: De gedachte vind ik heel sympathiek, maar kan de heer Holman iets concreter zijn?

De heer HOLMAN: Ik zou dan een heel lang betoog moeten houden. Het lijkt mij beter dit onderwerp in de commissie verder uit te diepen.

Voorzitter. Voor een tweetal onderwerpen wil ik nog nadere aandacht vragen, namelijk de ouderenzorg en de gezondheid van de Drentse burger.

Een cure and care valley voor ouderen.

De mogelijkheden voor het bieden van zorg aan huis aan ouderen zijn vergroot met enkele subsidie-regelingen voor woonzorgprojecten. Het CDA wil dit graag verder uitbreiden. Drenthe als Cure and Care Valley voor onze senioren! Drenthe als voor ouderen de meest aantrekkelijke provincie om te wonen, zowel uit het oogpunt van woongenot als uit het oogpunt van perfecte zorg. Wij denken dat hiervan een grote economische stimulans uit kan gaan. Het is een idee om verder over na te denken en om verder uit te werken. Wij komen hier in een volgende vergadering op terug en wij willen dit onderwerp op de agenda zetten.

Dan de gezondheid van de Drentse burger. Uit een rapport van de GGD blijkt dat bijna de helft van de mensen last heeft van overgewicht. Dit verschijnsel is de laatste tien jaar in Drenthe sterk toegenomen. Zelfs in het basisonderwijs is al sprake van kinderen met een hoger dan normaal gewicht.

De Gezondheidsraad geeft aan dat ter voorkoming van overgewicht de hoeveelheid dagelijkse beweging een grote rol speelt. Gezien de toename van het overgewicht in Drenthe en de daaraan verbonden gezondheidsrisico's is het van groot belang dat de Drentse burger in beweging komt.

De fractie van het CDA heeft samen met Sport Drenthe daarvoor een notitie opgesteld. Om Drenthe in beweging te krijgen willen we aan de slag met een 10.000-stappenplan, met een schoolschaatsplan en met het proefproject SchoolGruiten. Bij de behandeling van de Voorjaarnota zal onze fractie de daarvoor benodigde financiële middelen vragen.

Mijnheer de voorzitter. Hebt u enig idee hoeveel stappen hebt gezet als u een partijtje golf hebt gespeeld en bij hole 19 bent aangekomen en of u dan voor die dag voldoende beweging hebt gehad?

De VOORZITTER: Met mijn talent heb ik ongeveer 12.000 stappen gezet.

De heer HOLMAN: Volgens mij is dit gewoon een slag in de lucht. Maar om hierover in het vervolg een verantwoorde uitspraak te kunnen doen, willen wij u graag een stappenteller aanbieden.

(Mevrouw Kaal overhandigt de voorzitter een stappenteller.)

De VOORZITTER: Ik ben nu al de tel kwijt.

De heer HOLMAN: Wij hebben hierover een notitie gemaakt die zal worden rondgedeeld en vervolgens in de commissie kan worden besproken.

Ik kom tot een afronding van onze algemene beschouwingen. Wij zijn halverwege deze bestuursperiode. We constateren dat het college met veel ambitie aan de slag is gegaan. PS hebben financiële middelen beschikbaar gesteld om op diverse terreinen tot een beleidsintensivering te komen. Veel is inmiddels in gang gezet en ook zijn er al resultaten te noteren. Wij steunen het enthousiasme waarmee het college op vele fronten actief is. We zullen het college wel kritisch blijven volgen. Op een positieve en constructieve manier willen we meedenken over wat in het belang is van de Drentse burger. Een aantal specifieke onderwerpen kan volgens het CDA door het college nog beter worden opgepakt wanneer het zijn "erende rollen" echt gaat inkleuren.

De heer VEENSTRA: De heer Holman zei in het begin van zijn verhaal dat een aantal zaken niet van de grond kwam, maar hij kon die uitspraak niet waarmaken. Hij heeft daarna een betoog gehouden waarin een aantal interessante suggesties voorkwamen, maar ik constateer ook dat de fractie van het CDA het beleid zoals dat in de Voorjaarnota is verwoord en de daarbij behorende maatregelen omarmt.

De heer HOLMAN: In de Voorjaarnota staat een heel aantal goede dingen. Wij zeggen alleen dat wat ons betreft op een aantal punten een of meer tandjes worden bijgezet. De drie punten waarop dit volgens ons met name kan, zijn...

De heer VEENSTRA: Maar dit betekent ook dat het CDA met ons van mening is dat het college in de Voorjaarnota het juiste beleid voor Drenthe heeft vastgelegd. Dat het CDA op een aantal punten het beleid een tandje hoger wil zetten, is prima, maar ook volgens die fractie bevat de Voorjaarnota dus het beleid waarmee wij in Drenthe verder moeten.

De heer HOLMAN: De heer Veenstra wil graag een compliment hebben voor het college en het college doet het inderdaad op veel terreinen goed, maar op bijvoorbeeld het gebied van de economie zijn wij van mening dat er, ondanks de inzet van het college, nog veel te veel werklozen in Drenthe zijn. Het college moet daar naar onze mening harder aan trekken en op dat terrein mogen er wel vijf tandjes bijgeschakeld worden.

De heer VEENSTRA: Licht het feit dat de werkloosheid is toegenomen dan aan het college? Heeft die stijging te maken met onvoldoende beleid?

De heer HOLMAN: Heeft de heer Veenstra mij dat dan horen zeggen?

De heer VEENSTRA: De heer Holman noemt de economie als voorbeeld van een sector waaraan nog wat harder getrokken moet worden.

De heer HOLMAN: En terecht, zelfs meer dan terecht. Hetzelfde geldt voor de woningbouw. Het is het college niet te verwijten dat die woningbouw niet gebeurt, het enige dat wij zeggen is dat als geconstateerd wordt dat zowel de woningbouw als de ontwikkeling van de economie en de werkgelegenheid onvoldoende is, niet gezegd moet worden dat het college er niets aan kan doen, neen, dan verwachten wij een hardere en meer actieve inzet.

De heer VEENSTRA: Dus als ik de bijdrage van de heer Holman mag samenvatten dan zegt hij dat de Voorjaarnota een goede basis is, maar dat er op een aantal onderdelen een tandje bijgezet moet worden.

De heer HOLMAN: Ja. Wij hebben ook nog wel enkele opmerkingen over de Voorjaarnota, maar die komen in de commissievergadering en in de volgende statenvergadering wel aan de orde. Ik denk dat ik in algemene zin redelijk duidelijk ben geweest.

Voorzitter. Wij willen dat het college meer vorm geeft aan zijn stimulerende rol op het terrein van de woningbouw. Hetzelfde geldt voor zijn regisserende rol op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt. De initiërende rol op het terrein van de economie moet meer inhoud krijgen, met name als het gaat om bereikbaarheid, recreatie en toerisme. We moeten Drenthe letterlijk en figuurlijk in beweging krijgen en houden.

Als CDA-fractie willen wij vanuit onze christen-democratische uitgangspunten graag een bijdrage leveren aan een goede politieke discussie, die leidt tot besluiten waarvoor draagvlak bestaat in de Drentse samenleving. Met ons pleidooi voor de "erende rollen" op genoemde terreinen, denken wij het college en de andere fracties te kunnen oproepen tot een vruchtbare gedachtewisseling.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Ik zal proberen mijn verhaal een beetje snel te houden, want na drie koppen koffie en twee glazen water, sta ik hier wat minder gemakkelijk. Maar goed, dat is de menselijke maat.

De VOORZITTER: Als ik humanitair moet interveniëren ...

De heer DOHLE: Nee, nee, ik heb alles prima onder controle.

Voorzitter. Het is nog maar twee jaar geleden dat wij met een sterk vernieuwde fractie, met een tweepartijen college en in een dualistisch bestel het avontuur aangingen. Niet alles is van een leien dakje gegaan, maar wij constateren dat de samenwerking met de fractie van de PvdA uitstekend is, zowel qua sfeer als qua resultaat. Van een vermeende strakke regie voor een gesloten front - we horen die opmerking nog wel eens - is geen sprake. Wij zijn het gewoon vaak met elkaar eens. Ook nu kom ik het in het verhaal dat door de fractie is opgesteld, dingen tegen die ik ook al van de PvdA en het CDA heb gehoord. Dat aha-erlebnis wordt zo meteen wel duidelijk.

Wanneer we het niet zo eens zijn - dat komt ook wel eens voor - dan handelen we in vrijheid en in goede harmonie, dat bleek onder andere bij de stemming over de 30 moties bij POP 2.

Ook de relatie met het college is plezierig, want zijn doen en laten spoort in grote lijnen met onze denkbeelden. Dat alles zorgt voor een beleid waarin de VVD zich prima kan vinden, een beleid waarmee we rustig naar de kiezer kunnen gaan.

Het nieuwe subsidiebeleid, de Cultuurnota en de steun aan multifunctionele dienstencentra, het zijn flinke stappen vooruit.

(Voorzitter: de heer Looman.)

Ook de milieuregels en de handhaving daarvan zijn volgens liberale uitgangspunten aangepakt. Daarbij komt nog de voortgang met verkeersknelpunten als de A28, de aansluiting op de A32 en recentelijk de aanpak van de N33 en N34. Vooral bij de aanpak van de N33 en de N34 is samengewerkt met de Tweede Kamer en die samenwerking heeft haar vruchten afgeworpen. Al met al gaat de bereikbaarheid van de steden en met sprongen op vooruit; hetzelfde geldt voor de verkeersveiligheid in Drenthe. Zonder nu compleet te willen zijn, kan ik zeggen dat er beslist al veel is bereikt. En dat is een compliment aan het college, maar nog zeker geen reden om achterover te leunen, want er blijven nog genoeg uitdagingen over.

Ook de VVD maakt zich zorgen over de oplopende werkloosheid en, gelet op de ontwikkelingen in de landbouw, over de toekomst van het platteland. Het zijn grote zorgen, waar de provincie, zeker met de slinkende Kompas-pot, maar beperkte invloed op heeft. We zullen het meer en meer van onze creatieve inzet moeten hebben.

De landbouw krijgt heel wat voor de kiezen. Subsidies verdwijnen, milieueisen worden scherper en de markt dicteert steeds mondialer. Boeren zijn gedwongen nieuwe stappen te zetten. Daarvoor is ruimte nodig. In de Strategische Visie van het SNN voor de komende jaren wordt aan die ruimte gewerkt. Landinrichting is daarbij het sleutelwoord, maar het is niet de enige sleutel. Er zijn buiten de groot-schalige land- en tuinbouw nog meer opties. Zo is er in kleinschalige teelten - bomen, bloemen en bollen - nog veel te winnen.

Daarnaast is het stimuleren van samenwerking tussen boerenbedrijven volgens de VVD een serieuze optie. Clusters van bedrijven kunnen taken verdelen en effectiever en specialistische werken. Het kan overal, maar zeker in gebieden waar we het kleinschalige landschap in stand willen houden, biedt samenwerking soelaas. Een bedrijf dat zich binnen de geldende regels alléén niet verder kan ontwikkelen, kan dat dankzij samenwerking mogelijk wel. Samenwerking lijkt logisch, maar komt in de praktijk weinig voor. Kennelijk zijn er veel lastige obstakels. Boeren die overwegen hun bedrijven te clusteren, zouden wij actief moeten steunen. De ervaringen die zo worden opgedaan, kunnen een voorbeeld en een stimulans zijn voor anderen. De VVD vraagt het college of het bereid is om hierin samen met LTO Noord het voortouw te nemen.

De heer LANGENKAMP: Wij hebben verleden jaar de term Parkmanagement op het platteland bedacht. Denkt de heer Dohle aan een vergelijkbare opzet, dus dat de overheid, net als op bedrijventerreinen, de verbindingen gaat leggen, waardoor win-win-situaties ontstaan?

De heer DOHLE: Het is misschien een beetje lastig het een met het ander te vergelijken. Bij parkmanagement is het enige dat de bedrijven gemeen hebben, dat zij op hetzelfde terrein gehuisvest zijn, maar daarbij gaat het wel om grootschalige samenwerking, over samenwerking van meer dan honderd bedrijven. In dit geval denken wij daar niet aan. Wat de ideale grootte van een cluster is, moeten wij nog uitvinden, maar met vier of vijf bedrijven die op een wat intensievere manier samenwerken dan elkaar af en toe eens helpen en het uitwisselen van apparatuur, zouden al stappen gezet kunnen worden.

De heer LANGENKAMP: Vanochtend was Nieuw-Buinen in het nieuws, waar enkele boeren het idee hebben om samen te gaan werken, maar daarbij blijft de financiering altijd het probleem. Dat bleek verleden jaar bij de behandeling van het POP ook al. Toen moest de financiering uit de exploitatie van windmolens komen en dat vonden wij niet zo leuk.

Het idee is leuk en wij willen er graag over meedenken, maar de vraag blijft hoe de provincie dit gaat financieren. Bij de bedrijventerreinen financiert de provincie immers ook een deel. Ik begrijp heus wel dat een bedrijventerrein wat anders is dan het Drentse platteland en natuurlijk moet het weer maatwerk worden via gebiedsgericht beleid, maar ik hoor toch graag hoe de heer Dohle tegen de financiering aankijkt.

De heer DOHLE: Ik begrijp nu waar de heer Langenkamp op doelt. Het zit 'm niet zozeer in de financiering van de cluster an sich als wel in het faciliteren van de totstandkoming van de cluster. Dat moet gevolgd worden en daarbij moet worden gekeken naar de problemen en welke oplossingen daarvoor zijn te vinden. Die oplossingen moeten worden vastgelegd en worden gedeeld met anderen die ook overwegen vormen van samenwerking aan te gaan. Dat is een heel andere situatie. Het gaat meer in de richting van advisering en die advisering anoniem publiekelijk maken, zodat anderen er ook wat aan hebben, dan om het geld stoppen in de bedrijven zelf. Het komt heel dicht in de buurt van LIOF-regelingen en dergelijke.

De heer HOLMAN: Er zijn veel organisaties die hiermee bezig zijn, zoals kennisbanken en adviesorganisaties. Denkt de heer Dohle dat de provincie de deskundigheid in huis heeft om hierin een rol te spelen? Denkt de heer Dohle dat de markt daar behoefte aan heeft?

De heer DOHLE: Ik denk wel dat er een behoefte in de markt is. Als ik kijk naar het MKB - en ik zie boerenbedrijven toch ook als kleine zelfstandige eenheden - dan is er bijna geen bedrijf meer dat volledig zelfstandig in de markt opereert. Alle detailhandelsbedrijven zitten allang bij inkooporganisaties en bij franchiseformules; daar is samenwerking al veel gewoner dan bij de landbouw.

De heer HOLMAN: Er zijn al honderd jaar coöperaties, de ultieme vorm van samenwerking.

De heer DOHLE: Daarover durf ik de discussie wel aan te gaan, maar daarvoor lijkt het mij nu geen geschikt moment.

Het gaat erom dat het bij de ene vorm gaat om samenwerking op het gebied van inkoop en afzet van producten, terwijl het bij franchising gaat om de manier waarop je opereert en marketing bedrijft. Dat is een andere manier van samenwerking dan aan het begin en aan het eind van het proces.

De heer KUIPER: Ik vind het idee dat de heer Dohle oppert heel sympathiek en de uitwerking ervan komt wel in de Statencommissie MWG aan de orde. Ik wijs er alleen op dat de faciliteiten die de provincie geeft, verbonden kunnen worden aan randvoorwaarden als duurzaamheid. Is de heer Dohle ook bereid in die richting te denken?

De heer DOHLE: Ik vind dat prima, maar het vormen van clusters moeten niet met allerlei beperkende situaties omgeven worden, als het probleem op zich al moeilijk genoeg is. Maar dat de duurzaamheid wordt meegenomen, lijkt mij in de gegeven omstandigheden niet meer dan normaal.

Mevrouw STOEL: Ik denk dat het juist een stimulerende factor kan zijn.

De heer DOHLE: Ik neem aan dat een ondernemer bezig is zijn bedrijf duurzaam op te zetten, want hij wil er over vijf jaar ook nog graag van leven. Het zit er dus in, ik vind het een natuurlijk geheel. Voorzitter. Ik wil mijn betoog graag vervolgen en dan kom ik bij de pilot-Westerveld. Wij hebben onlangs nog vragen gesteld over die pilot en de antwoorden op die vragen bevalen ons niet. De antwoorden ademen de sfeer van "het is allemaal onder controle en het komt allemaal wel goed". In de laatste nieuwsbrief van het project is echter te lezen dat wordt gewacht op de uitplaatsingsregeling. En uitplaatsing van recreatiebedrijven zal soms nodig zijn, maar is wel de laatste optie. Bij de pilot-Westerveld zou het moeten gaan om een inpasbare landschappelijke uitbreiding en kennelijk stukt het daar. De pilot is bovendien bedoeld als een voorbeeldproject voor gebiedsgericht beleid en wij hebben de indruk dat daar op deze manier weinig van terecht komt. Wij stellen voor in een van de komende commissievergaderingen hierover eens echt inhoudelijk van gedachten te wisselen en dan willen wij ook horen tegen welke knelpunten men aanloopt.

De heer HOLMAN: Wij zijn het van harte eens met de heer Dohle, want ook wij zijn ontevreden, maar heeft hij er enig zicht op waarom het zo moeizaam gaat?

De heer DOHLE: Wij hebben met een aantal bij het proces betrokken partijen gesproken en op grond van hun verhalen vragen wij ons af of het probleem wel voldoende vanuit het probleem benaderd wordt. De nieuwsbrieven geven mij de indruk dat er heel veel vanuit de regelgeving wordt gesproken, terwijl het in Westerveld gaat om een project waarnaar de overheid op een andere manier dan gebruikelijk moet kijken om tot echte win-win-situaties te komen.

De heer HOLMAN: Is de heer Dohle ook bereid om, als de regelgeving het probleem blijkt te zijn, de regelgeving aan te passen? Behoort dit wat de heer Dohle betreft tot de mogelijkheden?

De heer DOHLE: Volgens mij was het experiment juist bedoeld om, even los van allerlei conventies en knellende regelgeving, na te gaan wat de mogelijkheden waren, waarbij het totale gebied er qua kwaliteit op vooruit zou moeten gaan.

De heer LANGENKAMP: Volgens mij heeft de Milieufederatie halverwege het proces gedacht dat het niet helemaal goed ging en is zij bij het Drents Friese Wold een eigen methode gaan uitproberen. Daar blijkt nu meer uit te komen dan uit de pilot-Westerveld. Is de heer Dohle het dan met mij eens, dat als het met Westerveld niet volgens onze bedoelingen lukt, vanaf nu het spoor van de Milieufederatie moet worden gevolgd?

De heer DOHLE: Het zou mij te vroeg zijn nu al die conclusie te trekken. Wij houden wel van hoor en wederhoor en dat is de reden waarom wij het in de commissie nog eens met elkaar willen bespreken. Wij willen horen tegen welke problematiek men aangelopen is waarvoor onvoldoende oplossingen konden worden gevonden, waarna is besloten maar naar de uitplaatsingsregeling te kijken.

De heer LANGENKAMP: Er is al een evaluatie geweest van de pilot-Westerveld; daarbij bleek dat omdat er te veel mensen aan tafel zaten, het allemaal niet wilde, waarna is besloten in kleiner verband verder te gaan.

De heer DOHLE: Ik kan mij die evaluatie in commissieverband niet voor de geest halen.

De heer LANGENKAMP: Het was ergens in november.

De heer DOHLE: En dat was op basis van statenstukken?

De heer LANGENKAMP: Ik heb ze niet bij me, maar ik zal ze de heer Dohle mailen.

De heer DOHLE: Ik ben benieuwd.

Ten aanzien van de ammoniakproblematiek lijkt de storm wat geluwd. Dat is positief, ofschoon de echte oplossingen nog wel moeten komen. De klankbordgroep is aan het werk en we wachten af.

In dit verband is de landelijke discussie interessant. Men wil zich vooral concentreren op grootschalige natuurgebieden en dit kan voor Drenthe speelruimte betekenen om tot betere oplossingen te komen. Wij zijn benieuwd of het college het met deze zienswijze eens is.

Voorzitter. In de Voorjaarnota lezen we dat het economisch beleid veel banen heeft opgeleverd. Over het aantal zouden we kunnen discussiëren, maar belangrijker is dat dit aantal de toestroom van werkzoekenden niet heeft kunnen opvangen. Drenthe doet het in het landelijke beeld helemaal zo slecht niet, maar toch is een werkloosheid van 10% domweg te hoog. Natuurlijk moeten wij ons op de lange termijn richten op meer kennis en meer kennisintensieve bedrijvigheid, maar laten we ook oog hebben voor de mensen die op korte termijn een baan zoeken. Verleden jaar heb ik vanaf deze plek daar ook al voor gepleit. Voor mensen die nú werk zoeken, is het innovatieve gehalte van die baan niet de eerste zorg. Ik bepleitte verleden jaar meer aandacht voor nieuwe bedrijvigheid. Ook afgelopen jaar zorgden starters voor bijna 2.900 banen. De VVD is blij met de voortgang van het Ondernemerskompas om startende ondernemers te helpen door de eerste moeilijke fase te komen, maar ook bijvoorbeeld een project als KIND, dat zich richt op het helpen van jonge bedrijven in de doorgangsfase, zou eigenlijk gewoon door moeten gaan. Inmiddels worden ook stappen gezet om in het onderwijs zelfstandig ondernemerschap te promoten. De intensiteit is allemaal nog beperkt, maar de aanzetten zijn positief.

Voorzitter. Aandacht voor de werkgelegenheid op korte termijn is nodig, omdat kennisintensivering niet eenvoudig en ook niet snel te realiseren valt. Bovendien gaan hoger geschoolden nu nog vaak buiten de provincie werken, wat betekent dat er ook aan de vraagkant kennelijk nog wel wat schort. De bestaande productie kennisintensiever maken is een, maar wij zouden dus ook wat moeten doen om die hoogwaardige kennisintensieve bedrijvigheid naar Drenthe te halen. Via uitbesteding en toelevering zullen dat soort bedrijven andere immers ook dwingen tot innovatie over te gaan.

(Voorzitter: de heer Ter Beek.)

Drenthe heeft daarin goede kansen, want hoogwaardige bedrijven hebben meer en meer aandacht voor een hoogwaardige omgeving om in te werken en om in te leven. Zeker met de snelle dataverbindingen van LOFAR hebben wij die bedrijven van alles te bieden.

Een van de instrumenten daarvoor is - andere partijen hebben het ook al genoemd - de Drenthe-promotie. De aftrap van "Da's nou Drenthe" was veelbelovend, maar los van de toeristische werving hebben we van een brede campagne nog niets vernomen. Er staat uitsluitend recreatie en toerisme op het menu; ik mis het mooie wonen, ik mis voorbeelden van innovatieve bedrijven en van mooie producten. Ik mag toch hopen dat het hunebed niet bedoeld is als symbool voor de dynamiek van de Drentse bedrijvigheid.

Die brede Drentse campagne zoals bedoeld, kom ik de Voorjaarnota verder ook niet meer tegen. Een eenzijdige spijskaart doet geen recht aan wat Drenthe nog meer te bieden heeft. Ik ben benieuwd wanneer we wat kunnen verwachten.

De heer LANGENKAMP: Ik heb de PvdA dezelfde vraag gesteld die ik ook de heer Dohle nu ga stellen. Als we Drenthe breed willen promoten, spreken we over een budget van een paar miljoen en niet over een paar ton. Denkt de heer Dohle dan aan zo'n bedrag?

De heer DOHLE: Zoals ik tijdens de discussie, toen de PvdA en het CDA besloten het budget voor recreatie en toerisme te verhogen, al heb gezegd, zeg ik ook nu dat ik er niet van houd om het bedrag als uitgangspunt te nemen.

Laten we beginnen met een goed plan en daarna bekijken wat uitvoering daarvan gaat kosten. Volgens mij is dat de goede volgorde. En daarom wil ik ook nu niet op de vraag van de heer Langenkamp ingaan. We moeten eerst maar eens zien wat de plannen zijn, waar we naar toe willen, wat we ermee willen bereiken en vervolgens komen wij dan wel op wat het kost en hoe wij het zouden moeten financieren.

De heer LANGENKAMP: Maar de Voorjaarnota heeft toch ook iets met geld te maken en het is substantieel wat de heer Dohle nu zegt: het kan gaan om een paar ton of om een paar miljoen!

De heer DOHLE: Ja, het bedrag weten we nog niet, dat hangt van de doelstelling af.

De heer HOLMAN: Ik denk dat we nu een enorme stap voorwaarts maken als verschillende partijen uitspreken dat we de kant van een brede Drenthe-promotie op moeten. De heer Dohle noemt geen bedrag, maar als ik let op wat in andere provincies wordt gedaan dan gaat het daarbij om een substantieel groter bedrag dan nu in Drenthe wordt besteed. Dat geeft toch een redelijke indicatie van wat de uitvoering van een goed plan zou kunnen gaan kosten. Ik hoor de heer Dohle impliciet zeggen dat wanneer een dergelijk plan wordt ontwikkeld, zijn fractie daar wel positief op in wil steken.

De heer DOHLE: Het is terecht dat de heer Holman dat constateert en ik denk ook dat het goed is vast te stellen dat "Da's nou Drenthe" in aanvang ook wel als een brede campagne is gepresenteerd. Ik hoor de heer Boermans, de voorzitter van de Kamer van Koophandel, nog het nodige daarover zeggen en we hebben zeven ambassadeurs gezien op een filmpje met een Drentse intro. Het is ook bedoeld als een brede campagne, maar die wordt nu nog alleen eng gericht op recreatie en toerisme ingevuld en daar willen we graag verandering in zien.

De heer HOLMAN: Ik denk dat wij samen bij de bespreking van de Voorjaarsnota kunnen besluiten hieraan een goede aanzet te geven; die ruimte zie ik wel.

De heer DOHLE: Hoe meer zielen, hoe meer vreugd.

Voorzitter. Wij zijn verheugd dat in de Voorjaarnota al een aanzet is gegeven voor een onderzoek naar de luchtkwaliteit in Drenthe. Onlangs hebben VVD en PvdA daarover vragen gesteld, niet om zelf nog eens strengere eisen te stellen, maar om te voorkomen dat we straks in de problemen komen met de Europese normen. Dan gaat het niet alleen om de normen voor fijnstof, maar ook die voor stank en CO₂-reductie. Een provinciaal plan van aanpak moet de Drentse lucht verbeteren. Maar datzelfde provinciale plan moet ook voorkomen dat Drenthe op slot gaat. Gelet op recente uitspraken van de Raad van State begint de fijnstofnorm uit te groeien tot de korenwolf van de komende jaren: een argument voor bezwaarmakers om allerlei ontwikkelingen tegen te houden.

Voor 2005 en 2006 trekt de provincie een ton uit voor activiteiten ten behoeve van de luchtkwaliteit. Het begint natuurlijk met een inventarisatie, maar wij kunnen van tevoren al zien dat er wel wat moet gebeuren. Wat ons betreft kunnen we er ook alvast een aanzet voor geven en dat niet alleen vanwege onze gezondheid, maar ook omdat schone lucht een belangrijk vestigingsargument wordt, zeker wanneer de Randstad meer en meer op slot komt te zitten. Het milieu zal hoger op de agenda moeten en wel integraal. Het moet gaan van het stimuleren van alternatieve brandstoffen voor het auto- en busverkeer, inclusief duurzame tankstations, tot groene stroom voor de Drentse huishoudens. We zullen ook zelf die schone stroom moeten opwekken. Zoals POP 2 en de Voorjaarnota laten zien, is dat de enige manier om aan onze milieudoelstellingen te voldoen.

Het zal nog een behoorlijke inspanning vergen om de reductie van schadelijke stoffen te halen. Alternatieve toepassingen staan nog veelal in de kinderschoenen en zijn relatief duur. Het is ook een taak van de provincie om hier een stimulans aan te geven. In de Voorjaarnota is de milieuparagraaf daarin toch wat mager, vooral wanneer we naar de CO₂-reductie kijken.

In 2012 moet de uitstoot van kooldioxiden met 6% gedaald zijn en in 2030 met 50%. Het jaar 1990 is daarbij het ijkpunt, maar wat is er de laatste vijftien jaar bijgekomen en afgegaan? Wat is anno 2005 ons vertrekpunt? We zien de Energienota II met grote belangstelling tegemoet.

De heer LANGENKAMP: De heer Dohle vindt de milieuparagraaf wat mager ingevuld, maar het probleem is dat het vigerende beleid al heel lang geleden tot stand is gekomen. In het oude Structuurschema verkeer en vervoer - ik spreek nu over de jaren tachtig - staan cijfers voor CO₂, SO₂, NO_x'en, dus koolwaterstoffen, enzovoorts. Die cijfers gelden nog steeds en daar kunnen wij bij lange na niet aan voldoen. Mijn vraag is of de VVD het vigerend beleid, dat wij eigenlijk zouden moeten uitvoeren, alsnog wil gaan uitvoeren. Of is de VVD van mening dat, omdat die cijfers toch niet gehaald worden, maar wat nieuws moet worden verzonnen. Welke kant wil de VVD op: bijstellen of vooruitgang?

De heer DOHLE: Wij willen in ieder geval niet de kant op van een als-dan-discussie. Het lijkt mij verstandig eerst eens goed te bepalen waar we op dit moment staan om vervolgens vanaf dat punt te bekijken wat er gedaan moet worden. Het gaat ook niet meer om de normen uit de jaren tachtig, het gaat nu om de normen waar we nu mee te maken krijgen.

De heer LANGENKAMP: Ik ben ongelooflijk blij dat de heer Dohle zich hier zorgen over maakt, dat is punt een, maar het gaat erom dat beleid is opgeschreven. In de Vijfde nota van Pronk, de Nota mobiliteit enzovoorts wordt hierop wel doorgegaan, maar op grond daarvan is nog geen beleid vastgesteld. Wat nu uitgevoerd moet worden, zijn eisen die allang op tafel liggen, maar die we niet halen. Nogmaals, ik ben blij met de verontrusting van de VVD, maar de vraag is of die fractie streeft naar het voldoen aan die eisen, die inmiddels al 300% overschreden zijn, of dat die fractie van mening is dat GS in het plan dat het gaat uitwerken, nieuwe normen moet vaststellen.

De heer DOHLE: Ik weet niet precies waar de heer Langenkamp op doelt met zijn verwijzing naar normen uit 1980. Ik weet wel dat wij te maken hebben met een pakket aan eisen waarvan een aantal normen moeilijk te halen zal zijn. In MWG moeten specialisten van onze fractie hierover maar verder met de heer Langenkamp van gedachten wisselen. Verder moet er natuurlijk voor gezorgd worden dat op basis van de inventarisatie die wordt gepleegd, een plan van een aanpak wordt gemaakt, waarbij erop gelet wordt wat realiseerbaar en betaalbaar is. Of daar dan de normen in zitten, die de heer Langenkamp bedoelt, zullen we dan wel zien, maar ik neem aan van wel, want die normen zullen dan verplicht zijn opgelegd.

De heer HORNSTRA: De heer Dohle geeft dus eigenlijk aan creatief te willen denken over eventuele nieuwe oplossingen om de normen die dan gesteld worden, wel te halen.

De heer DOHLE: Wij zullen zeker moeten kijken of het beleid op bijvoorbeeld het terrein van de windenergie voldoet aan de doelstelling die Drenthe wordt opgelegd. Daarover zullen wij in de commissie constructief van gedachten wisselen. Als het om het halen van de normen gaat, zal duidelijk zijn dat het streven erop gericht moet zijn die normen ook werkelijk te halen. Dat is ook wat ik bedoel met mijn uitspraak dat als wij niet uitkijken de fijnstofnorm de korenwolf van de komende tijd wordt. De provincie zal aan moeten geven wat de stand van zaken op dit moment is en hoe zij denkt de luchtkwaliteit in Drenthe te verbeteren. Pas wanneer die twee stappen gezet zijn, kunnen wij op grond van argumenten verder gaan met de ontwikkeling van deze provincie.

De heer HORNSTRA: Ik constateer dat wij het nog steeds helemaal eens zijn over hoe we dat moeten gaan doen.

De heer DOHLE: Ik ben blij dat te horen.

De heer DE HAAS: Ziet de heer Dohle dit ook op korte termijn gerealiseerd worden, bijvoorbeeld via een werkgroep uit de staten die dit onderwerp met voortvarendheid ter hand neemt? Is het niet verstandiger om wanneer wij het met elkaar eens zijn, een commissie de opdracht te geven binnen twee maanden een plan op te stellen dat statenbreed gedragen wordt om vervolgens op basis van dat plan het college een opdracht te geven? Ik denk dat we dan concreet bezig zijn. Deelt de heer Dohle die mening?

De heer DOHLE: Ik moet eerlijk zeggen dat ik nu niet direct sta te popelen om op dit terrein mijn eigen kennis en kunde in te brengen. Ik heb ook niet de indruk dat het daar zoveel sneller door zou gaan, laat staan beter. Daar zijn specialisten voor en bovendien zijn er al een heleboel meetpunten waarvan de kwaliteit van de Drentse lucht kan worden afgelezen. Ik kan mij ook voorstellen dat aan het eind van dit jaar, begin volgend jaar de resultaten van de metingen op papier staan. Ik vraag mij af, of wij de zaak wel recht doen, als wij dit proces nog verder willen versnellen.

Mijnheer de voorzitter. Ik ga verder met mijn betoog en kom op de woningbouw. We zien dat er de laatste tijd weer flink wat stoom begint te komen op het terrein van de woningbouw en dan in positieve zin. Het ziet er allemaal wat beter uit dan een of twee jaar geleden. Allerlei plannen zijn in de maak en natuurlijk moeten wij afwachten wat daarvan werkelijkheid wordt, maar goed, het is wel een stap in de goede richting.

Ik wil bij het onderwerp woningbouw een aantal kanttekeningen plaatsen. De eerste betreft de permanente bewoning van recreatiewoningen. Veel gemeenten gaan nu over tot persoonsgebonden regelingen, maar onze indruk is dat daarmee het probleem niet wordt opgelost, maar wordt doorgeschoven. Op onze weblog hebben wij daarop een aantal reacties gekregen. Zo worden bijvoorbeeld op het park in Hollandscheveld 83 van de 86 woningen permanent bewoond. Willen wij dergelijke parken terugbrengen tot recreatieparken dan zullen wij meer maatwerk moeten leveren, wat iets anders is dan het "in alle gevallen neen". Op deze manier blijft dit probleem ons nog jaren achtervolgen, terwijl wij juist nu de mogelijkheid hebben er wat aan te doen.

De tweede kanttekening betreft de woningbouw binnen de regiovisie Assen-Groningen. De plannen zijn terecht ambitieus, want uiteindelijk moet er flink gebouwd worden, zeker in Noord-Drenthe. Wij hebben begrepen dat er plannen zijn om een nieuw onderzoek te doen naar de bouwprognoses en wij willen graag weten wat dit betekent voor de huidige activiteiten binnen de regiovisie. Het zal duidelijk zijn dat wanneer we de ruimte niet volledig nodig hebben, wij de meest kwetsbare gebieden zoveel mogelijk willen ontzien.

De heer VEENSTRA: Is de heer Dohle dan van mening dat de prognoses voor dat gebied wel eens te hoog zouden kunnen zijn?

De heer DOHLE: Als het zo is - en ik formuleer het met opzet met enige voorzichtigheid - dat het college voornemens is de prognoses te herijken - dat geluid hebben wij vernomen - dan is daar kennelijk aanleiding voor. De tendens is op dit moment dat de bevolkingsaanwas in Drenthe afneemt ten opzichte van die in de afgelopen jaren.

De heer HOLMAN: Wij houden een pleidooi voor een actieve werving van senioren om de economie en de woningbouw te versterken. Ziet de heer Dohle geen heil in dergelijke plannen? Ziet hij geen mogelijkheid om via het aanjagen van de woningbouw de werkloosheid terug te dringen en de economie te stimuleren? Ik vind de negatieve teneur, dat het allemaal naar de toekomst toe niet zo nodig is, nogal voorbarig.

De heer DOHLE: Ik ben begonnen met te zeggen dat wij de ambities zeker hoog moeten houden omdat er veel gebouwd moet worden, al helemaal in Noord-Drenthe. Er worden nu onderzoeken gedaan om op basis daarvan de prognoses, zo nodig, te herijken. Laten wij eerst afwachten of die herijking daadwerkelijk nodig is en vervolgens, als blijkt dat de ambities naar beneden moeten, bezien wat dit betekent voor de activiteiten die zijn ingezet.

De heer HOLMAN: In Assen komt de woningbouw goed van de grond en in Tynaarlo, Zuidlaren, Roden en Leek amper, of zeer moeizaam. En nu gaat de heer Dohle een verhaal houden dat wij maar eerst moeten kijken of onze ambitie op lange termijn niet te hoog is, of de aantallen wel kloppen. Laten wij beginnen met iets te doen, want de behoefte is er.

De heer VEENSTRA: Het gaat om 20.000 woningen in een relatief kort tijdsbestek. Voordat wij aan de bouw daarvan beginnen, moet wel zeker zijn dat er behoefte aan die woningen is. Er zijn nog wel meer plekken rond de stad Groningen waar volop wordt gebouwd. Natuurlijk, de infrastructuur, de bereikbaarheid, speelt een belangrijke rol, maar het aantal woningen moet daar wel op afgestemd zijn.

De heer HOLMAN: Jawel, maar er wordt toch eerst met de eerste 10.000 woningen begonnen en pas daarna met de tweede 10.000? Laten wij dan beginnen die eerste 10.000 te bouwen en de discussie over de tweede 10.000 pas ...

De heer VEENSTRA: Als het om 10.000 woningen in plaats van om 20.000 woningen gaat, wordt het een heel andere wijk. Je begint natuurlijk niet zomaar te bouwen.

De VOORZITTER: Ik verzoek de heer Dohle zijn betoog voort te zetten en tot een afronding te komen.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Ik wil nog graag het idee van de senioreneconomie onder de aandacht brengen. Het gaat daarbij om het aanbieden van een aantrekkelijk woonmilieu voor ouderen, en dat niet alleen voor de eigen bevolking maar ook voor oudere nieuwkomers.

Al eerder hebben we aangegeven dat dit idee wat ons betreft te gemakkelijk van tafel is geveegd. Mijn fractie heeft hier met een aantal organisaties over gesproken en prachtige initiatieven gezien. Het plan in Frederiksoord is inmiddels publiek geworden, maar er ligt nog veel meer. Alle plannen kenmerken zich door een combinatie van ruimtegebruik voor wonen, zorg, recreatie en soms zelfs waterbeheer. Het is een andere aanpak van woningbouw, waarin niet het woningaanbod centraal staat, maar waarbij het leefmilieu uitgangspunt is. Het levert een eldorado op voor ouderen, zeg maar een silverado. Het is wel iets anders dan de cure and care, ik kom nog meer uit het Bonanza-tijdperk.

Mevrouw WESTERKAMP: Wij zijn wat meer bij de tijd.

De heer DOHLE: Absoluut, die constatering gun ik het CDA graag.

Het biedt echter nog veel meer. Werkgelegenheid bijvoorbeeld. Volgens de NOM gaat het om 0,4 fte per oudere. Het geeft extra mogelijkheden voor de instelling van zorgzones. Het is een antwoord op de taakstelling van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en het kan een kwaliteitsimpuls betekenen voor stads- en dorpsranden. Kortom, een zorg- en wooneconomie met veel kansen. We hebben begrepen dat het college de plannen in Frederiksoord positief tegemoet treedt en we hopen dat er ook ruimte is voor het vervolg.

Voorzitter. Ik verband met de tijd zal ik mijn opmerkingen over cultuur, welzijn en zorg beperken, want uiteindelijk zijn alle onderwerpen in die sector recentelijk nog besproken. Wij zien wel dat er nog aardig grote knelpunten op komst zijn: de financiering van RTV Drenthe, de ontwikkeling van het Drents Museum en De Buitenplaats. Maar we zien ook dat het Rijk de problematiek van de justitiële plaatsing in de jeugdzorg op het bord van de provincie schuift en dat tenslotte ook de WMO onze aandacht zal vragen. We zijn er dus nog lang niet klaar mee.

Voorzitter. Ik ben wel bijna klaar met mijn verhaal. Resten nog slechts de financiën en daarover kan ik kort zijn. Gelet op wat er allemaal gebeurd is, ziet het er gezond uit. Als je ziet wat we allemaal willen dan zullen we absoluut keuzes moeten maken. Met die keuzes steunen we het collegeprogramma, inclusief de financiële taakstelling. Aan het einde van de periode zullen we zeker de balans opmaken. Een tussentijds? Ach, liberalen koesteren hun vrijheid.

De heer HOLMAN: Ik heb iets in de krant gelezen, waaruit ik opmaakte dat de heer Dohle een pleidooi hield voor de opcenten. Ik begreep niet helemaal wat zijn intentie hiermee was. Kan hij dat nog even uitleggen?

De heer DOHLE: Ik heb op mijn weblog een opmerking gemaakt over de opcenten. Het was trouwens een verhaal dat ik verleden jaar vanaf deze plek heb gehouden. Het was dus een opmerking over de begroting 2005, terwijl nu de cijfers over 2004 voorliggen. Ik begrijp dat de heer Holman een fan van mijn weblog is en dus zal hij ook wel weten dat daarop al een aantal dagen een antwoord staat op de vraag die hij zojuist stelde.

De heer HOLMAN: Ik kijk niet naar weblogs, want wij discussiëren niet via het web. Ik wil daarom graag dat de heer Dohle uitlegt of die opmerking bedoeld was als een pleidooi om iets met de opcenten te doen.

De heer DOHLE: De tekst die nu is uitgesproken, geldt, laten we daarover geen misverstanden hebben.

De heer HOLMAN: Maar de heer Dohle heeft niets over de opcenten gezegd.

De heer DOHLE: Nee, maar de heer Holman baseert zich op een artikel in de krant dat gebaseerd is op mijn weblog.

Ik heb zojuist de vraag eigenlijk al beantwoord en dit antwoord staat ook op mijn weblog. Ik was gewoon te vroeg. Er kan geen verrekening plaatsvinden met een extra verhoging van de MRB, wanneer die verhoging helemaal niet in de jaarrekening zit.

De heer HOLMAN: Dus ik moet het artikel in de krant als niet geschreven beschouwen.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. GroenLinks wil beginnen met een compliment aan GS. Het college doet het goed, het heeft uitgevoerd wat het heeft opgeschreven - ik zie heer Schaap breed lachen en dat doet mij plezier - en dat is goed. Wij hebben nog wel wat financiële vragen over de volgende jaren, maar daar komen wij in de commissie wel op terug.

Dat het college het goed doet, betekent in onze ogen eigenlijk dat PS het niet goed doet. In feite komt het, wat overdreven gezegd, erop neer dat GS de taak van PS er een beetje bij doen, waarna PS uiteindelijk alleen nog "ja" of "nee" kunnen zeggen. Zo schiet naar ons idee de vernieuwende politiek niet op; zo is het duale stelsel niet bedoeld. Daarom wordt het naar ons idee toch weer tijd om te praten over een provinciale statenagenda. Ik meende dat het CDA hiervoor ook wel voorstellen had, maar GroenLinks wil er zeker tijd en energie in stoppen, al was het alleen maar om ervoor te zorgen dat het in de volgende periode wél lukt. Het is in andere provincies gelukt en daarom moet het in Drenthe ook kunnen lukken. En bovendien is het gewoon onze plicht.

De heer VEENSTRA: De heer Langenkamp spreekt in het kader van het dualisme over de rol van PS en over de rol van GS. Is dat dualisme zo langzamerhand niet iets waarachter GroenLinks zich verschuilt om tot een provinciale statenagenda te komen? De politieke partijen kunnen toch de rol pakken die zij willen, dat hoeft toch niet achter het dualisme schuil te gaan?

De heer LANGENKAMP: De strekking van mijn verhaal is juist dat de PvdA zich verschuilt.

De heer VEENSTRA: Ik welk opzicht dan?

De heer LANGENKAMP: De heer Veenstra is zeer tevreden over wat "we" allemaal bereikt hebben, waarmee hij in feite zegt dat ...

De heer VEENSTRA: Wij zijn gelukkig met drie gedeputeerden in het college vertegenwoordigd en het college heeft een beleid neergezet dat resultaat heeft. Het blijkt dus het juiste beleid te zijn. Dat wij dit beleid onderschrijven, staat los van dualisme of wat dan ook.

De heer LANGENKAMP: Ik ben niet voor niets begonnen met een compliment aan GS. Het college doet wat het heeft beloofd. Maar ik vraag mij werkelijk af of PS wel doen wat zij in bijvoorbeeld de verkiezingsprogramma's van de partijen hebben beloofd.

De heer VEENSTRA: Ons verkiezingsprogramma ging over inhoud en beleid en over resultaten en niet over dualisme. Dáár gaat het volgens mij ook om: het gaat erom dat er in Drenthe dingen voor elkaar komen en het gaat niet om het constant hameren op de een of andere systematiek.

De heer LANGENKAMP: Het gaat mij ook om de inhoud, om wat wij bereiken en om wat wij als kader stellen, om wat wij als Drenthe willen, dat wij daar richting aan geven en dat wij daar de burgers bij betrekken.

De heer VEENSTRA: Als het college door de opstelling van GroenLinks tot heel mooie resultaten komt, is dat toch fantastisch!

De heer LANGENKAMP: Ik denk dat de heer Veenstra GroenLinks nu te veel eer geeft.

De heer VEENSTRA: Maar de heer Langenkamp onderschrijft zelf het beleid!

De heer LANGENKAMP: Ik onderschrijf de rol van GS en ik zet een vraagteken bij de rol van PS. Waarom vindt de heer Veenstra het zo jammer dat ik GS een compliment geef?

De heer VEENSTRA: Ik ben daar juist hartstikke blij mee, want daarmee schaaft GroenLinks zich achter het beleid. En daarom ben ik het er niet mee eens dat de heer Langenkamp vervolgens het dualisme weer uit de kast trekt en daarbij een statenagenda naar voren brengt, waarvoor wij ons zouden moeten inzetten. Volgens mij moeten wij ons voor de inhoud van het beleid inzetten en het blijkt - dat ben ik met de heer Langenkamp eens - dat het college de juiste weg heeft ingeslagen. Op die weg gaan wij nu verder.

De heer LANGENKAMP: Inderdaad, dualisme is een middel en in het vervolg van mijn verhaal zal ik aangeven wat onze prioriteiten zijn in de tweede helft van deze collegeperiode. Het gaat erom de betrokkenheid van de burger te vergroten, de burger daarbij te helpen, ons meer te richten op groepen die minder kansen hebben en ons meer te richten op win-win-situaties voor mens, dier en plant.

De heer VEENSTRA: Dat staat allemaal los van dualisme.

De heer LANGENKAMP: Wij willen dat meer nadruk wordt gelegd op de communicatie met de burger en daarvoor willen wij een nieuwe commissie instellen.

Bij het maken van plannen moet meer de nadruk worden gelegd op het werken van onderop. Wij willen graag net als bij POP 2 inspraak over bijvoorbeeld het Provinciaal verkeers- en vervoersplan (PVVP) op discussieavonden. Daarbij kunnen dan het CO2-verhaal, het OV en de fietsmogelijkheden aan de orde komen. Betrek de burger daarbij: dat bedoelen wij met de invulling van de rol van PS.

Ook de rol van de werkgelegenheid in de recreatiesector en de rol van de landbouw moeten aan de orde komen.

De jeugdigen in deze maatschappij zal een goede start moeten worden geboden.

Andere punten die onze aandacht hebben zijn het behoud van de ID-banen, het bevorderen van het welzijn van dieren en een geïntegreerde aanpak van werken, wonen en zorg. Wij hebben hiervan een voorbeeld uitgewerkt in wat ik het "gezondheidsdorp" en de VVD silverado noemt.

Misschien hebben wij ook wel een oplossing of een alternatief als het gaat om de verkeersproblemen op de N33.

Voorzitter. De voorstellen over het fijnstof en de CO2 staan enorm in de belangstelling. Of het nu in bestemmingsplannen staat of niet, volgens de Raad van State mogen er op basis van de richtlijnen bepaalde dingen niet. Naar ons idee zou de provincie hier opnieuw een regierol kunnen hebben. Wat kan er wel en wat er niet op basis van huidige en toekomstige inzichten? De plaatsing van een afvalcentrale komt dan in een heel ander licht te staan. Wij stellen voor, voor de hele provincie een milieueffectrapport (MER) te maken. Dan staan de effecten van bepaalde maatregelen op een rijtje en kunnen wij beter sturen op wat waar wel en wat waar niet in Drenthe kan.

De heer HORNSTRA: De heer Langenkamp wil alles tegelijk en dat begrijp ik wel, maar er is nu een aanzet gegeven. Er is gevraagd om een inventarisatie van knelpunten en om een plan van aanpak en ik denk dat het goed is dat wij die dingen eerst afwachten. Dan hebben we de problemen, zo die er al zijn, in kaart en dan pas kunnen wij bepalen wat wij gaan doen. In onze bestemmingsplannen kunnen wij dan rekening houden met eventuele knelgevallen, dan kunnen wij gemeenten vragen bepaalde maatregelen te nemen en dan mogen wij naar ik hoop ook van het Rijk een aantal dingen verwachten. Ik geloof dat de heer Langenkamp nu een paar van die dingen door elkaar haalt.

De heer LANGENKAMP: Ik probeer er juist verband in te brengen en ik probeer ook te voorkomen dat de provincie Drenthe iets onderzoekt, dat de provincie Noord-Holland en Zuid-Holland iets doen en dat ook Meppel iets wil gaan doen, omdat de wethouder van mening is dat "meten weten is".

De heer HORNSTRA: Wat Meppel wil doen, is hetzelfde wat wij hebben gevraagd. Wij willen gewoon een inventarisatie van heel Drenthe en daar hoort Meppel ook toe, dus daar gaat het dubbel op.

De heer LANGENKAMP: Precies, dat is dubbel op en dat wil ik nu juist trachten te voorkomen. Ik wil dat het hele verhaal in een kader wordt geplaatst, dat wordt bekeken wat de effecten daarvan zijn, want als er in Coevorden iets gebeurt, gebeurt er ook iets in Wijster en als er in Wijster bij de VAM iets gebeurt, gebeurt er elders ook weer iets, enzovoorts. Ik vraag daarom om een MER voor de hele provincie. Dit hoeft niet te betekenen dat het eindeloos veel langer duurt, want er wordt dan wel naar een controlebaar verhaal toegewerkt. Dan wordt duidelijk dat wanneer op een bepaalde plaats dát gebeurt, dit te gevolgen zijn.

Voorzitter. In de commissie komen wij hier wel op terug.

Wat ook met de CO2-problematiek te maken heeft, is het verhaal over windmolens. Het is naar ons idee nodig dat er meer dan de geplande 5 windmolens worden gebouwd. Wij stellen voor het plan-Vlieghuis weer eens te bespreken en wij stellen ons ook voor - de fracties van PvdA en VVD hebben hier ook al iets over gezegd, namelijk dat het college met voorstellen moet komen - daarbij dan juist maatschappelijke organisaties als de Milieufederatie te betrekken. In de commissievergadering zullen wij voorstellen die organisatie vanaf het allereerste begin bij die besprekingen te betrekken, want de ideeën over windmolens veranderen razendsnel.

Voorzitter. Naar onze mening is een verdubbeling van de N33 geen goede oplossing om de economie te stimuleren. Zelfs de heer Zalm ziet dat het verdubbelen van de N33 niet de methode is om de economie te ondersteunen. Een oplossing die volgens ons veel beter is voor de problemen op de N33 is gebruik te maken van de mogelijkheden van ICT. Ik denk aan LOFAR en alle kennis die daar aanwezig is. De elektronische geleiding van auto's kan zorgen voor een betere doorstroming, een vermindering van de uitstoot van CO2 en een toename van de verkeersveiligheid. Bovendien is het een gratis promotie voor Drenthe als een veilige en gezonde provincie. Toepassing van dit systeem kan ook een enorme stimulans betekenen voor de werkgelegenheid. In samenwerking met LOFAR die de kennis en apparatuur allang in huis heeft, zou een proefproject opgezet kunnen worden. Zo'n project heeft een enorme uitstraling. Voor de promotie van heel Drenthe kunnen wel miljoenen worden uitgetrokken, maar ook zou geprobeerd kunnen worden met goede ideeën gratis een verhaal in de krant te krijgen.

Het probleem van de luchtkwaliteit dwingt er niet alleen toe te kijken naar een vermindering van het autogebruik en het bouwen van windmolens, maar ook beter te kijken naar het gebruik van de fiets en het OV.

De heer HORNSTRA: Als ik het goed begrijp, komt GroenLinks met een voorstel waarin zowel aan de mobiliteit als aan de veiligheid en nog een aantal aspecten recht wordt gedaan als het gaat om de verdubbeling of de mogelijke verdubbeling van de N33. Heb ik dat goed begrepen?

De heer LANGENKAMP: Ik heb de heer De Geus van LOFAR en de TU in Delft het probleem voorgelegd en zij zagen mogelijkheden voor een proefopstelling. Via een motie zal ik het college vragen eens te bekijken of dit mogelijk is. Ik spreek dan niet alleen over het oplossen van dit probleem, maar ik probeer er iets positiefs uit te halen. "Elk voordeel heb z'n nadeel" en andersom.

Voorzitter. De overheid zit wel weer aan het stuur bij het OV, maar de reiziger moet nog steeds tot instappen verleid worden. Voor de reiziger is er nog geen concurrentie zichtbaar. De provincie kiest, maar de reiziger zou veel meer bij die keuze betrokken moeten worden. Het gebruik van het OV zou gestimuleerd moeten worden. Een eerste stap voor een beter gebruik van het OV is het de minima, senioren en gehandicapten toe te staan in de daluren gratis mee te laten rijden.

Een mogelijkheid voor beleid van onderop biedt het komende PVVP, dat, anderhalf jaar na de vaststelling van de Nota mobiliteit is vastgesteld, moet worden besproken. Die nota is een mogelijkheid om de burger net zo goed bij het beleid te betrekken als bij POP 2 is gedaan. Er zijn toen enkele discussie- of meedenkavonden georganiseerd. Op die avonden kunnen wij de inbreng van de burgers krijgen en dat lijkt mij voor PS heel belangrijk.

De mogelijkheden voor het fietsverkeer moeten worden verbeterd. Dat stond, lang geleden, al in een soort van fiets-totaalplan en dat zal ook weer onderdeel zijn van het nieuwe provinciale plan, maar naar ons idee moet er meer gedaan worden met de mogelijkheden. Het gaat om fietspaden voor woonwerkverkeer en voor het toerisme. Provinciale staten zouden jaarlijks een prijs moeten uitloven voor het beste fietsidee. Organiseer elk jaar op de landelijke fietsdag - dit jaar 28 mei - een groot fietsgala. Kondig groots aan dat geprobeerd wordt de Tour de France naar Drenthe te halen. Durf je als Drenthe te laten zien!

Voorzitter. Ik kom hiermee op de promotie van Drenthe. In de begroting 2004 was hiervoor geld uitgetrokken, maar het gaat niet alleen om geld. Het kan ook door het organiseren van conferenties, lezingen of werkbezoeken, het in huis halen van specialisten en het oprichten van een ideeëndenktank, zodat er meer reuring ontstaat en ideeën boven komen drijven. Het moet allemaal niet zo voorzichtig: Drenthe moet zich maar laten zien boven het maaiveld!

Een heel concrete maatregel is het opnieuw aanstellen van een NORT-consulent. Drenthe was een van de eerste provincies met een dergelijke consultant. Ten tijde van het NNBT was die consultant er niet meer en afgelopen week stond in de vakbladen dat Utrecht 2 en Gelderland zelf 3 consultants gaat aanstellen. Die consultants gaan de individuele bedrijven in de recreatiesector ondersteunen op weg naar het maken van de zo nodige kwaliteitsslag.

Voorzitter. Ik kom op de woningbouw. Het wordt steeds duidelijker dat de corporaties en de projectontwikkelaars toch niet gebouwd hebben wat de burger wil. De overheid gaat voorzichtig aan weer sturen via convenanten, aanjaagteams en locatiegebonden subsidies, maar ook hier moet de burger als huurder en koper er beter bij betrokken worden. Het gaat niet alleen om subsidies. Wij moeten instrumenten zien te vinden om bijvoorbeeld projectontwikkelaars voor te zijn. Wij hebben eerder gepleit voor een groundbank toen het vooral om bedrijventerreinen ging en om het verplaatsen van landbouwbedrijven. Naar ons idee zou de groundbank ertoe bij kunnen dragen om de gewenste woningbouw, op de gewenste plaats en tegen een gewenste prijs te realiseren.

Als we dan kiezen voor het hierheen halen van mensen dan moeten wij er rekening mee houden dat die behalve een woning ook werk moeten hebben. GroenLinks heeft daarvoor een idee ontwikkeld dat in de pers is omschreven als "het Davos van het Noorden", een soort gezondheidsdorp. Het gaat om een dorp waarin vanaf het allereerste begin zorghotels, woonzorgboerderijen, klinieken, appartementen en gezondheidscentra naast elkaar gepland worden.

Het klinkt inderdaad heel ouderwets, maar wij willen werken en wonen op een heel goede manier integreren en dan passend in het beeld van Drenthe: niet saai of oubollig, maar gezond.

De heer VEENSTRA: Een provinciale grondbank kan toch niet leiden tot het bouwen volgens de wensen van de consument?

De heer LANGENKAMP: Het is een van de voorbeelden om instrumenten in handen te krijgen. Ik begrip zo langzamerhand dat de heer Veenstra uit de sector woningbouwcorporaties komt en hij zal weten dat projectontwikkelaars heel vaak grond in handen hebben die ook de gemeente of de woningcorporatie wel zou willen hebben. Ik probeer een instrument te vinden om de onnodige prijsopdrijving er uit te halen.

De heer VEENSTRA: Maar dan heb je toch meer aan een Wet voorkeursrecht dan aan een provinciale grondbank?

De heer LANGENKAMP: Ik vind het nog steeds jammer dat de PvdA zo huiverig is om iets aan grondpolitiek te doen. Het schijnt een oud Den Uyl-trauma te zijn. Maar zo'n grondbank heeft ook voordelen.

De heer VEENSTRA: De heer Langenkamp vraagt om iets dat naar zijn mening een rol kan spelen bij de woningbouw, maar dat is helemaal niet zo. Het is zo dat wanneer de Wet voorkeursrecht nog wat wordt uitgebouwd, die voldoende mogelijkheden biedt aan gemeenten en in het verlengde daarvan aan woningbouwcorporaties om de woningen te bouwen die nodig zijn. Een provinciale grondbank heeft daar geen enkele rol bij. Deze mening heeft allemaal niets te maken met trauma's uit de jaren zeventig. Integendeel, daar hebben wij alleen maar goede gevoelens aan overgehouden.

De heer LANGENKAMP: Misschien is het goed de discussie daarover niet nu te voeren maar in de commissie, want ik beschouw het als een instrument waarmee we wel degelijk wat kunnen, net als bijvoorbeeld met de Ruimte-voor-ruimte-regeling. Probeer grondgebruik op een andere manier te plannen. Voorzitter. In schril contrast met het verhaal over gezondheid bij het promoten van Drenthe, is het verhaal over het uitdelen van voedsel aan de armen. Op verschillende plaatsen in Drenthe zijn hiervoor initiatieven ontstaan omdat dit kennelijk nodig is. GroenLinks vindt dat echt vreselijk. We doen een appèl op iedereen om dit probleem aan te pakken en niet te zeggen dat het niet zijn verantwoordelijkheid is. Het probleem zou gewoon in samenwerking met alle betrokken instanties opgelost moeten worden, want het is een beschamende vertoning.

Ik kom nu op de jeugdzorg, een onderwerp waarop wij samen met de fractie van de ChristenUnie een motie zullen indienen. In de commissie zullen wij uitgebreider ingaan op welzijn, zorg, cultuur en sport. De provincie heeft sinds kort de zorg over de jeugdigen. Op zich schijnt het in Drenthe goed geregeld te zijn, maar ook in Drenthe zitten nog steeds jonge mensen, bij gebrek aan een plaats in een instelling, waar ze behandeld of begeleid kunnen worden, in de gevangenis. Ook gezinshoofden in Drenthe hebben ieder meer dan dertig gezinnen onder zich, terwijl dit een paar jaar geleden nog de helft was. Iedereen kan snappen dat dit eigenlijk helemaal niet kan. Er zal uitgebreid overleg voor nodig zijn om dit goed te regelen en ook hier weer van onderop, dus niet praten óver hen maar praten mét hen. Voorzitter. Ik zal dan nu de moties indienen. Ik begin dan met de motie die ook in de provincie Groningen is ingediend en die wij samen met de fractie van de ChristenUnie indienen.

Motie F

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 18 mei 2005;

kennisgenomen hebbende van:

- *de brief van Accàre van 31 januari 2005 betreffende de bezuinigingsmaatregel;*

constaterende dat:

- het College Tarieven Gezondheidszorg/ZorgAutoriteit een kortingsmaatregel heeft neergelegd bij de jeugd-GGZ-instellingen;
- het hierdoor erg moeilijk wordt om alle jeugdigen een aanspraak op de jeugdzorg te garanderen, zoals dat in de Wet op de jeugdzorg wordt beoogd;

spreken uit dat:

- bij provinciale staten van Drenthe ernstige zorgen over deze ontwikkelingen bestaan;
- het verzoek zoals geformuleerd in de brief van het college van GS van Groningen en Drenthe van 22 maart 2005, inhoudende het treffen van zodanige maatregelen dat het totale volume voor de jeugdzorg in Groningen en Drenthe per saldo gelijk blijft, ondersteund dient te worden;

vragen het college van gedeputeerde staten:

- deze motie kenbaar te maken aan de staatssecretaris van volksgezondheid, welzijn en sport (VWS), mevrouw Ross-van Dorp;
- het college van gedeputeerde staten en provinciale staten van Groningen;
- de Tweede-Kamerfracties;
- het IPO,

en gaan over tot de orde van de dag.

Motie G

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op woensdag 18 mei 2005;

overwegende dat:

- het gewenst is dat provinciale staten van Drenthe meer in gesprek gaan met de Drentse burger,
- een ronde door Drenthe daarvoor een geëigend middel kan zijn;

besluiten:

- om met ingang van 1 januari 2006 een nieuwe statencommissie "De ronde door Drenthe" in het leven te roepen, die als taak krijgt als aanjager en organisator van een dergelijke gespreksronde te fungeren,

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat deze moties bij de beraadslaging kunnen worden betrokken.

De heer LANGENKAMP: Ik heb nu een motie, waarvan ik mij afvraag of ik die opnieuw in moet dienen. Het is dezelfde motie die in de vorige statenvergadering is ingediend.

De VOORZITTER: Ons Reglement van orde zegt dat moties pas als ingediend kunnen worden beschouwd nadat ze zijn voorgelezen.

De heer LANGENKAMP:

Motie H

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 18 mei 2005;

constaterende dat:

- gemeenten moeite hebben met het regulier maken van ID-banen;

- *het werkloosheidscijfer met 10% helaas nog te ver boven het landelijke cijfer ligt;*
- *het project Impuls gesubsidieerde arbeid met een groot enthousiasme door de gemeenten is ontvangen;*
- *het aantal aangevraagde banen 70 hoger is dan het aantal toegekende;*
- *het project een looptijd kent van 2 jaar en 1 januari 2005 is gestart;*
- *in Emmen en Assen toch nog ca 250 banen dreigen te verdwijnen;*

spreken als hun mening uit dat:

- *voorkomen moet worden dat de personen die deze banen vervullen in de WW komen;*
- *provinciale Staten herhaaldelijk het maatschappelijk belang van deze banen hebben onderstreept;*
- *het al aangevraagde aantal van 70 banen al beoordeeld is en kan worden gehonoreerd;*
- *bovendien uit de genoemde groep van 250 nog een deel voor dit project in aanmerking kunnen komen;*

Besluiten:

- *een aanvullend bedrag van maximaal € 500.000,-- beschikbaar te stellen, voor de duur van 2005 en 2006,*
- *de dekking van dit bedrag te realiseren uit het rekeningresultaat 2004 of de saldireserve of, indien deze mogelijkheden niet voldoende blijken te zijn, uit de Reserve algemene doeleinden;*

dringen er bij het college op aan:

- *met de gemeenten op korte termijn in overleg te gaan om te bespreken wat de exacte aantallen zijn,*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat deze motie bij de beraadslaging kan worden betrokken.

De heer LANGENKAMP:

Motie I

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 18 mei 2005,

Constaterende dat:

- *het gewenst is dat Provinciale staten van Drenthe meer in gesprek gaan met de Drentse burger over het nieuwe Provinciaal verkeers- en vervoersplan,*
- *de bijeenkomsten zoals deze door PS zijn georganiseerd ten behoeve van de vaststelling van POP 2 prima zijn bevallen en als voorbeeld kunnen dienen,*

Besluiten dat:

- *een aantal provinciale statenleden, ondersteund door de ambtelijke organisatie, zich gaat bezighouden met de voorbereiding van deze bijeenkomsten,*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ook deze motie kan bij de beraadslaging worden betrokken.

De heer LANGENKAMP:

Motie J

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 18 mei 2005;

constaterende dat:

- *tijdens de daluren de bezettingsgraad van de bus zeer laag is;*

besluiten dat:

- *tijdens de daluren de ouderen (65 plus), de chronisch zieken en de mensen die vallen onder het gemeentelijk minimabeleid, gratis openbaar vervoer aangeboden wordt,*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ook deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer LANGENKAMP:

Motie K

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 18 mei 2005;

constaterende dat:

- *in het verleden een NORT-consulent (Noordelijke Ondersteuning Recreatie en Toerisme) in Drenthe werkzaam was;*
- *deze consulent tot taak had om aan de kwaliteitsverbetering en professionaliteit van het toeristische product te werken; door gratis, en vanuit de behoefte van de individuele ondernemer, oplossingen aan te dragen;*
- *tijdens de NNBT-periode deze consulent functie geschrapt is;*
- *onlangs andere provincies dergelijke consultants hebben aangesteld;*

spreken als hun mening uit dat:

- *de recreatieve en toeristische sector in Drenthe nog steeds een kwaliteitsslag zou moeten maken;*

besluiten dat:

- *op korte termijn wordt overgegaan tot het aanstellen van een Nort consulent,*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Idem als zo-even.

De heer LANGENKAMP:

Motie L

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 18 mei 2005;

constaterende dat:

- *de landbouw in Drenthe, mede door Europese regelgeving, midden in een veranderingsproces zit;*
- *de verwachtingen van de samenleving over voedselveiligheid, dierenwelzijn, natuur en milieu zich snel ontwikkelen;*
- *de landbouw van oudsher automatisch landschap beheerder was;*
- *het landschap de dupe dreigt te worden van de moeilijkheden welke de landbouw sector ondervindt;*

Spreken als hun mening uit dat:

- *voorkomen moet worden dat het landschap in Drenthe, de dupe wordt van een veranderende landbouw;*
- *de landbouw zelf mogelijkheden krijgt voor een duurzame ontwikkeling;*
- *een nieuw in te stellen Drents fonds hiervoor een financiële mogelijkheid is;*

besluiten dat:

- *onderzocht gaat worden of voor het instellen van een fonds draagvlak is, zowel bij de landbouwsector, als bij de Landschapsbeheerders;*
- *onderzocht gaat worden of voor het geld storten in het fonds interesse is, vanuit Europa, het Rijk (tweede pijler w.o. POP 2), provincie, gemeenten en vanuit landbouworganisaties, landschapsbeheerders, waterleidingbedrijven, banken en groenfondsen;*

dringen er bij het college op aan:

- *met betrokkenen in overleg te gaan,*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Idem.

De heer LANGENKAMP:

Motie M

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 18 mei 2005;

constaterende dat:

- *diverse woningbouw plannen mede het doel hebbende economie te versterken, door woningen te bouwen voor personen van buiten de provincie;*
- *de gezondheids- en zorg economie volop kansen biedt de economie te bevorderen, niet alleen in kernzones maar ook op het platteland;*

spreken hun mening uit dat:

- *gezocht moet worden naar de beste combinatie van wonen, werken en zorgen;*
- *zowel de leefbaarheid van het platteland, als de werkgelegenheid hierdoor versterkt kan worden;*
- *een "gezondheidsdorp" waar zorghotels, zorgappartementen, diverse al dan niet geprivatiseerde klinieken, revalidatiemogelijkheden, woon-zorgboerderijen en gezondheidscentra, gecombineerd met het wonen, hiervoor een mogelijkheid is;*

dringen er bij het college op aan:

- *te onderzoeken of het realiseren van een "gezondheidsdorp" tot de mogelijkheden behoort,*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ook deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer LANGENKAMP: Dan de laatste motie.

Motie N

Provinciale staten van Drenthe, bijeen in vergadering op 18 mei 2005.

Constateernde dat:

- *het verdubbelen van de N33 niet de enig mogelijke oplossing is voor de verkeersproblematiek,*
- *het verdubbelen van de N33 niet DE methode is om de noordelijke economische te stimuleren,*

spreken als hun mening uit dat:

- *nu de kans aangegrepen moet worden, met Europees- en Rijks steun een optimale oplossing te onderzoeken,*
- *een oplossing mogelijk is, welke niet alleen de verkeersproblematiek betreft, maar ook de ict sector een kans geeft te laten zien wat de ict sector voor praktische mogelijkheden biedt,*
- *een oplossing mogelijk is welke de economie in Drenthe op een duurzame wijze stimuleert,*
- *de oplossing ook moet bijdragen aan het schone, veilige, gezonde imago van Drenthe,*

Dringen er bij het college op aan:

- *met alle betrokkenen in overleg te gaan om deze ict mogelijkheid te onderzoeken,*
- *de kennis en mogelijkheden van "Lofar" hier vanaf het begin bij te betrekken,*
- *te streven naar het opzetten van een proef project waar de mogelijkheden getest worden,*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Deze motie behoort ook bij de beraadslagingen.

(De heer De Vries verlaat de vergadering.)

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. De algemene beschouwingen van de ChristenUnie beginnen met twee citaten. Dat scheelt weer een half A4'tje tekst dat ik niet zelf hoeft te verzinnen.

Citaat 1:

"Een samenleving die religies, levensbeschouwingen en overtuigingen niet wegmoffelt achter de voordeur, maar een plek geeft in de publieke samenleving, handelt volgens het beginsel van het principiële pluralisme. Ze neemt het op voor de vrijheid uit respect voor ieders overtuiging. Ze geeft ruimte aan verschillende opvattingen en vertrouwt dat in het vreedzaam debat tussen de verschillende richtingen een bepaalde uitkomst geboren zal worden. Het principiële pluralisme heeft echter wel de steun nodig van een democratische gezindheid en een ethiek van de maatschappelijke omgang. Opvoeding tot democratisch burgerschap, waarbij de deugd van de tolerantie en de kunst van het samenleven worden aangeleerd, is daarbij geen overbodige luxe. Bijbels gezegd: de ander zien als onze naaste en zijn of haar belang bevorderen biedt ondersteuning aan een gezonde maatschappelijke omgang."

Citaat 2:

"Inderdaad, vrijheid is een beetje lastig geworden, met hoe meer mensen we zijn - en van steeds meer verschillende achtergronden, overtuigingen en verwachtingen - hoe dringender dat zal blijken te zijn. Elkaar een beetje ontzien zou de grootste en meest bevredigende vorm van vrijheid kunnen blijken te zijn... Er staat een tijd voor de deur waarin het "ik" niet meer op prijs wordt gesteld, dan zal het "wij" alles zijn wat nodig is om de samenleving gezond en op poten te houden. Samenleving, dat spreekt voor zich: we zullen moeten praten, luisteren, toegeven, begrijpen, accepteren. Het zal een langdurig, moeilijk en vaak onplezierig proces van vallen en opstaan worden, van geven en inschikken. Van afstand doen van verworven rechten en van individuele vrijheid. Van het op de tweede plaats zetten van dat kostbare 'ik' en het denken in meervoud."

Het eerste citaat is van de gereformeerde filosoof Roel Kuiper, laten we zeggen de partij-ideoloog van de ChristenUnie. Het tweede citaat is van de voormalig danser en choreograaf Rudi van Dantzig. Twee personen uit twee totaal verschillende werelden, met totaal verschillende opvattingen. En toch beiden met datzelfde open oog voor de samenleving, een samenleving die alleen kan bestaan als men oog heeft voor elkaar, elkaars belang wil bevorderen. Samenleving in saamhorigheid. Samenleving naar bijbelse waarden, om het landelijke programma van de ChristenUnie maar eens te citeren.

Dit is het startpunt van waaruit wij de ambities van het college willen beoordelen en daarbij als ChristenUnie onze accenten willen plaatsen.

Wie bladert in de website "detweede helft.nl" of in de Voorjaarsnota - de tekst is vrijwel identiek - die komt daarin geen college tegen dat tekortschiet in zelfvertrouwen, geen college dat veel neiging heeft om ook eens kritisch in de spiegel te kijken, soms net de stiefmoeder van Assepoester.

We doen het allemaal wel voor en in het belang van de burger, maar toch missen wij die burger een beetje. In het eerste concept van onze algemene beschouwingen stond de zin: "Waar, voorzitter, is toch dat Burgerjaarverslag over 2004?" En zowaar, het was er vrijdag. Kennelijk voelde de voorzitter de hete adem van de ChristenUnie in de nek.

De heer HARLEMAN: Volgens mij was het gewoon een wonder!

De heer BAAS: Voorzitter. De politiek dichterbij de burger? Dan zal er toch nog heel wat moeten gebeuren. Zo heeft de ChristenUnie tot nu toe niet de indruk dat het dualisme ons op dit punt al veel verder heeft gebracht. Daarom is de fractie ook begonnen meer werkbezoeken te programmeren, doet zij in ieder geval zo intensief mogelijk mee met de door de griffie georganiseerde werkbezoeken en probeert zij, als het even kan, aan alle uitnodigingen gevolg te geven. Dat kan volgens onze waarneming niet van alle fracties gezegd worden.

Ook zijn eigen initiatieven vanuit de staten nog dun gezaaid en komt onze controlerende taak nog maar moeizaam van de grond. Zowel voor het college als de staten geldt het woord van de Spreukendichter: "Als je zo dwaas bent jezelf op de borst te slaan, denk dan eerst na en houd je hand voor je mond."

Nu is zelfkritiek natuurlijk niet nodig als dit college in alle opzichten voortreffelijk functioneert. Zonder af te doen aan het vele goede, want dat is er onmiskenbaar, en wij onderschrijven ook in algemene zin het collegebeleid, willen we toch de vinger leggen bij enkele in onze ogen kritische punten.

(Voorzitter: de heer Looman.)

Als samenleven en saamhorigheid begrippen zijn die in de normen- en waardendiscussie hoog genoemd staan dan moeten we toch vaststellen dat er nog te veel over en zonder burgers wordt beslist en dat ook vanuit het maatschappelijk middenveld en de gemeentes het gemopper over de regiefunctie van de provincie nog regelmatig klinkt. Te weinig communicatief, te veel sturend op regels, te weinig flexibel en te weinig inlevingsvermogen, we hoorden het meer dan eens.

We hoorden het onder meer van enkele gemeentebesturen die wel eens moe worden van de ambtelijke precisielinealen bij het beoordelen van een bestemmingsplan of een contour uit het POP, van landbouwers die te hoop lopen tegen de in hun ogen overmaat aan regelgeving en van gesubsidieerde instellingen uit diverse hoeken, die vanwege de ASV hun eigenlijke werk deels moeten inruilen voor het vervullen van een aantal zeer bureaucratische verplichtingen. Niet dat die ASV niet deugt, maar de soms rigide toepassing draagt niet altijd bij aan een voortvarend en flexibel opereren van menige instelling. De ASV is er toch voor om instellingen te subsidiëren die voor dat geld doen wat van ze verwacht wordt en niet om ze op te zadelen met een stuk bureaucratie dat ze vervolgens weer aan een door de provincie betaalde externe adviseur mogen uitbesteden? Met name bereikten ons op dit punt klachten uit de hoek van de toeristisch-recreatieve sector.

Deze sector voorziet ook grote problemen als de provincie voor wat betreft de cofinanciering van "Da's nou Drenthe" slechts uitgaat van bijdragen uit alleen die sector, dus niet kijkt naar het Drentse bedrijfsleven als geheel en geen rekening houdt met de binnen deze sector geldende bedrijfscultuur met betrekking tot het verstrekken van een financiële bijdrage. "Da's nou Drenthe" moet een succes worden, daar is iedereen bij gebaat. Dus, college, houd de vaart er alsjeblieft in!

Voorzitter. In onze provincie is aandacht voor saamhorigheid een "must". We moesten, helaas, lezen dat de burger die zijn alternatieve begroting kon maken, van mening is dat het met de jeugdzorg wel wat minder zou kunnen in een vergrijzende provincie. Wat de ChristenUnie betreft heeft aandacht voor jongeren in meer dan een opzicht juist een hoge prioriteit. We denken aan de problematische situatie bij de jeugdzorg - wij hebben hierover samen met GroenLinks een motie ingediend - en we doelen daarbij niet eens zozeer op de inspanningen van de provincie, maar vooral op het langs elkaar heen werken van de diverse bij de jeugdzorg betrokken instanties, de wachtlijstproblematiek, het toenemende aantal jonge kinderen dat toch niet bestand blijkt tegen de afwisselende opvoeding door enerzijds ouders en anderzijds crèches en op het toenemend aantal ouderparen dat moeite heeft zorg en arbeid op een goede manier te combineren.

We denken ook aan de knelpunten in het onderwijs en aan allochtone jongeren. Drenthe moet weer aantrekkelijk worden voor jongeren die niet of niet meer in Drenthe wonen. Wij vragen het college daarom nadrukkelijk om bij het toetsen van de woonplannen ook te toetsen op de taakstellingen van gemeenten ten aanzien van zaken als jongerenhuisvesting en starterswoningen. Dat alles laat onverlet de inzet voor ouderen als het gaat om de mogelijkheid om zo lang mogelijk zelfstandig te wonen. "Da's nou Drenthe", aantrekkelijk voor jong én oud.

En, wat dit thema betreft, laten we dan ook vooral voeling blijven houden met die groepen in de samenleving voor wie "Da's nou Drenthe" toch wat minder opgaat: statushouders, minderheden, moslims.

Voorzitter. Het Collegeprogramma 2003-2007 draagt de titel "Werk maken in een sociaal en veilig Drenthe". Nog eens nadenkend over die titel zijn wij tot de conclusie gekomen dat er één woordje verkeerd staat. Bij nader inzien menen wij dat het woordje "in" moet worden vervangen door "van", en wel om de volgende redenen.

De titel suggereert dat Drenthe veilig en sociaal is, maar dat er alleen nog werk gemaakt moet worden. Wij vinden dat een te enge benadering.

In de eerste plaats: aan de veiligheid schort het in sommige opzichten en dan hebben we het niet over de Syrische peetvader van de Hofstadgroep, die geruime tijd vanuit Borger zijn kwalijke activiteiten uit kon oefenen. Het aantal verkeersdoden bijvoorbeeld mag dan flink zijn gedaald in 2004, maar nog steeds doen zich onveilige situaties voor waarbij verkeersslachtoffers vallen, en elk slachtoffer is er een te veel. Met name verontrust ons nog steeds de mentaliteit van veel burgers, die denken dat ze alleen op de wereld zijn. Speciale aandacht vragen wij voor de verkeersveiligheid en de overlast in de buurt van basisscholen. Onze informatie is dat er nog maar weinig verkeersouders actief zijn en dat in de directe omgeving van schoolgebouwen zich elke dag verkeersonveilige situaties voordoen. Gemeenten en provincie zouden hieraan in het programma gedragsbeïnvloeding extra aandacht moeten geven. In de tweede plaats: werk heeft alles met het begrip sociaal te maken. De inzet op werkgelegenheid hoort daar gewoon bij. De doelstellingen van het college op dit punt ondersteunen wij dan ook volledig. Werk en scholing - het kan niet genoeg benadrukt worden - hebben een hoge prioriteit. De cijfers, ook die van de jeugdwerkloosheid, blijven in Drenthe nog steeds te hoog.

ID-banen en andere werkgelegenheidsinitiatieven zijn ook voor de ChristenUnie een goed middel om mensen via een gesubsidieerd traject op termijn aan regulier werk te helpen. We staan daar dan ook uitgesproken positief tegenover. Maar het moet ook maar eens worden gezegd, dat het niet zo kan zijn dat gesubsidieerde arbeid doel op zich wordt. In het beleid moet altijd de toets worden opgenomen dat de kans op reguliere arbeid vanuit bijvoorbeeld een ID-baan ook reëel is.

Voorzitter. Sociaal, dat wil niet alleen zeggen werk. Dat wil bijvoorbeeld ook zeggen dat we alles in het werk moeten stellen om asociale consequenties van beleid van het Rijk of Europa zoveel mogelijk tegen te gaan. Ons allen staat de discussie over de gevolgen van de Wet ammoniak en veehouderij nog helder voor ogen. In dat verband vragen we ons af of de Reserve vitaal platteland wel hoog genoeg is,

bijvoorbeeld als het gaat om verplaatsing van bedrijven uit de 250m-zone of om agrarische bedrijven die om andere redenen verplaatst moeten worden, en dat ondanks de storting in het Groenfonds waardoor die reserve wel wat minder zou kunnen zijn. Ook lezen we weinig tot niets over de implementatie van de Ruimte-voor-ruimteregeling. De agrarische sector heeft en krijgt het zwaar voor de kiezen. Het noodzakelijke transitieproces vergt veel, heel veel van de sector. Grondgebonden, duurzaam, biologisch, dier-vriendelijk, in combinatie met het woord markt wordt zo op veel boeren zowel een financiële als een mentale aanslag gedaan. Zij verdienen royaal steun van de provincie.

Als het gaat om sociaal dan vragen we de aandacht voor nog twee categorieën die naar onze overtuiging vanuit die waarde van saamhorigheid die aandacht verdienen.

Ten eerste willen we wijzen op de steeds benarder wordende positie van sociale werkvoorzienings-bedrijven als Alescon. Een enkel bedrijf in deze sector maakt nog enige winst. Het overgrote deel draait met verlies, met als uiteindelijk resultaat verlies van arbeidsplaatsen, arbeidsplaatsen die worden ingevuld door mensen met een lichamelijke of geestelijke handicap die op de reguliere arbeidsmarkt volstrekt kansloos zijn. Veel werk verdwijnt naar de lagelonenlanden en er komt te weinig voor terug.

Daarnaast willen we refereren aan een EU-conferentie in oktober 2004 in Rotterdam, waarop de VVD-staatssecretaris Van Hoof betoogde dat werk en scholing weliswaar de beste remedie zijn tegen armoede en sociale uitsluiting, maar dat voor een categorie mensen - het gaat dan om daklozen, verslaafden, thuislozen en mensen met psychische stoornissen - dit niet zonder meer opgaat. Aan die groep moet eerst zorg worden geboden, hun leven moet weer op orde worden gebracht en hun moeten weer maatschappelijke vaardigheden worden bijgebracht, kortom een heel proces van sociale active-ring. Vakbeweging, kerken en patiëntenorganisaties stelden bij die gelegenheid vast dat, ondanks de mooie woorden van de staatssecretaris, de overheid doof is voor de stem van de direct betrokkenen. Sedert een in 1998 door de Drentse staten breed gedragen steunprogramma in samenwerking met de gemeente Emmen voor deze categorie, is het volgens onze waarneming rond dit onderwerp stil gebleven. In de jaarstukken komen we niet veel meer tegen dan het voornemen het beleid bij de gemeenten aan te scherpen. Wat staat het college ten aanzien van deze groep eigenlijk concreet voor ogen?

In een maatschappij waarin je alleen meetelt als je maatschappelijk succesvol bent, is aandacht voor juist deze groepen meer dan ooit noodzakelijk. De verantwoordelijkheid ligt vooral bij de gemeenten, maar ligt hier voor de provincie niet ook een regisserende en stimulerende taak?

Dit geldt zeker ook het busvervoer, dat juist voor deze groep zo enorm belangrijk is. Wij blijven ons, ondanks alle inspanningen van provincie en OV-bureau, zorgen maken over de gestage teruggang van deze belangrijke publieke voorziening.

Wat dit onderwerp betreft nog een laatste opmerking. In een brief over het arbeidsmarktbeleid van het college, gedateerd 18 mei 2004 - inderdaad precies een jaar geleden - werd een helder overzicht gegeven van de ontwikkelingen op de Drentse arbeidsmarkt. Het was een brief niet zonder bezorgde opmerkingen. Nog steeds is de werkloosheid in Drenthe boven het landelijk gemiddelde en wat ons met name zorgen baarde was het feit dat de regionale platforms arbeidsmarkt (RPA's), twee in getal, niet goed functioneerden. Wij zijn benieuwd in hoeverre er na een jaar verbetering in de situatie is opgetreden. Dus alles bijeen: niet alleen werk maken in, maar vooral ook werk maken van een veilig en sociaal Drenthe.

Voorzitter. Ten slotte wil ik namens mijn fractie nog enkele punten kort aanstippen.

- Voor de ChristenUnie is de noordelijke samenwerking een hoeksteen van beleid. Krachtig blijven inzetten op de belangrijke dossiers en niet alleen pieken in de delta, maar ook in het noorden, onder andere op de Drentse zandgronden, mét een snelle railverbinding Groningen-Schiphol én een light-rail tussen Groningen en Assen.
- Wij hopen op een positief resultaat van zowel de discussie over de Wet ammoniak en veehouderij binnen de klankbordgroep als van de discussie over de bollenteelt.
- We constateren dat het beleidsaspect ondergronds bouwen uit het collegeprogramma niet zo ambitieus lijkt te worden opgepakt. Behalve een verhoogde activiteit van de mollen in Drents grasland hebben we van dat ondergrondse bouwen nog weinig gezien, ook niet op papier. Misschien iets voor een VVD-initiatief?

Er is, alles bijeen, dus nog steeds werk aan de winkel. Daarbij wenst de ChristenUnie iedereen Gods zegen toe.

De heer SLUITER: Mijnheer de voorzitter. Algemene beschouwingen halverwege de lopende bestuursperiode nodigen als vanzelf uit tot het opmaken van een tussenbalans en een plan voor de resterende periode. Dat is wat het college met de Voorjaarnota heeft gedaan en dat is ook wat D66 vandaag wil doen, namelijk terugkijken naar de afgelopen periode en ons afvragen wat het college van GS heeft gedaan aan de uitvoering van het eigen collegeprogramma, maar ook eens even kijken in hoeverre inmiddels uitvoering is gegeven aan het D66-verkiezingsprogramma. Vervolgens zullen wij enkele punten noemen, waaraan naar ons oordeel de komende twee jaar door het college van GS nog hard gewerkt moet worden.

Een eerste legitimering voor juist deze aanpak vinden wij in de opstelling die wij van meet af aan ten opzichte van het collegeprogramma hebben gekozen. Wij vonden en vinden immers dat het collegeprogramma er goed uitziet en in niet onbelangrijke mate aansluit bij het verkiezingsprogramma van D66. Een tweede legitimering voor een op zichzelf positieve benadering is te vinden in de ervaringen die wij de afgelopen twee jaar met dit college hebben opgedaan. Wij ervaren dit college als relatief openstaand voor discussie en vatbaar voor argumenten en als de voortekenen ons niet bedriegen dan neemt deze kwaliteit in de komende periode zeker niet af.

Wanneer wij kijken naar hoe GS zijn omgegaan met de uitgangspunten uit het eigen programma dan vallen een paar dingen op. Ik heb het dan in de eerste plaats over de grote voortvarendheid waarmee POP 2 is opgepakt: een naar ons oordeel goed verlopen traject dat zowel naar uitkomst als naar aanpak en procesgang tot tevredenheid stemt. Er ligt een POP waarmee Drenthe vooruit kan, maar dat ook nu al op onderdelen aan herziening toe lijkt te zijn. D66 denkt hierbij dan specifiek aan het zoneren van de ruimte voor sterk omgevingsbelastende industriële activiteiten als vuilverbranding en asfaltverwerking, maar ook het aspect luchtkwaliteit behoort in de opvolger van POP 2 een duidelijke plaats te krijgen. Het is goed dat GS in de Voorjaarnota op de genoemde onderdelen al duidelijke plannen presenteren en zichzelf daarbij ook een eindtermijn stellen.

Een tweede uitgangspunt voor deze bestuursperiode was en is de plaatsbepaling van Drenthe in de bestuurlijke omgeving. De ambitie was op dit punt geformuleerd in termen als "wij zetten onze deelname aan overlegvormen met mede-overheden voort", en ook "wij intensiveren de contacten met Overijssel".

Voorzitter. Een dergelijke ambitie is niet moeilijk te realiseren en evenmin erg uitdagend.

Onze fractie betreurt het dat de intensivering van de bestuurlijke samenwerking - en de in onze ogen daarmee verbonden gewenste opschaling over de provinciegrens heen - op een laag pitje staat. In het nieuwe Europa worden regio's steeds belangrijker en in dat verband is het de hoogste tijd dat de discussie over verdergaande Noordelijke samenwerking en regiovorming van onderop een stevige impuls wordt gegeven. Blijven hangen in het huidige discussietempo leidt ertoe dat Europa straks al hoog en breed is uitgebreid met Turkije, de Oekraïne en zelfs Wit-Rusland, terwijl wij in de gewesten Groningen, Fryslân en Drenthe nog altijd niet verder zijn dat het bij de borrel luchtig en vrijblijvend kwebbelen over hoe moeilijk het toch is om gezamenlijk tot een landsdelig bestuur te komen in een gebied met eigenlijk maar anderhalf miljoen inwoners. Dit gedrag vinden wij eerder passen bij een bepaald type gebiedsvreemde grote loopvogels dan bij moderne en omgevingsbewuste bestuurders.

Nieuwe dynamiek is dus hard nodig en wij vinden dat GS van Drenthe hierin een initiërende rol moeten vervullen. Het is belangrijk om als Noorden zelf en in eigen regie naar de toekomst te willen en te durven kijken en niet lijdzaam af te wachten totdat minister Remkes eind volgend jaar met zijn notitie komt over de toekomst van het middenbestuur. Heel concreet zouden GS het initiatief kunnen nemen, door bijvoorbeeld het verrichten van een uitvoerige studie naar de voor- en nadelen van één provincie Noord-Nederland, een regio. Die ambitie moet wat D66 betreft worden toegevoegd aan de plannen voor de Tweede Helft en sluit ook goed aan bij het voorzitterschap van het SNN, dat wij de komende jaren gaan vervullen.

De heer HARLEMAN: De heer Sluiter legt deze taak nu bij GS neer, maar ik kan mij voorstellen dat dit in het dualistische systeem bij uitstek een taak is voor PS in hun kaderstellende rol. Dat ziet D66 dus niet zo?

De heer SLUITER: Het is mijn bedoeling via in een motie die ik de staten zal voorleggen na te gaan of er in de staten draagvlak is voor het idee om tegen de achtergrond van het Europese perspectief de discussie over regiovorming en opschaling aan te gaan. Als dat zo is dan is in mijn visie het college van GS het uitvoeringsorgaan dat hiermee aan de gang moet gaan. Dat vind ik meer in de rede liggen dan dat de staten dit zelfstandig doen. Het is een kwestie van benadering: eerst draagvlak zoeken in de staten en vervolgens gaan GS ermee aan de gang.

Voorzitter. Ik heb daartoe een motie opgesteld, die ik nu zal voorlezen.

Motie O

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 18 mei 2005;

Overwegende dat:

- *er op Europese schaal een ontwikkeling zichtbaar is die in toenemende mate een belangrijke positie toekent aan regio's;*
- *het vanuit het Europees perspectief meer voor de hand ligt om Noord Nederland als regio te zien dan als 3 onderscheiden provincies;*
- *de minister van binnenlandse zaken heeft aangekondigd eind 2006 te zullen komen met een notitie over de positie van het middenbestuur;*
- *het gewenst is daaraan voorafgaand zelf een duidelijker beeld te krijgen van de mogelijkheden en moeilijkheden die zich bij een verder gaande Noordelijke samenwerking zullen voordoen;*

verzoeken het college van GS:

- *een studie te verrichten naar de voor en nadelen van verdergaande noordelijke samenwerking en daarin de mogelijkheden en moeilijkheden van regiovorming en/of vorming van een landsdeel te betrekken,*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik stel vast dat de motie onderdeel uitmaakt van de beraadslagingen.

De heer HARLEMAN: In het kader van de Europese gedachte zou het heel aardig zijn om ook over de oostgrenzen te kijken. Ik denk dan aan de Neue Hanze Interregio enzovoorts. Zou het niet interessant zijn om in de discussie ook die gedachte mee te nemen?

De heer SLUITER: Ik vind die grensoverschrijdende benadering goed, maar laten we eerst een beetje bij huis beginnen en dan vind ik de aanpak om eerst naar Noord-Nederland te kijken, waar al samenwerkingsverbanden zijn, maar waarvan de ontwikkeling in onze ogen niet erg opschiet, vooreerst genoeg. Dat die uitbreiding in oostelijke richting, dus over de landsgrens er komt, ik ben daar voor, maar ik zie dat in fasen.

De heer DOHLE: Misschien is het een aardig idee voor D66 om eens met een referendum over dit onderwerp te beginnen.

De heer SLUITER: Eerlijk gezegd, vind ik dat een flauwe opmerking, de heer Dohle onwaardig.

De heer DOHLE: Kan de heer Sluiter uitleggen waarom? Ik neem toch aan dat ook de heer Sluiter zich hier volksvertegenwoordiger voelt.

De heer SLUITER: Ik kom met een voorstel om na te gaan hoe de staten hierover denken, of zij het belang ervan inzien, of zij het met onze fractie eens zijn dat het proces van opschaling en regiovorming vanuit Europees perspectief echt belangrijk is en een impuls moet krijgen. Ik ervaar het dan als een flauw plaagstootje dat gezegd: "Eerst maar een referendum". Sla ik dat woord in onze algemene beschouwingen eens een keer over, komt de heer Dohle ermee!

De heer HORNSTRA: Ik vind het een beetje getuigen van een regentenmentaliteit om van bovenaf het voorstel te droppen om te onderzoeken hoe mensen hierover denken. Ik vind het voorstel van de heer Dohle heel goed: ga eerst eens vragen wat de burger ervan vindt.

(Voorzitter: de heer Ter Beek.)

De heer SLUITER: Men hoort mij niet zeggen dat ik daar per definitie tegen ben. Ik neem het initiatief om na te gaan of er in deze staten draagvlak is - in deze zin zijn er vandaag tal van moties ingediend - voor een bepaalde ontwikkelingsrichting. In dat proces is dit voorstel er een en ik zie absoluut niet in wat daar voor raars, vreemds of bijzonders aan is. Ik vraag de staten gewoon eens na te denken over de inhoud van de motie.

Voorzitter. De herziening van het subsidiebeleid, ook een uitgangspunt voor deze bestuursperiode, is goed van de grond gekomen. Waar het in de komende tijd op aan gaat komen is de realisatie van dit beleid en het beoordelen van de effecten daarvan. D66 denkt dat het met name in de welzijns wereld doelstellingen en resultaten nog aan concreetheid en eigentijdse zakelijkheid kunnen winnen. In dit proces mag op de voortgaande steun van D66 gerekend worden.

Mijnheer de voorzitter. Ik kom bij het stedelijk beleid en het beleid voor het landelijk gebied.

De Drentse steden zijn in niet onbelangrijke mate dragers van de economie en zij verdienen reeds om die reden dat zij bijzondere aandacht krijgen van het provinciaal bestuur. Maar ook betekent een op groei gericht en intensief stedelijk beleid dat er ruimte blijft voor het behoedzaam omgaan met de kwaliteit van het platteland. D66 vindt dat het stedelijk beleid goed uit de verf komt en ook goed wordt verdeeld over de steden. De aanpak via de lijnen Bijdragen in proceskosten, Bijdragen aan projecten en Bijdragen vanuit Kompas lijkt succesvol te zijn en maakt het mogelijk om substantieel bij te dragen aan de ontwikkelingen in de steden. Wij vinden echter ook dat er in het stedelijk beleid meer accent op duurzaamheid moet worden gelegd. Stedelijk bouwen legt een beperkt ruimtebeslag en dat is op zichzelf een sterk punt. Maar de duurzaamheidstoets vraagt niet alleen om compact bouwen maar ook om hoge kwaliteit opdat gebouwen en de inrichting van de omgeving vele, vele decennia meekunnen.

Een duidelijk punt van zorg voor onze fractie zijn de ontwikkelingen op het platteland, in het bijzonder die met betrekking tot het landschap. Het behoeft in deze staten geen betoog dat de kwaliteit van het landschap in meerdere opzichten van grote betekenis is voor Drenthe, en dan niet alleen in cultuurhistorische, maar ook in economische zin. Immers, een niet onbelangrijk deel van onze economie houdt verband met recreatie en toerisme.

De beleidskaders voor de ontwikkelingen in het landschap zijn dik in orde. POP 2 bijvoorbeeld is helder en spreekt over kwaliteitsverbetering en behoud door ontwikkeling. Toch zien wij hier en daar dat beleidsnota's en praktijk met elkaar wringen en wij beginnen ons dan ook af te vragen of er bij de aanleg van grootschalige natuurgebieden hier en daar niet een beetje al te rigoureuze te werk wordt gegaan, waardoor er van patronen in het landschap niet zoveel meer overblijft en met het bodemarchief ook hele stukken cultuurhistorie en oorspronkelijk organisch gevormd landschap verdwijnen.

De heer KUIPER: Betekent dit voor D66 dat het beleid met betrekking tot de EHS en de ecologische verbindingzones op losse schroeven komt te staan?

De heer SLUITER: Nee, zeker niet. Het gaat om hoe je het vorm geeft. Wij beginnen ons af te vragen of dat hier en daar niet een beetje te rigoureuze gebeurt, waardoor ook veel verloren gaat. Bij een organische groei vinden landschapsvorming en landschapsontwikkeling in een langzaam tempo plaats, waardoor oude waarden zichtbaar blijven. Tijdens de excursie van afgelopen week hebben wij ons afgevraagd of het allemaal niet te snel en te rigoureuze gaat, waardoor veel verdwijnt, waarvan wij ons over twintig jaar misschien afvragen of wij daarvoor niet veel meer oog hadden moeten hebben.

Wij zijn van mening dat de uitbreidingen in de dorpen te weinig streekeigen van karakter zijn, dat de kavels waarop wordt gebouwd veelal te klein zijn en dat de nieuwbouw van grote afstand soms ontsierend zichtbaar is. In het landelijk gebied zien we steeds vaker nieuwe schuren verrijzen die opgebouwd zijn uit stalen damwandprofielen en van afmetingen en met goothoogtes en dakhellingen waarvan wij ons afvragen of die wel in de omgeving passen. Ook lijkt het of schreeuwerige lichtreclames het traditionele avond- en nachtbeeld van het Drentse landschap maar ongestoord mogen aantasten.

Nu de Nota ruimte veel verantwoordelijkheid voor de invulling van het ruimtelijk beleid bij de lagere overheden legt en POP 2 samen met de Nota landschap op zichzelf voldoende beleidskader biedt, komt het aan op een stringente handhaving, een handhaving die geen ruimte laat voor een langzaam en sluipend proces van verrommeling. We moeten beseffen dat het zo nu en dan toegeven aan incidentele afwijkingen van het beleid door de jaren heen tot een substantieel verlies van kwaliteit zal leiden. Hier zien wij een extra uitdaging voor GS en wij willen GS daar graag in ondersteunen met een door mijn fractie geschreven notitie, die vanzelfsprekend niet alleen voor GS maar ook voor PS beschikbaar is en die wij ook onder de aandacht zullen brengen van de gemeenten en de groene organisaties. Het gaat ons er met die notitie om bij te dragen aan het bewustzijn dat het Drentse kapitaal van cultuurhistorie, rust en ruimtelijke kwaliteit de permanente zorg verdient van ons allemaal.

Dat bewustzijn en die permanente zorg zijn in onze ogen overigens zeker niet onverenigbaar met de groei van de voor Drenthe zo belangrijke sector toerisme. Maar het toerisme en de recreatie in Drenthe moeten mikken op een kwaliteit die bij het gebied past. En als ondernemers met plannen komen, die daar niet onmiddellijk in passen, is het zaak om niet al te lichtvaardig "nee" te roepen, maar om te bezien hoe er goede oplossingen gevonden kunnen worden. Om het maar eens in het taalgebruik en in de termen van de gedeputeerde te formuleren: "Zoals wij natuurlijk allemaal weten en zoals natuurlijk ook volstrekt helder moet zijn, behoren GS er een absolute uitdaging in te zien om bijvoorbeeld een appartementenhotel wél mogelijk te maken, maar dan op een zodanig manier ingepast dat wij volstrekt binnen de tussen u en ons afgesproken kaders van het POP blijven. Want daarover kan natuurlijk geen enkele discussie of misverstand bestaan. Dus wij moeten de schouders eronder zetten en er ook helemaal voor gaan. Laat dat duidelijk zijn."

Voorzitter. In de Voorjaarnota is een hoofdstuk opgenomen over bereikbaarheid. Daarin wordt veel, zeer veel opgemerkt over automobilititeit en bereikbaarheid. En dat is ook goed, want in een dunbevolkt gebied als Drenthe zal de auto altijd een belangrijk vervoermiddel blijven. Het verder invoeren van essentiële kenmerken voor de weginrichting, draagt bij aan de verkeersveiligheid. Het voornemen van het college om daarmee voortvarend verder te gaan, wil D66 van harte ondersteunen.

Het hoofdstuk bereikbaarheid zegt, merkwaardig genoeg, niets over Kolibri en de Zuiderzeelijn. D66 vindt het hoog tijd worden dat de staten daarover met GS in gesprek gaan. Rond Kolibri is het naar ons oordeel al veel te lang stil gebleven en, in weerwil van de bedoeling lijkt Kolibri eerder volgend dan leidend te zijn voor de woningbouw. De fractie van het CDA sprak daarover en ik sluit mij bij de woorden van die fractie aan.

Wat de Zuiderzeelijn betreft wordt het hoog tijd dat wij de tot nu toe gehanteerde noordelijke strategie op haar verdere kansen beoordelen en zo nodig tot een realistische bijstelling komen.

Over het belang van inzetten op werk, onderwijs en kennisinfrastructuur is D66 de afgelopen jaren steeds helder geweest en wij hebben niet het gevoel dat er veel licht zit tussen de lijn die GS hierin volgen en onze opvattingen. Met name de onderdelen onderwijs en kennisinfrastructuur liggen binnen de beïnvloedingssfeer van het provinciaal bestuur. Bij het onderdeel werk ligt dat wat gecompliceerder, maar dat GS zichzelf op dit punt twee zeer concrete doelstellingen opleggen, geeft wel aan dat het college voldoende oog heeft voor het belang van economie en werkgelegenheid.

Voorzitter. Ik wil een paar opmerkingen maken over duurzaamheid.

Wij hadden en hebben een coördinerend bewindspersoon voor duurzaamheid. Het is volgens D66 nodig dat deze gedeputeerde meer dan in de afgelopen twee jaar is gebeurd, vrijwel elk beleidsterrein gaat meebeoordelen op het punt van duurzaamheid. Aandacht voor duurzaamheidsaspecten moet bij de ontwikkeling van plannen een vanzelfsprekendheid worden en is in onze ogen ook een parameter voor beschaafd gedrag.

Daarnaast is het nodig dat wij in versterkte mate aandacht schenken aan energiebesparing en energie-opwekking. De Kyoto-doelstellingen lijken steeds verder buiten beeld te raken en dat is enerzijds het gevolg van een toenemende energieconsumptie en anderzijds het gevolg van het onvoldoende inzetten op het duurzaam opwekken van energie.

In de Voorjaarnota wordt, haast een beetje opgelucht, vastgesteld dat er alweer een meevaller in de provinciale opcenten op de MRB zit, omdat de auto's zwaarder worden. Maar wat daarbij ontbreekt is een plan van aanpak om door bijvoorbeeld verdergaande snelheidsbeperkingen die zwaardere auto's te dwingen tot matiging van benzinegebruik en vermindering van roetuitstoot, of om over te gaan tot een exponentiële verhoging van de opcenten voor zwaardere auto's.

De heer LANGENKAMP: Hoe had de heer Sluiter zich zo'n verhoging gedacht? Wat hij nu voorstelt, kan volgens mij wettelijk totaal niet.

De heer SLUITER: Ik reageerde op de haast opgeluchte constatering in de Voorjaarnota dat de auto's zwaarder worden, wat de provincie meer geld oplevert. Enerzijds is dat een vaststelling waar wij met tevredenheid naar kunnen kijken, maar anderzijds moeten wij wel letten op de nadelen van die zwaardere auto's. Er moet dus een koppeling worden gemaakt tussen de meeropbrengst en het bestrijden van de nadelen van die zwaardere auto's. Ik noem daarvoor een aantal instrumenten en als de heer Langenkamp zegt dat het helemaal niet mogelijk is de MRB exponentieel te verhogen dan is mijn reactie dat ik dat niet weet, maar dat het mij erom gaat...

De heer LANGENKAMP: Het klopt dat een dergelijke verhoging niet mogelijk is. Ik ben het overigens wel eens met het doel dat de heer Sluiter wil bereiken, maar het middel dat hij noemt, kan niet gebruikt worden.

De heer SLUITER: Dan zijn wij het over het doel eens.

D66 zal de komende periode het initiatief nemen om opnieuw de discussie aan te gaan over wind-energie in Drenthe. De technische ontwikkelingen die wij bijvoorbeeld tijdens de statenexcursie hebben gezien, roepen de vraag op of op Drenthe moet willen volstaan met de doelstellingen in het BLOW-akkoord, of dat er aanleiding is en mogelijkheden zijn om daar een schepje bovenop te doen. Wij denken dat het mogelijk is in Drenthe de 15 megawatt-doelstelling uit het BLOW-akkoord ten minste te verdubbelen.

Mede gelet op hetgeen door de PvdA op dit onderdeel naar voren is gebracht, wil mijn fractie de staten de volgende motie voorleggen.

Motie P

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 18 mei 2005;

overwegende dat:

- *de provincie Drenthe tegen de achtergrond van de eindigheid van de voorraad fossiele brandstoffen, het op duurzame wijze opwekken van energie van belang vindt;*
- *de taakstelling voor Drenthe in het enkele jaren geleden overeengekomen BLOW-akkoord bij de toenmalige inzichten en stand der techniek, is gesteld op 15 Megawatt;*
- *er van de zijde van het college van GS een tweede energienota verwacht wordt;*

verzoekt het college van GS:

- *om in deze energienota nadrukkelijk de vraag te betrekken op welke wijze Drenthe kan voldoen aan een substantieel hogere taakstelling op het gebied van windenergie dan de in het BLOW-akkoord afgesproken 15 megawatt,*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer SLUITER: Mijnheer de voorzitter. D66 wil vandaag op het snijvlak van cultuur en recreatie/toerisme een nieuw item lanceren. Wij denken dat er in Drenthe plaats is voor iets nieuws. Het is prachtig dat het hunebedinformatiecentrum op 27 mei officieel geopend wordt, het is uitstekend dat we het Herinneringscentrum Kamp Westerbork hebben, dat het Drents Museum in 2004 meer dan 100.000 bezoekers had en dat wij het TT-circuit en het Noorderdierenpark hebben, maar er is ruimte voor meer. Dat moet dan cultuurhistorisch interessant, innovatief en vernieuwend zijn.

Drenthe is een ongelooflijk muzikale provincie. Elk dorp heeft z'n eigen muziekvereniging, het barst er van de koren en tal van muzikanten van Drentse bodem, van solisten tot orkesten zijn bekend in binnen- en buitenland. Ik noem hier maar even Cuby & the Blizzards, Skik, de JWF-kapel, Jan Vayne, Time Bandits en het Roder Jongenskoor. Daarom zal de fractie van D66 in de loop van dit jaar plannen presenteren voor een centrum voor lichte muziek in Drenthe. Naar voorbeeld van musea in Amerika wil D66 de Drentse muziek daarmee een bijzondere plaats geven en een bron van verdere inspiratie laten zijn voor muziek als belangrijke cultuuruiting, niet alleen voor jongeren, want muziek is nu typisch zo'n item dat door alle leeftijdslagen heen belangstelling heeft.

Voorzitter. Ik wil mijn bijdrage afsluiten met enkele opmerkingen over de kwaliteit van het bestuur in Drenthe.

Uit hetgeen D66 vandaag heeft laten horen, mag worden opgemaakt dat wij over de grote lijnen van het gevoerde beleid tevreden zijn. En natuurlijk, kan het op sommige onderdelen beter en intensiever. Wij hebben daar ideeën voor aangedragen.

Verleden jaar heeft mijn fractie, net als die van de ChristenUnie, bij de algemene beschouwingen gesteld dat het, om verdere vervreemding tussen het openbaar bestuur en de burgers te voorkomen, nodig is dat bestuurders zich naar buiten open opstellen, hun beleid ter discussie stellen en ruimte geven voor reële medezeggenschap. Dat geldt voor het bestuur richting burgers en heeft in onze ogen bij de behandeling van bijvoorbeeld de cultuurnota op een bemoedigende manier vorm gekregen.

Een parallelproces speelt zich af tussen de staten en GS. Hoeveel ruimte geven en laten GS en PS elkaar? Hoeveel ruimte is er voor PS en de onderscheiden fracties daarbinnen om zich anders op te stellen en het spel en tegenspel op argumenten te spelen, zonder dat het daarbij onmiddellijk gaat over loyaliteit of disloyaliteit aan GS of de eigen gedeputeerde? Hoe dichtgetimmerd zit een voorstel van GS op het moment dat het aan de staten in bespreking wordt gegeven? Hoe open of defensief zit de betrokken gedeputeerde in zijn of haar dossier?

Voorzitter. Het zijn vragen over de stand van zaken in de dualisering, waarop, terugblikkend op de Eerste Helft, volgens ons een prille groei zichtbaar is; niet op elk dossier, want als het echt even spannend wordt, doet de oude Pavlov zijn werk nog wel. Ik denk in dit verband aan de gang van zaken rond de steunverlening aan de BVO-Emmen, hoewel de goede waarnemer ook toen wel enkele haarscheurtjes in het oude gedrag kon bespeuren.

Wanneer tegenspraak en tegenwicht tot doel hebben kwaliteit toe te voegen aan het politieke debat dan behoort het van ondergeschikt belang te zijn uit welke politieke hoek die tegenspraak en dat tegenwicht komen. Het moet immers gaan om de kracht van het argument.

Dát uitgangspunt is voor de fractie van D66 in de afgelopen jaren leidraad geweest en zal het ook de komende jaren zijn. Zo willen wij onze positie bepalen en vorm geven. Wij gunnen het andere fracties, en de individuele leden daarbinnen, dat zij zichzelf die vrijheid in de statenzaal evenzeer toestaan.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. De wijze waarop de behandeling van de algemene beschouwingen georganiseerd is, vinden wij toch wat minder gelukkig. In de brief van 16 maart jl. van het Presidium lezen wij dat "in de algemene beschouwingen op hoofdlijnen de 'politieke stand van Drenthe' en de wensen voor het komende begrotingsjaar worden aangegeven." De Voorjaarnota staat als zodanig vandaag niet op de agenda, de behandeling daarvan volgt op 15 juni, hoewel de inbreng van de fracties nu al deels een reactie kan zijn op de plannen van het college. Ook de beantwoording van technische vragen over de Voorjaarnota en de jaarstukken, een dag na de algemene beschouwingen, vinden wij niet erg gelukkig gekozen. Maar wij kunnen ermee leven.

Ik had nog een opmerking willen maken over de lijst van collegebesluiten. Als digibeeet druk ik vaak op verkeerde knoppen en dan krijg is iets wel of niet te zien en daarom haal ik mijn informatie vooral uit persberichten waarin het collegebeleid wordt verklaard. Inmiddels is mij bekend dat alle collegebesluiten in het SIS staan en wij zullen nu proberen daarvan wat kennis te krijgen.

In onze algemene beschouwingen bij de begrotingen 2004 en 2005 hebben wij betoogd dat alles wat de staten willen zijn weerslag moet vinden in duidelijk meetbare doelstellingen. Ook in het Voorjaarnota 2005 en de jaarstukken 2004 ontbreken die. In de Voorjaarnota wordt geregeld op het belang van monitoring gewezen, maar slechts eenmaal, namelijk op pagina 26, worden ook de indicatoren aangegeven, overigens zonder een nulmeting daarbij.

Een onderdeel van de accountantscontrole, namelijk de rechtmatigheidscontrole, ontbreekt dit jaar. Wat moeten wij eigenlijk onder rechtmatigheidscontrole verstaan? Kan het college daarvan een definitie geven?

In het verslag van bevindingen van Ernst & Young, dat wij overigens pas op 7 mei ontvingen, terwijl het al op 11 april beschikbaar was, staat dat volgens de richtlijnen van het Nederlands Instituut voor Register Accountants (NIVRA) een accountant geen opdracht mag aanvaarden indien het normen-kader onvolledig is. Dit op grond van de brief van het ministerie van 24 november 2004. Het lijkt er sterk op dat overheden, dus niet alleen de provincie Drenthe, en accountants zich door het scheppen van steeds meer regels en bureaucratie, aan die controle wensen te onttrekken.

In dit licht begrijpen wij niet waarom een reserve als de Reserve flexibel beleid, waarvoor duidelijke en eenvoudige richtlijnen gelden, nu ineens opgeheven moet worden.

Simpele regels als die van de ASV lijken soms moeilijk toepasbaar. Volgens artikel 29 van de ASV moet een organisatie die subsidie ontvangt - als voorbeeld noem ik DrentsGoed - voor 1 mei van het jaar volgend op het subsidiejaar haar financieel verslag en verslag van activiteiten hebben ingeleverd. Wij vragen ons af waarom dit dan niet gebeurt.

Voorzitter. Ik kom op de Jaarrekening 2004.

Op verschillende plaatsen in het boekwerk Jaarstukken 2004 wordt vermeld en gesuggereerd dat het saldo van baten en lasten in 2004 € 12.179.000,-- is.

De tweede alinea van de inleiding begint met: "Het rekeningresultaat bedraagt € 12.179.000,-- ...". In punt 2 van het Advies in de Beleidsbrief staat: "Kennisnemen van het resultaat ad € 12.179.000,-- over 2004..." en in het ontwerpbesluit staat onder II hetzelfde. Daar staat namelijk: "II. kennis te nemen van het resultaat ad € 12.179.000,-- over 2004 ...".

Dit is ons inziens allemaal niet correct, want in werkelijkheid is het saldo van baten en lasten een heel ander bedrag. Het werkelijke saldo van baten en lasten laat zich afleiden uit de toe- of afname van het eigen vermogen. Volgens de balans (pagina 219 van de Jaarstukken 2004) is het eigen vermogen per 31 december 2004 € 86.747.000,--, terwijl dit op 31 december 2003 € 79.362.000,--.

Het eigen vermogen is dus toegenomen met € 7.385.000,--. Dít is dus het werkelijke saldo van baten en lasten.

De heer HARLEMAN: Ik weet niet waarom de heer De Haas dit nu aan de orde stelt, want de jaarrekening komt in de commissievergadering nog uitgebreid aan de orde, maar wat de heer De Haas ons nu voorrekent staat precies zo op pagina 205 van de Jaarstukken 2004. Er is sprake een resultaat voor en een resultaat na verrekening van de reserves.

De heer DE HAAS: Wij komen met betrekking tot de Jaarrekening tot een iets andere conclusie. Het was veel duidelijker geweest wanneer wat "Resultaat voor bestemming" is genoemd, simpelweg was aangeduid met "Saldo van de baten en de lasten".

Kortom, de conclusie is dat het werkelijke saldo van de baten en de lasten over 2004 € 7.385.000,-- is, en dat is toch iets anders.

De heer HARLEMAN: Nee, dat is niet zo. Het werkelijke saldo is ruim € 12 miljoen, maar het gaat ten koste van ons vermogen.

De heer DE HAAS: Het is toch helder dat volgens de Jaarrekening 2003 de voorzieningen € 2,9 miljoen waren, terwijl het volgens de Jaarrekening 2004 € 21,3 miljoen is? Volgens de Jaarrekening 2003 was het eigen vermogen op 31 december 2003 € 112,2 miljoen, terwijl dat volgens de Jaarrekening 2004 op 31 december 2004 € 79,4 miljoen was.

Ik kom nu op de essentie van mijn betoog: dit alles betekent in onze optiek dat omdat in beide gevallen een goedkeurende accountantsverklaring is afgegeven een van beide verklaringen ten onrechte is afgegeven.

De heer HARLEMAN: Ik kom er in de commissievergadering nog wel uitgebreid op terug, maar ik wil de heer De Haas nu al wel zeggen dat hij niet zoveel moet luisteren naar de heer Verhoef. Het verschil in vermogen is veroorzaakt door de invoering van het BBV. De bestemmingsreserves voor derden mogen niet meer tot het eigen vermogen worden gerekend en daarom is ons eigen vermogen gedaald. De heer Verhoef heeft daar een andere opvatting over, maar op dat punt zit de heer De Haas fout.

De heer DE HAAS: Als ik fout zit, zit ik fout. De heer Verhoef heeft in het verleden inderdaad op deze zaken geduid, maar ik ben nu van mening dat wat ik zojuist heb gezegd, akkoord is. Maar in de commissievergadering komen wij op de technische zaken wel terug, dan mag de heer Harleman het nog eens uitleggen en dan zullen wij onze uitleg daaraan toevoegen.

De heer HARLEMAN: Morgen ben ik er helaas niet, maar op zich gaat het ook niet om een technische vraag. In de commissie zal ik uitgebreid op het resultaat over 2004 terugkomen.

De heer DE HAAS: Wij zullen daarover nader van gedachten wisselen, maar dat laat onverlet dat volgens statenstuk 2005-185 aan PS wordt gevraagd de jaarstukken 2004 vast te stellen. De vraag is nu of dat formeel juist is. Moeten volgens de Provinciewet PS wel de jaarstukken vaststellen en kennisnemen van het Jaarverslag?

Voorzitter. Veel plannen die GS hebben, zullen in samenwerking met de gemeenten verwezenlijkt moeten worden en dat is voor ons een punt van zorg. Veel gemeenten zullen bij de uitvoering van al die plannen in de buidel moeten tasten en het is de vraag of de gemeenten de gevraagde bedragen op kunnen hoesten. Lang niet alle gemeenten in Drenthe verkeren in een financieel rooskleurige positie en ook de gemeenten kunnen niet steeds maar de lasten voor de burgers blijven verhogen terwijl tegelijkertijd de voorzieningen onder grote druk blijven staan.

Wij pleiten er reeds enkele jaren voor, onder ander via het indienen van moties, de opcenten op de MRB niet te verhogen. Ook dit jaar zijn wij van mening dat een verhoging van het aantal opcenten niet gewenst is. Ook de VVD heeft dit reeds laten weten en daar zijn wij blij mee. Op dit punt wil ik dan ook een motie indienen.

Motie Q

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 18 mei 2005;

overwegende dat:

- *het wenselijk wordt geacht door provinciale staten dat de opcenten van de motorrijtuigenbelasting niet moet worden verhoogd, omdat de Drentse burger, die mede gelet op de uitgestrektheid van onze provincie Drenthe en de magere dekking van het openbaar vervoer en de hoge brandstofkosten niet zwaarder belast moet worden in deze;*
- *en het al in een reeks van jaren is gebleken dat de inkomsten voor de provincie Drenthe met betrekking tot de motorrijtuigenbelasting, steeds hoger is geweest dan de begroting;*

besluiten dat:

- *het college van gedeputeerde staten geen verhoging van de opcenten mag toepassen in 2006,*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer HARLEMAN: Ik wil de OPD erop wijzen dat een bedrag van € 99 miljoen is gereserveerd voor investeringen ten behoeve van het verkeer. Als de OPD minder geld wil binnenhalen via de opcenten, zou zij zo consequent moeten zijn ook uit te spreken dat wel minder ten behoeve van het verkeer geïnvesteerd kan worden. Of legt de OPD die link niet?

De heer DE HAAS: Ik leg die link niet. Ik heb alleen gezien dat er een verhoging met 2% zit aan te komen en daar ben ik tegen. Gelet op wat in het verleden de meeropbrengsten zijn geweest, heeft de Drentse burger er recht op dat het aantal opcenten niet verhoogd wordt. Gelet op het bestedingspatroon is die verhoging naar onze mening ook niet nodig.

Voorzitter. Belangrijke financiële stukken als Voorjaarnota, jaarstukken en begroting zijn niet alleen bedoeld om een aantal doelstellingen te formuleren en financiële verantwoording af te leggen maar ook om in te spelen op belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen.

Er is de laatste jaren veel kritiek op de overheid geweest en wat het asielbeleid betreft kan de OPD constateren dat veel van haar al in een veel eerder stadium genoemde doelstellingen nu door andere partijen, ook landelijke, zijn overgenomen.

Een ander punt van kritiek is de toenemende bureaucratisering, die onder andere een gevolg is van de vele fusies en de schaalvergroting op alle gebieden waar de overheid mee te maken heeft. Dat die bureaucratisering in vele gevallen ten koste gaat van het uitvoerend werk, bijvoorbeeld in de jeugdhulpverlening, waar hulpverleners een groot deel van hun tijd bezig zijn met het invullen van formulieren in plaats van met daadwerkelijk hulpverlenen, is overduidelijk.

Veel tijd en geld gaat naar management, overheadkosten en vergaderen. Ook de voorzitter van de Raad van State, de heer Tjeenk Willink wijst hierop en hij stelt voor de hele publieke sector eens door te lichten op bureau-cratische geldverspilling. Is het college bereid de eigen organisatie nog eens onder de loep te nemen op het punt van efficiency?

Voorzitter. In twee jaar tijd zijn in Nederland negen voedselbanken opgericht en ook in Drenthe zijn initiatieven in die richting van de grond gekomen. De OPD steunt deze initiatieven van harte.

De OPD heeft er waardering voor dat amendementen die zij heeft ingediend bij de behandeling van de Contourennota over de Stichting Paardrijden Gehandicapten in Westerbork en de Stichting Welzijn Doven Drenthe tot positieve acties hebben geleid van de provincie richting deze beide instellingen.

Voorzitter. Ik kom op een ander, maar naar mijn mening ook heel actueel onderwerp, namelijk de muskusrattenbestrijding. Wij moeten, helaas, vaststellen dat het toegezegde evaluatieonderzoek nog niet beschikbaar is. Wat is de reden hiervan? De OPD is ongerust over de bedreiging door de muskusrat. Het gaat niet alleen om de aantallen en de gevaren voor de oevers, maar ook om verspreiding van de lintworm en andere besmettelijke ziektes. Thans is nog geen bedreiging voor de mens vastgesteld, maar wie weet wat er bij overpopulatie gaat gebeuren. De provincie Drenthe dient onderzoek hiernaar te steunen en zo nodig te initiëren. Het bestrijden van de muskusrat moet onze voortdurende intensieve aandacht hebben. Als het Noorden achter de feiten aan gaat lopen, zullen de bestrijdingskosten een veelvoud gaan bedragen van wat daar nu aan wordt besteed. En de provincie blijft verantwoordelijk. Ook acht de OPD het voornemen van Europa om richtlijnen op te stellen die het bestrijden van de muskusrat onmogelijk maken, laakbaar. Betaalt Europa ook de kosten als Nederland onderloopt? Wij zijn erg verheugd dat de heer Albert Janmaat heeft aangegeven vandaag in het Europees Parlement hierover te zullen interpellieren.

Voorzitter. Het verzelfstandigen van Het Drents Landschap gaat naar schatting € 300.000,-- kosten. Kan de gedeputeerde aangeven waarom verdere verzelfstandiging nodig is? De stichting, die zeer goed werk doet, voldoet toch aan de doelstelling.

De OPD maakt zich ernstig ongerust over de ontwikkelingen in de natuur. Was Drenthe jaren geleden nog een van de meest wildrijke gebieden van Nederland, nu zien wij een verarming van de wildstand, van de fauna, die zijn weerga niet kent. Verslechtering van de leefomgeving van de dieren heeft onherroepelijk een weerslag op de mens. Erkennen college en staten dit probleem en zo ja, wat denken zij hieraan te doen. Of moet Gods water maar over Gods akker stromen?

De OPD is van mening dat de groene organisaties geholpen moeten worden met het beheer, met het stofferen van landschap en met biotoopverbetering en regulering.

Een ernstige bedreiging voor de volksgezondheid is de ziekte van Lyme, de zogenaamde tekenziekte. Deskundigen voorspellen dat binnen een periode van 5 tot 10 jaar 100% van de teken besmet is. Elk jaar worden meer dan een miljoen mensen door een teek gebeten. Elk jaar worden ongeveer 20.000 mensen besmet met Lyme. Vastgesteld is dat de kosten hiervan voor de samenleving hoger zijn dan € 25 miljoen. Het voert nu echter te ver om hierover in detail te treden.

De OPD denkt dat bestrijding van de teek moet plaatsvinden door insecteneters. Daarom moeten wij zorgdragen voor een uitbreiding van de zangvogelstand door het bevorderen van nestgelegenheid en predatieregulatie, door de monocultuur te compenseren door de inrichting van andere landschapselementen. Kortom, het probleem moet duidelijk benoemd worden.

Het verbaast ons dat de landelijke overheid nog geen stappen in de richting van een uitgebreide voorlichting heeft gezet. In onze optiek is dat een grove nalatigheid, omdat voorlichting en preventie veel leed maar ook veel geld kan besparen. De OPD is verder van mening dat Drenthe als fiets- en wandelprovincie verplicht is de recreant die wij graag uitnodigen om in natuurlijk Drenthe te verblijven, te waarschuwen voor de teek. Een goede voorlichting is van het allergrootste belang. Dat er landelijk nog niet uitgebreid wordt voorgelicht, hoeft Drenthe als goede gastheer er niet van te weerhouden deze voorlichting en waarschuwing wel te geven. Daarbij komt dat op termijn de investering in die voorlichting ruimschoots wordt terugverdiend door lagere uitgaven in de gezondheidszorg. Centraal staat echter de bescherming van de mensen voor de ernstige besmetting met Lyme, die bij verwaarlozing, hetgeen onbewust kan gebeuren, onherroepelijk tot de dood leidt. Daarom willen wij hierover een motie indienen.

Motie R

Provinciale staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 18 mei 2005;

overwegende dat:

- *het van groot belang wordt geacht door provinciale staten dat een goede voorlichting dient plaats te vinden inzake de ziekte van Lyme, ook wel genoemd de tekenziekte;*
- *dit van belang is voor onze inwoners, maar ook voor de vele bezoekers van onze provincie Drenthe, die komen wandelen, fietsen en verblijven in de natuur;*
- *het voorlichten en waarschuwen op termijn kostenbesparend is voor de gezondheidszorg;*

besluiten:

- *het college van GS op te dragen om voor de zomer een voorlichtingsfolder te ontwikkelen, in samenspraak met de groene organisaties, sportfederaties, VVV's, NLTO en andere betrokken organisaties;*
- *dat het college zorg moet dragen voor adequate verspreiding;*
- *dat deze motie ter kennis wordt gebracht van de landelijke overheid en alle andere provincies, en gaan over tot de orde van de dag.*

De VOORZITTER: Ook deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. Het drama van de veel te dure verhuizing van RTV Drenthe behoeft geen nader betoog. De OPD wil ervoor waken dat de Drentse burger moet bloeden voor de omroepgelden. Ten aanzien van de indexerings zal RTV Drenthe op een lijn dienen te worden gesteld met alle andere budgetinstellingen.

Voorzitter. De OPD heeft kennisgenomen van het jaarverslag Handhaving. Politiek ligt de verantwoordelijkheid voor milieu en handhaving bij twee gedeputeerden. Wij vinden dat een goede zaak. Organisatorisch is de handhaving binnen de provincie ondergebracht in een specifieke sector. Of dit een verbetering is, zal de toekomst leren.

De OPD is voorstander van centralisatie van de handhaving. Dit houdt in dat het zwaartepunt van de handhaving bij de provincie komt te liggen. Ook IPO-verband wordt de problematiek onderkend en is het standpunt "... dat handhavingpartners van elkaar dienen te weten wat je van elkaar kunt verwachten."

De VOORZITTER: Ik constateer dat niet alleen de heer Kloos maar ook de heer C.D. De Jong afwezig is, waarmee wij gekomen zijn aan het eind van de eerste termijn van de staten van de algemene beschoouwingen. Met dank aan de afwezigen zitten wij nog aardig op schema. Ik schors de vergadering voor de lunchpauze.

(Schorsing van 13.02 tot 14.36 uur.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering en geef het woord aan de heer Swierstra.

De heer SWIERSTRA: Mijnheer de voorzitter. In de middagpauze heeft het college, zoals gebruikelijk, even bij elkaar gezeten en ik kan melden dat alle collegeleden blij verrast waren met de brede steun die de staten vanochtend op hoofdlijnen aan het collegebeleid gaven. Een van de collega's maakte zelfs de opmerking dat het aanvoelde als een warme douche, terwijl verleden jaar nog de grootste oppositiepartij het college kippenvel bezorgde. Maar dit alles is voor het college geen reden om in die lauwe weldadigheid achterover te leunen en vervolgens niets meer te doen; integendeel, het is juist een reden om full speed verder te gaan om ook de tweede helft tot een goed einde te brengen. De algemene steun van de staten is ook een heel goede basis om de komende weken in de commissie-vergaderingen en de afrondende statenvergadering te komen tot goede afspraken en tot een goede discussie over de nadere aanscherpingen of bijstellingen op onderdelen van het beleid.

Het viel ons op dat ook de staten spraken over een tussenstand. "Halverwege de wedstrijd", hebben wij het genoemd, want wij willen over twee jaar vaststellen dat wij er inderdaad in zijn geslaagd om de situatie waarin de provincie zich bevindt, te verbeteren: meer werkgelegenheid, een goed en sociaal en veilig leefklimaat, duurzaamheid, goede bereikbaarheid en een goed cultureel klimaat en wat dies meer zij. De in gang gezette maatregelen zullen daaraan een bijdrage moeten leveren en wij zullen alles op alles zetten om de komende twee jaar dat verhaal ook af te maken.

In de commissievergaderingen zullen wij meer in detail op veel punten ingaan en dan zullen wij ook over de moties spreken. Het college zal daar nu in algemene termen wel opmerkingen over maken, maar nog niet uitspreken met dit in te stemmen en dat af te wijzen, omdat daarvoor nog een nadere discussie noodzakelijk is. Die nadere discussies zullen vervolgens leiden tot een kader dat wij zullen gebruiken bij het opstellen van de begroting 2006 en het zal de staten wel niet verbazen dat wat ons betreft die begroting er qua structuur en op hoofdlijnen hetzelfde zal uitzien als die van het afgelopen jaar. Immers, wij hebben verleden jaar met de staten meerjarige afspraken gemaakt over de hoofdlijnen van het beleid. Kortom, niet exact hetzelfde maar wel op dezelfde leest geschoeid.

De vraag naar een te ruime begroting of onderuitputting is al even aan de orde geweest. Daar is in financiële zin veel over te zeggen, onder andere als het gaat om de reserves. De heer Harleman heeft al een aantal keurige reacties gegeven op hetgeen hierover door de staten naar voren is gebracht. Ik kan daar in zijn algemeenheid nog wel aan toevoegen dat de staten bijvoorbeeld eens moeten letten op de eindbalans van 2003 en de beginbalans van 2004. Die verschillen van elkaar en dat heeft alles te maken met het BBV. Daar ga ik op dit moment verder niet op in, maar ik wil wel meedelen dat het college van mening is dat er tot het eind van deze collegeperiode zeker geen sprake zal zijn van een te ruime begroting of van onderuitputting. Er kunnen zich incidenteel wel dergelijke verschijnselen voordoen, maar die geven geen aanleiding tot een heel fundamentele bijstelling, noch aan de inkomsten- noch aan de uitgavenkant en daarom zou het op dit moment ter discussie stellen van de opcenten neerkomen op het schieten van een lek in wat staten en college verleden jaar met elkaar hebben afgesproken.

Een van die afspraken betreft de vormgeving van het stedelijk netwerk Groningen-Assen, de Regiovisie, waarover ook in deze statenperiode een nieuw convenant is afgesloten. Dit convenant is mede de basis van de kwalificatie "nationaal stedelijk netwerk", op grond waarvan wij nu aan de vooravond staan van nieuwe onderhandelingen met het Kabinet over Kompas II en het projectprogramma dat voor die regiovisie moet worden opgesteld en vastgesteld. Het is van het grootste belang dat wij, met respect voor de kwaliteit als belangrijke doelstelling, vooral proberen de afgesproken integraliteit vorm te blijven geven. Wij zullen dan ook zeker niet de woningbouwaantallen die in een nationaal stedelijk netwerk een belangrijke bijdrage moeten leveren aan de economische ontwikkeling, ter discussie stellen. Daar vindt ook geen onderzoek naar plaats, maar wel naar de differentiatie en de wijze waarop daar door de verschillende gemeentes met respect voor het landschap mee omgegaan wordt. Maar het zal zeker zo zijn, ook al vindt er een herijking plaats van het totale aantal over de provincie, dat in dat gebied van grote aantallen woningen moet worden uitgegaan. Het gaat dan ook niet aan te zeggen dat we eerst de eerste paar duizend maar moeten bouwen en dat we dan wel verder zien, want dan missen wij juist die integraliteit.

Als je in zo'n mooi en kwetsbaar gebied een grote opgave hebt te vervullen dan moet je dat juist in zijn integraliteit doen, omdat je anders juist dat kwetsbare landschap en die goede kwaliteit ter discussie stelt.

De heer LANGENKAMP: De fractie van de VVD stelt juist voor om bij voorkeur niet starten in kwetsbare gebieden en doelt dan op Roden-Leek. Is de gedeputeerde het daar dus totaal niet mee eens?

De heer SWIERSTRA: Wij hebben ons Provinciaal Omgevingsplan (POP) en dat is voor waar op dit moment moet worden begonnen uiteraard het toetsingskader; mevrouw Haarsma zal daarover nog veel meer over kunnen vertellen. Op het moment dat het gaat over een totale ontwerpopgave dan is de vraag waar wel of niet kwetsbaarheid opgeofferd moet worden de uitkomst van een discussie over die ontwerpopgave, en dat tegen de achtergrond van het juist op langere termijn zoveel mogelijk waarborgen van die kwetsbaarheid.

De heer LANGENKAMP: De heer Swierstra breide zo'n prachtige volzin dat ik de indruk heb dat hij aan het eind iets anders zei dan hij aan het begin bedoelde. De VVD-fractie vroeg dus niet te beginnen te bouwen in kwetsbare gebieden, bijvoorbeeld Roden-Leek. Is het college het daarmee eens?

De heer SWIERSTRA: Ik heb aangegeven dan wanneer er op dit moment wordt gebouwd het POP uitgangspunt is, dus ook voor de Regiovisie Groningen-Assen. Daarin worden per definitie de kwetsbare gebieden ontzien. Het antwoord op dit vraag is dus ja. Op het moment dat er voor de langere termijn grotere aantallen woningen moeten worden gebouwd, lopen wij in het hele gebied Groningen-Assen onvermijdelijk aan tegen het spanningsveld van ook moeten bouwen in kwetsbare gebieden.

De mate van kwetsbaarheid en de manier waarop je naar de toekomst toe dat landschap dan op een goede manier vorm geeft, is onderwerp van een structurele langetermijn ontwerpopgave. En daarom is de vraag niet zonder meer met "ja" of "nee" te beantwoorden, want het op die manier versimpelen doet geen recht aan de inhoudelijke ontwikkeling die wij nastreven.

Voorzitter. Een van de onderdelen in dit gebied is het Kolibri-project. Kolibri is niet expliciet beschreven, omdat daarvoor op dit moment geen andere doelstelling geldt dan die al is afgesproken.

Die afspraak is om Kolibri als ruggengraat van het OV-systeem en dus de bereikbaarheid van de regio mede sturend te laten zijn voor de woningbouw en de planning van bedrijventerreinen en dergelijke.

Het Kolibri-project kent een moeizaam verloop, ik zal dat niet weerspreken. Een belangrijke reden hiervoor is dat het Rijk - dat is inmiddels helder geworden - niet van zins is om fundamenteel in dat systeem te investeren. De discussie daarover doe ik op dit moment niet over. Maar dit alles betekent dat wij ons op dit moment aan het bezinnen zijn hoe dan die doorstart van Kolibri en het wel integreren van alle plannen daarin zo snel mogelijk vorm kunnen krijgen.

Daarom zijn wij op dit moment in de stad Groningen bijvoorbeeld bezig met een discussie over de vormgeving van de Zernike-as, daarom voeren wij in het gebied Roden-Leek discussies over hoe om te gaan met de ontwerpopgave in relatie tot het OV en spreken wij over de problematiek in Assen, want ook Assen is onderdeel van het hele Kolibri-verhaal.

Zoals bekend zijn in het gebied van Assen-Zuid en de N33 grote ontwikkelingen aanstaande.

De heer HOLMAN: De heer Swierstra deelt onze zorg over het OV, maar is hij het ook met ons eens dat vanuit de kennis van de financiële mogelijkheden bijvoorbeeld een discussie over vrijliggende busbanen vanuit Zuidlaren, Tynaarlo en Roden-Leek snel gevoerd moet worden?

De heer SWIERSTRA: Dat zijn allemaal onderdelen van de keuzes die wij zo meteen bij het Kolibri-project maar veel meer nog binnen de te ontwikkelen OV-visie moeten maken in het kader van het uitwerkingprogramma Verkeer en Vervoer dat het komende najaar aan de staten zal worden voorgelegd. Dan zullen wij hierover moeten discussiëren.

Ik keer terug naar Assen-Zuid en de N33, want daarover is door verschillende fracties wat gezegd. Ik wil daar ook graag even bij stilstaan. In november 2004 hebben wij voor het eerst na jaren lobbyen, studeren, rekenen, tekenen en met elkaar overleggen, een doorbraak bereikt, want het Rijk heeft ons toegezegd dat wij fasegewijs mogen toewerken naar een verdubbeling van de N33 en daarbij ook mogen kijken naar het slim inzetten van de middelen die Rijkswaterstaat heeft voor beheer en onderhoud en dat wij mogen kijken naar het eventueel inzetten van eigen middelen. Dat was een absolute doorbraak, want tot dan toe hield het Rijk dit allemaal volledig af. Vanaf dat moment zijn wij begonnen die uitdaging op te pakken en hebben wij meteen een koppeling gelegd met mogelijke ontwikkelingen rond Assen-Zuid. Daar immers ligt een grote taakstelling voor Assen als pendant van de stad Groningen in de Regiovisie, een grote stedelijke taakstelling, die te maken heeft met OV, de bereikbaarheid van de stad, woningbouw, de ontsluiting van het TT-terrein en een mogelijk bedrijventerrein in de oksel van de N33 en de A28, en wij zijn dus een project gestart om samen met Assen een integrale gebiedsontwikkeling te maken. Nog voor de inkt droog was, had de lobby in de Kamer ertoe geleid dat er ook extra geld kwam en dat extra geld heeft geleid tot de verplichting aan ons om voor 1 juli aan het Rijk een plan van aanpak voor de N33 voor te leggen. Wij zijn op dit moment met onze Groninger provinciale en gemeentelijke partners druk bezig om dit plan vorm te geven. Dat plan zal ook op tijd het licht zien en wat mij betreft niet op 29 juni, maar nog voor de 28^e zodat het nog bij het overleg met het Kabinet kan worden betrokken.

Er zal ongetwijfeld sprake zijn van een regionale bijdrage, dat moge helder zijn. De steun die de staten op verschillende wijzen hebben uitgesproken is ons, als college, in de onderhandelingen - met een streep onder het woord "onderhandelingen" - dan ook zeer welkom. De vraag hoe en welk moment wij welk bedrag precies waaraan moeten besteden - de motie zegt er wat over, maar daarover moeten wij nog verder met elkaar spreken - komt pas daarna aan de orde. Ik breng nog wel in herinnering dat er op dit moment afspraken liggen over de infrastructuur tot en met 2008, namelijk de collegeperiode plus een jaar, vaste plannen met name ten behoeve van de verkeersveiligheid en de bereikbaarheid van de steden. Die plannen zitten ook integraal in de plannen van de collega's en daar kunnen en hoeven wij niet zomaar een segment uit te halen. Op dit moment al fysiek gelden reserveren is ook niet nodig, want die gelden zouden alleen maar op de plank blijven liggen. De discussie hierover moet in 2007 worden gevoerd - wij hebben dat ook in de Voorjaarsnota aangekondigd - om vervolgens vanaf 2008 binnen het totale programma met de nieuwe staten te komen tot een volledig nieuwe aanpak. Natuurlijk zal op dat moment ook weer een herijking plaatsvinden van waar wij staan met het investeringsprogramma en daarbij zal natuurlijk het feit dat de N33 op dit moment voor ons in de meerjareninvesteringsplanning tot 2015 staat - het gaat om € 148 miljoen - een rol spelen.

Ik ga op dit moment niet verder op die discussie in, maar het moge helder zijn dat het college erkentelijk is voor de steun. Wij moeten nog eens goed met elkaar praten over hoe we dat precies vormgeven, ook uit onderhandelings-technische overwegingen, want het blijft tenslotte wel een rijksweg.

De heer HOLMAN: Zegt de gedeputeerde daarmee: "Leuk van de PvdA dat zij die motie indient, maar wat ons betreft hoeft die op dit moment nog niet."?

De heer SWIERSTRA: Ik heb al gezegd dat wij in de commissie meer in detail op de moties zullen ingaan. Wij zullen daarover nu ook geen oordeel uitspreken. Ik geef nu alleen een inkadering aan van de manier waarop wij vanuit beleidsmatige optiek met de N33 en de problematiek bij Assen-Zuid omgaan. Voorzitter. Er is veel aandacht gevraagd voor de verkeersveiligheid en dat doet mij zeer deugd. Gelukkig kunnen wij een voorzichtige positieve tendens constateren, maar ik ben het volstrekt met de heer Baas eens dat dit beslist nog niet genoeg is en dat wij zeker op die lijn verder moeten gaan, enerzijds in de infrastructuur door hier en daar nieuwe wegen aan te leggen of knelpunten op te lossen dan wel essentiële kenmerken aan te leggen - wij hebben zelfs onze nek uitgestoken door daar waar het Rijk dat naar onze mening onvoldoende deed op de N34 maatregelen te nemen en daar lijken wij ook op een heel goede manier in te slagen - en anderzijds door het gedrag te beïnvloeden. In ons programma zit een belangrijke gedragscomponent, waarbij wij nu voor het eerst de verantwoordelijkheid van de gemeenten zwaarder hebben aangezet. Gebiedsgericht gaan gemeenten met hun maatschappelijke partners verkeersveiligheidsgelden met name op het gedrag inzetten. Dat gebeurt niet zomaar out of the blind, maar dat gebeurt door de weggebruikers er nadrukkelijk bij te betrekken. Zo zijn op de N386 enquêtes te houden en zijn op grond van de uitkomsten daarvan voorlichtings-acties opgezet. Als het gaat om gedragsbeïnvloedende maatregelen nemen scholen en verkeers-ouders een belangrijke plaats in. Het aantal verkeersouders is de afgelopen jaren ongeveer constant gebleven, maar scholen kunnen nu een verkeersveiligheidslabel krijgen. Er zijn al veel scholen die zo'n label hebben en een groot aantal staat nog in de wachtrij. Zij krijgen dat label niet omdat zij iets doen met een verkeersouder of vanwege een incidenteel lesje verkeer op school, nee, scholen moeten een integraal pakket maken, waarin verkeersouders voorkomen, met de buurt gesproken wordt over de verkeersomgeving van de school, het gedrag rond die school aan de orde komt en gepoogd wordt de verkeersveiligheid in alle mogelijke lessen te incorporeren. Dat is best een moeilijk en ingewikkeld thema, maar het leidt tot heel aardige resultaten en tot mooie projecten op een heel aantal scholen.

Voorzitter. Wij gaan op die lijn verder, net zoals wij verder gaan op de lijn van de grote infrastructuurprojecten. De N33 is al genoemd net als de A28 tussen Zwolle en Meppel en de A34. Overigens, maar dat terzijde, op de N33 na gaat het om projecten - ik kan de spoorlijn Zwolle-Emmen daar nog aan toevoegen - die in zeer goede samenwerking met de provincie Overijssel worden opgepakt.

Het gaat om samenwerking op heel veel concrete punten, al is die samenwerking niet in grootse structuren vastgelegd. Maar dat hoeft ook niet, wij zijn gewoon met elkaar aan het werk en dat leidt tot goede resultaten.

Over al die zaken zullen wij in het kader van de uitwerking van het verkeers- en vervoersplan in de loop van dit jaar nog nader met de staten komen te spreken. Daarin zal uiteraard de uitwerking van de hoofdlijnen zoals die in het POP zijn opgenomen aan de orde komen, maar meer in het bijzonder zullen daarin aparte modules komen over het OV. In dat kader zullen wij natuurlijk spreken over de plaats van Kolibri, over de relatie met de ruimtelijke ordening, de fietspaden, de superfietsroutes etc. Er komt overigens ook een module fietsplan in, waarover wij nog in overleg zijn met een aantal maatschappelijke partners.

Als het om het OV gaat, zullen niet alleen de uitgangspunten die hier zijn bedacht aan de orde zijn, maar zal ook worden gekeken naar de Nota mobiliteit die dan inmiddels zal zijn verschenen, in welke nota het Rijk zijn beleid met betrekking tot de infrastructuur neerlegt. De commissie-Winsemius, waarin ik namens het IPO zitting mag hebben, zal een dezer dagen met een advies komen. Al deze zaken zullen bouwstenen zijn voor het OV-beleid in de komende jaren.

Natuurlijk zal in de discussie ook een plek worden ingeruimd voor hoe moet worden omgegaan met tariefstellingen en dergelijke. En dat zal - dat kan ik nu al meedelen - niet per definitie zijn gratis OV voor de een of andere groep, neen, tariefstellingen, ook die tot € 0,-- of € 1,--, zullen onderdeel zijn van de marketingstrategie. De markt van vraag en aanbod met een sociale component daarin zal leidend zijn voor de tariefstelling en derhalve voor de exploitatiemogelijkheden en daarmee voor de kwantiteit van het OV. Daarin zullen wat mij betreft ook vervoervormen als leerlingenvervoer een plek hebben.

Wij zullen daarin ook iets moeten zeggen over het hele milieubeleid van verkeer en vervoer. Het gaat dan niet alleen om de manier waarop de bussen worden ingericht - we hebben net subsidie gegeven voor een experiment met koolzaad en in Groningen zijn we bezig met een project rond bussen op aardgas - nee, het zal ook gaan om de plaats van het verkeer in relatie tot fijnstof, de uitstoot van roet en al dat soort zaken. Kortom, wij spelen hierbij ook in op het rijksbeleid. Daarbij zal ongetwijfeld ook gediscussieerd worden over het gebruik van ICT in het OV. Dat ICT een oplossing zal zijn voor de problemen op de N33 schat ik als niet haalbaar in en het college zal op dat op dat punt dan ook niet met concrete voorstellen komen. Bij de bespreking van het uitwerkingsprogramma verkeer en vervoer wil het college hierover wel nadere afspraken met de staten maken.

Voorzitter. Ik denk hiermee in grote lijnen de opmerkingen vanuit de staten te hebben gepareerd en ik zie uit naar een nadere discussie in de commissies.

Mevrouw EDELENBOSCH: Mijnheer de voorzitter. Op een aantal punten die betrekking hebben op mijn portefeuille wil ik toch wel even wat nader ingaan.

De heer Holman heeft een fantastisch onderbouwd verhaal over "erende" rollen gehouden. Ik heb wel lang na moeten denken over wat hij nu eigenlijk bedoelde, maar aan het eind van het verhaal werd het mij duidelijk: het ging om de uitgang van stimuleren, coördineren enzovoorts.

De heer ZOMER: Het was dus wel heel spannend.

Mevrouw EDELENBOSCH: Dat was het inderdaad, fijn dat de heer Zomer dat voor mij constateert.

Wat ik uit het verhaal over het landelijk gebied heb begrepen, is dat wanneer de Agenda vitaal platteland meer ruimte biedt voor ontwikkelingen in het buitengebied verder mag worden gegaan dan wat nu in ons POP is vastgelegd. Op dit moment hebben wij nog niet de behoefte ons POP te verruimen. In ons globale POP hebben wij op diverse fronten wat piketpaaltjes geslagen en wij zijn hiermee duidelijk in staat ruimte te geven. Als dit niet lukt, ligt het vaak aan wat anders. Ik denk dat het goed is dat wij met onze partners op het terrein van gebiedsgericht beleid zoeken naar maximale ruimte.

Juist doordat wij het gebiedsgericht aanpakken, kunnen wij het de ene keer wat gemakkelijker linksom en de andere keer wat gemakkelijker rechtsom schuiven. Tot nog toe blijkt dat met ons POP gemakkelijk te kunnen.

Uit het verhaal van het CDA maakte ik ook een beetje op dat die fractie de verbindingzones ook wel wil heroverwegen. De robuuste verbindingzones in Drenthe staan ook in het landelijk beleid niet ter discussie en over de ecologische verbindingzones zijn wij met het Rijk in discussie. Zaken die juridisch of bestuurlijk al zijn afgekaart, zullen gewoon doorgaan. Dat ziet er goed uit en dat zal voor Drenthe, voor zover wij contractuele afspraken hebben gemaakt voor ecologische verbindingzones en de ecologische zones die wij op plan hebben vastgelegd via de landinrichting, weinig tot geen gevolgen hebben. Maar natuurlijk, als die discussie is afgelopen, zal ik de staten daarover informeren.

De heer Holman heeft het college niet gevraagd hoe het denkt over een werkbijeenkomst over het ILG, maar ik wil de staten hierover toch wel een kleine kanttekening meegeven. Te vaak wordt de suggestie gewekt dat het ILG een grote pot met geld is waarmee voor het platteland leuke dingen kunnen worden gedaan. Ik wijs erop dat het bij het ILG niet gaat om vrij te besteden geld, maar om geld voor de uitvoering van doelen van het Rijk en Europa. Zoals het meestal gaat bij integreren en ontschotten en alles in een potje doen, zal het ook in dit geval uiteindelijk om minder geld gaan dan wij nu hebben. Wij zullen dit geld zuinig en na overleg met eenieder moeten besteden. Natuurlijk zullen wij niet alleen met de minister en met Europese vertegenwoordigers hierover spreken, maar ook zeer intensief met onze waterschappen, maar daarbij gaat het nog niet om concrete projecten. Die projecten komen pas later. Deze boodschap wilde ik toch wel even meegeven, omdat ik de indruk heb dat veelal wordt gedacht dat wij na de totstandkoming van het ILG hartstikke rijk zijn en leuke dingen in het landelijk gebied kunnen doen.

De heer HOLMAN: Ik ben mij hiervan bewust, maar is het daarom niet des te meer wenselijk om wanneer wij creatiever en innovatiever moeten zijn, hierover eens op een informatieve manier met elkaar te spreken?

Mevrouw EDELENBOSCH: Daar zijn wij altijd voor in en dat doen wij gebiedsgericht ook als wij inzoomen op een ander abstractieniveau, maar voorlopig moeten wij eerst bij de gemeenten en de waterschappen te weten zien te komen wat zij de komende zeven jaar willen en hoeveel geld zij daarvoor over hebben, want als wij als regio geen geld op tafel leggen dan krijgen wij daar van het Rijk en Europa ook niets bij. Op dat debat zetten wij in eerste instantie in en ik heb niet het gevoel dat wij het debat hierover al op voorhand ook met de Drentse burger moeten gaan voeren.

De heer Holman had verder een leuk initiatief, namelijk het vanuit de provincie faciliteren van het clusteren van samenwerkende agrarische bedrijven. Dat is een heel goed idee. De provincie heeft zelf al geprobeerd iets dergelijks aan te boren met haar prijsvraag voor beter boeren in Drenthe. Boeren is gevraagd of het niet beter is met vijf of meer bedrijven in een gebied samen te werken, omdat het feit dat bedrijven elkaar aanvullen, stimulerend kan werken. Op dit moment worden de bedrijfsplannen van vijf winnaars uitgewerkt. Wij hebben aangekondigd ook met een ondernemersprogramma in Drenthe aan de gang te willen. Als bedrijven gaan samenwerken, komt het heel erg aan op management en dergelijke en daarbij een stukje ondersteuning geven, vinden wij een heel goed idee. Maar ondernemers moeten wel het idee om te gaan samenwerken, zelf oppakken, want wij kunnen die samenwerking niet opleggen. Op diverse fronten gebeurt er al wat, maar er is een initiatief geweest van het samengaan van een akkerbouwer, een kippenboer, een schapenboer en een kaasmakerij, waarbij bleek dat de bedrijfsvoering en de verrekening van de uren heel ingewikkeld was. Maar als een groep ondernemers het wil proberen, zijn wij zeker van zins dat op te pakken, want dat zijn vernieuwende zaken, waarvan ook wij kunnen leren.

Voorzitter. Er is gevraagd hoe het college aankijkt tegen de inzet van het Rijk om de ammoniakwetgeving meer op groter eenheden natuur te baseren. Ik moet eerlijk zeggen dat ik daar nog niet tegenaan kijk. Wij hebben de signalen gehoord, maar er is nog veel warrigheid over. Zo zal wanneer de kleine snippers eruit gaan, er aan de ene kant wat ruimte komen, maar wanneer dan alles gaat om de natuurmonumenten en de vogelrichtlijngebieden en de habitat-richtlijnen van 250 m naar 500 m gaat dan is de ruimte op een andere plek weer veel kleiner geworden. Wij wachten even af wat er straks echt uitkomt, voordat wij dat precies op de Drentse schaal gaan doorrekenen.

De heer Baas bedoelde het niet helemaal als een grapje of zijdelingse opmerking toen hij vroeg of wanneer wij alle ellende van het rijksbeleid moeten opvangen en alle boeren uit de ammoniakzone moeten verplaatsen, de storting in het Fonds vitaal platteland niet te klein is. Ik zou bijna zeggen: "De vraag op deze manier stellen, is hem beantwoorden." Wij zijn niet van plan dit op onze schouders te nemen.

Voorzitter. Er is een opmerking gemaakt over een onderwerp, waarover wij later nog wel eens uitvoeriger komen te spreken, namelijk het Groene landschapsfonds. Dit is niet nieuw, want is in andere provincies ook al wel onderzocht, maar werkt nog nergens. Wij volgen de ontwikkelingen in de Ooypolder heel nauwlettend. Daar hebben de gemeentes, de provincie en de waterschappen bedragen vrijgemaakt voor een soort van omgevingsfonds om boeren te faciliteren om wandelpaden, rijwielpaden en landschapelementen te onderhouden, maar wij lopen er nog steeds tegenaan - juristen en accountants houden zich er op dit moment ook mee bezig - dat dergelijke bijdragen nog steeds worden gezien als een individuele subsidie aan de boer, wat niet mag. Dat is de reden waarom het nog nergens functioneert. Maar de staten kunnen gerust zijn: wij zijn op alle fronten bezig te bekijken of voor wat buiten de begrensde gebieden valt via PPS-constructies en via ons eigen Groenfonds de financiering valt rond te breien.

De heer HARLEMAN: Voor zover wij weten werkt het in Overijssel wel op het landgoed Twickel.

Mevrouw EDELENBOSCH: Ik heb net vanmorgen het artikel daarover gelezen. Maar het gaat daarbij om een particulier landgoed en misschien valt daarom wat er onderling met de beheerders op dat landgoed wordt geregeld, wel onder een andere regeling. Maar we gaan het onderzoeken.

De heer HARLEMAN: Betekent dit dat de gedeputeerde de motie van GroenLinks overneemt? Wat moet ik mij bij deze woorden voorstellen?

Mevrouw EDELENBOSCH: Ik neem geen moties over. De moties die ter tafel liggen, moeten eerst maar eens door de staten besproken worden. Ik geef nu aan dat het op een andere manier financieren de aandacht van het college heeft.

Voorzitter. Er is gevraagd of wij wel behoedzaam genoeg met de kwaliteit van ons landschap omgaan. In eerste instantie wordt gevraagd de kwaliteit te verbeteren door een verdere ontwikkeling, want wij willen geen museum worden. Dat gaat heel goed, maar het handhaven van de kwaliteit - de heer Sluiter refereerde in dit verband aan onze mooie Nota landschap - is voor ons geen toetsingscriterium om dingen af te wijzen. In de commissievergadering van aanstaande maandag komt ons voorstel bij het programma land om gemeenten uit te nodigen een landschapsuitvoeringsprogramma te maken, aan de orde. In dat programma moet worden opgenomen hoe met de waardevolle elementen moet worden omgegaan. Het antwoord op de vraag of wij soms niet te rigoreus met onze historische landschappen omgaan is dat dan eerst het toetsingsmoment dat het referentiekader is, moet worden bepaald. Iedereen weet dat Drenthe helemaal gemaakt is. Maar desondanks gaan wij met alles heel zorgvuldig om. De grootschalige ingrepen in bijvoorbeeld het Hunzegebied en in Holmershalkerbroek zijn bedoeld om de beekdalen weer open te maken en dat moet natuurlijk wel op een wat stevige manier gebeuren. In het Drents-Friese Wold en op het Dwingelderveld heeft een stevige boskap plaatsgevonden, omdat daar is gekozen voor grootschalige heidelandschappen. Zo kan ik nog wel een aantal zaken noemen, maar er kan van uitgegaan worden dat er altijd archeologisch onderzoek wordt gedaan en dat altijd goed rekening wordt gehouden met wat eventueel gaat verdwijnen. Soms kunnen wij een aantal zaken combineren en dan zullen wij dat zeker niet laten.

De heer De Haas heeft gevraagd waarom het Drents Landschap moet verzelfstandigen en waarom dat de provincie geld moet kosten. Verzelfstandiging kost altijd wat en daarom hebben wij daarvoor maar een bedrag opgenomen. Het personeel van Drents Landschap valt onder twee CAO's, iets wat op zichzelf al ingewikkeld is en aangezien Drents Landschap ook onder de nieuwe ASV gaat vallen, hoort de provincie wat meer afstand te nemen, wat moeilijker wordt wanneer het personeel op onze eigen begroting staat. Vandaar dat wij hebben besloten het traject van verzelfstandiging - wij noemen het ontvlechting - in te gaan. Wij proberen het op een nette manier te regelen. Ik ben het overigens van harte eens met de uitspraak dat Drents Landschap aan zijn doelstellingen voldoet; dit zal overigens ook niet veranderen.

De heer LANGENKAMP: Mevrouw Edelenbosch zegt dat het hiervoor opgenomen bedrag maar een schatting is. Ik weet dat de heer Van der Bilt zich toch wel zorgen maakt over de hoogte van dat bedrag, maar betekenen de woorden van de gedeputeerde dat het ook wel 3,5 of 4 ton kan worden?

Mevrouw EDELENBOSCH: Ik zeg precies wat ik zeg en het zou dus minder en meer kunnen zijn. Voorop staat dat wij het op een nette manier willen doen. Het zijn onze medewerkers en sommigen daarvan zijn al heel lang bij ons in dienst. Het traject loopt en dat wordt keurig via alle regelingen die gelden afgewerkt. Het wordt ook niet afgeraffeld. Wij hadden ook, omdat de kosten nog niet bekend zijn, niets op de begroting kunnen opnemen.

De heer De Haas stelt voor een grote voorlichtingscampagne over de ziekte van Lyme op te zetten. Volgens mij wordt zo'n campagne al op alle fronten gevoerd, zij het op een wat terughoudende manier, wat ik ook verstandig vind. Alle campings in Drenthe en alle doktoren en apothekers hebben folders hierover en alle terreinbeheerders geven voorlichting. Ik heb zelf dan ook het idee dat het al heel uitgebreid en zorgvuldig gebeurt.

De heer SCHAAP: Mijnheer de voorzitter. De staten hebben op de terreinen economie, bestuur en cultuur een aantal zaken aan de orde gesteld en die wil ik nu even langslopen.

De algemene zorg van de staten over de hoge werkloosheid in onze provincie wordt uiteraard door het college gedeeld. Een percentage van 10 is te hoog en bij de jeugd is het werkloosheidspercentage zelfs nog iets hoger. Een klein lichtpuntje is wellicht dat het provinciale werkgelegenheidsregister twee maanden geleden een heel lichte trendbreuk liet zien: in plaats van een daling van het aantal banen in Drenthe gedurende een aantal jaren, is er nu sprake van stabilisatie en zelfs van een lichte stijging. Dit neemt niet weg dat de participatie onvoldoende is en als gevolg daarvan de werkloosheid nog steeds onverantwoord hoog.

De PvdA-fractie doet een aantal suggesties om hier iets extra's aan te doen. Zij komt onder andere met een actieplan om jongeren in de bouw te krijgen: eerst moet de bouwactiviteit bevorderd worden, waarna geprobeerd kan worden jongeren te plaatsen. Ik wil erop wijzen dat het afgelopen jaar bij de uitvoering van het thema Werk, Onderwijs en Kennisinfrastuur (WOK) een aantal van dergelijke projecten is opgestart. In Ruinen zijn wij met een flink aantal leer-werkplaatsen begonnen, er zijn convenanten afgesloten met woningcorporaties en gemeenten om leerlingbouwplaatsen te organiseren en het restauratie opleidingsproject is weer van start gegaan; dit zijn toch drie voorbeelden waaruit blijkt dat wij proberen op dit thema een extra inspanning te leveren. Dat neemt echter niet weg dat als wij mogelijkheden zien om onze inspanningen te intensiveren, wij dat zeker niet zullen nalaten. Ik wil dan ook met alle plezier met met name de brancheorganisaties om de tafel om te bekijken of wij nog zaken op dit terrein hebben laten liggen, die wij wellicht vrij gemakkelijk kunnen organiseren.

Wat wij op dit moment doen in de bouwsector, wordt ook omgezet naar de sector grond-, weg- en waterbouw. Ook in die sector proberen wij meer jongeren in te sluiten.

De fractie van de VVD geeft aan dat met name projecten als ondernemingskompas en KIND heel goed zijn om startende dan wel doorstartende ondernemers ervoor te laten zorgen dat er in Drenthe de komende tijd meer banen bijkomen. Die projecten blijken ook tot effecten te hebben geleid.

De VVD legt een link met LOFAR, omdat daarmee hoogwaardige werkgelegenheid gegenereerd kan worden. Inmiddels zijn de eerste projecten om de kennis van LOFAR te vermarkten in een verre-gaande staat van voorbereiding. Wij willen ervoor zorgen dat die kennis niet binnen de muren van Astron blijft, maar dat er buiten die muren ook iets mee gebeurt en dat het MKB dan wel andere bedrijven, universiteiten en hogescholen mee kunnen profiteren van de hoogwaardige kennis die bij LOFAR aanwezig is. Dat leidt niet alleen maar tot hoogwaardige werkgelegenheid, zoals wel eens, overigens niet door de heer Dohle, wordt gesuggereerd, wij denken dat op het moment dat hoogwaardige werkgelegenheid gegenereerd wordt, de werkgelegenheid voor mensen met lagere opleidingen vanzelf volgt. Wij zullen daarom de komende tijd zeer inzetten op het ook in termen van business en werkgelegenheid tot een succes te maken van LOFAR.

Voorzitter. De fractie van de PvdA heeft geconstateerd dat de herstructurering van bedrijventerreinen een belangrijke prioriteit moet zijn. Dat onderschrijven wij. Maar daar zit wel een klein probleem aan vast. Op dit moment lopen er in Drenthe verschillende herstructureringsprojecten: Baco, De Wieken, Oevers, AB, stuk voor stuk projecten die gefinancierd worden uit Kompas-middelen. Het is nog even de vraag of wij de komende periode dit type van projecten via Kompas of anderszins gefinancierd kunnen krijgen. Wij moeten er ook rekening mee houden dat het heel dure projecten zijn. Mevrouw Haarsma zal ingaan op de suggestie om te schuiven met andere financieringsbronnen, omdat het dan gaat om subsidie-regelingen waarvan zij meer afweet.

Met betrekking tot Emmen en Zuidoost-Drenthe doet de PvdA de suggestie om tot een soort van actieplan te komen. Emmen wordt in de Voorjaarsnota op verschillende terreinen genoemd. Wanneer het gaat om het opleidingsniveau en de arbeidsparticipatie ziet ook het college wel dat de zuidoost-hoek de zwakste regio van onze provincie is. Maar als ik op een rijtje zet wat daar allemaal gebeurt dan constateer ik dat het actieplan er eigenlijk al wel is, maar niet als zodanig is gecommuniceerd. Meerdijk en Bargermeer zijn projecten die via de provincie tot stand zijn gekomen. Ik noem het Baco-project, de verbinding Erica-Ter Apel, de kenniscampus van de hogeschool en een aantal toeristische projecten en uiteraard zit Emmen ook duidelijk in het programma Stad. Het is als een actieprogramma gepresenteerd, maar Emmen bevindt zich zeer in de aandacht van het college.

De heer Baas heeft aandacht gevraagd voor de RPA's.

De heer LANGENKAMP: De heer Schaap gaat uitgebreid in op Emmen, maar daarbij mis is eigenlijk het woord "regiovisie". Er was vroeger iets met Overijssel en dat is geknipt, maar praat de gedeputeerde nu bewust helemaal niet meer over die regiovisie?

De heer SCHAAP: De regiovisie bestaat niet meer.

De heer LANGENKAMP: Die regiovisie is in tweeën geknipt.

De heer SCHAAP: Nee, de regiovisie als een project getrokken door de provincies Drenthe en Overijssel, bestaat niet meer. Wij hebben afgesproken dat in clusters van gemeenten die samenwerking wel blijven zoeken. Daar zijn wij wel bij betrokken, maar minder intensief dan vroeger en daarom noem ik het in dit verband ook bewust niet.

(De heer Beerda verlaat de vergadering.)

De heer LANGENKAMP: Dat verbaast mij dan toch. De heer Schaap legt heel erg de nadruk op de gemeente Emmen en ik ben mij ervan bewust dat daar in het rijksbeleid van alles en nog wat aan mankeert en daarom zou ik ervoor kiezen die alternatieve regiovisie wat meer leven in het blazen.

De heer SCHAAP: Mijnheer de voorzitter. Ik heb Emmen een paar keer genoemd en ik heb Zuidoost-Drenthe een paar keer genoemd en ik denk dat wij het over hetzelfde gebied hebben. De samenwerking tussen de gemeenten in dat gebied blijven wij, waar wij dat kunnen, stimuleren en faciliteren, maar de verantwoordelijkheid ligt bij de gemeenten zelf om op projectbasis die samenwerking te zoeken. Het gaat nu om de vraag of wij voor de regio binnen onze mogelijkheden voldoende inzet plegen als het erom gaat de werkgelegenheid en de arbeidsparticipatie in dat gebied te doen toenemen. Ik noemde een aantal voorbeelden van dingen die in dat gebied plaatsvinden met de opmerking erbij dat dit alles niet als een actieprogramma naar voren is gebracht, maar dat het daarvan wel heel veel trekjes heeft; en dat om de simpele reden dat het college met de fractie van de PvdA van mening is dat voor die regio echt alle zeilen bijgezet moeten worden.

Voorzitter. Ik kom aan het thema promotie.

De heer BAAS: Voorzitter. Voordat de heer Langenkamp interrompeerde, wilde de heer Schaap juist op mijn bijdrage ingaan.

De heer SCHAAP: Dat is waar.

De heer Baas herinnerde ons eraan dat het college een jaar geleden een brief heeft geschreven over de RPA's. In die brief merkt het college op dat die RPA's niet optimaal functioneren en dat ook de rol van de provincie op dit terrein heel lastig is, omdat de provincie geen bevoegdheden en ook niet echt de instrumenten heeft om daar iets aan te doen. Wij zijn bij de twee RPA's in Drenthe, die samenwerken met Groningen, betrokken. Een tijdje terug heeft de Bestuurscommissie EZ van het SNN het initiatief genomen om te bekijken of in Noord-Nederland toch niet tot een nieuw samenwerkings-verband zou moeten worden gekomen van de verschillende partijen die in de RPA's samenwerken. Ik zeg eerlijk dat op dit moment de rol van de provincies moeilijk definieerbaar is. Wij kunnen wel de zoveelste poging ondernemen om onze vinger achter het arbeidsmarktbeleid te krijgen, maar het arbeidsmarkt is toch een voornamelijk gemeentelijke aangelegenheid. Daar zit het geld en daar zitten dus ook de instrumenten.

De heer BAAS: Maar kan de gedeputeerde dan misschien wel aangeven of ten opzichte van de stand van zaken van toen er in het functioneren van die RPA's verbetering is gekomen? Of is het nog steeds een beetje modderen?

De heer SCHAAP: Ook de gemeenten en de andere partijen zijn terughoudend over het functioneren van de RPA's. Ik constateer nu dat men zeer naarstig op zoek is naar heel concrete arbeidsmarktprojecten om die ook uitgevoerd te krijgen.

De gedachte dat je wel elke maand bij elkaar kunt komen om prachtige dingen met elkaar te bespreken is inmiddels veranderd in de mening dat wat de partijen doen erop gericht moet zijn dat zoveel mogelijk mensen in het arbeidsproces worden opgenomen. Het wordt dus allemaal wat concreter gemaakt. Daarnaast schijnt er ook wel behoefte te zijn aan wat overkoepeling, het wat meer op strategisch niveau met elkaar overleggen. De Bestuurscommissie EZ heeft een tijdje geleden het initiatief genomen om dat maar weer eens op gang te brengen, maar ik zeg er eerlijk bij dat het allemaal wel een tikje moeizaam is.

Met betrekking tot de promotie van recreatie en toerisme hebben diverse fracties aangegeven van mening te zijn dat de campagne die nu is ingezet verbreed moet worden. Drenthe moet dus niet alleen als gebied voor recreatie en toerisme worden verkocht maar als totaal gebied, dus ook een gebied om in te wonen, te werken enzovoorts. Alvorens met een dergelijke campagne te beginnen, moeten wij er wel eerst goed over nadenken, ten eerste omdat dergelijke campagnes duur zijn - ik wijs even op wat in Groningen is gebeurd - en het ten tweede omdat het de vraag is in hoeverre die campagne zich verhoudt met de nogal uitzonderlijke move die wij met elkaar gemaakt hebben toen wij besloten promotiecampagnes op fiftyfifty basis te financieren - wij willen dus cofinancieren - en het de vraag is of bij een verbreding van de campagne de individuele recreatieondernemer zich er nog wel zodanig herkent dat hij daar wel geld in wil steken.

Wij moeten er eerst heel goed over nadenken of dit wel de weg is. Wij hebben ingestoken op een campagne die is bedacht voor marketing Drenthe en die is gericht op recreatie en toerisme en het is ons gebleken dat het heel moeilijk is hiervoor van het bedrijfsleven middelen op tafel te krijgen. De heer Baas en anderen zeggen dat wij daar niet al te rigide in moeten zijn. Ik zeg dat wij dat ook niet zijn geweest, want wij willen wel dat de campagne gaat lopen en dat de vaart er in blijft. Dat zouden wij echt als allereerste belang moeten zien. Ik wil best eens bekijken of verbreding van de campagne een optie is, maar ik wil daarover op dit moment wel al mijn dubbele gevoelens uiten.

De heer DOHLE: Voorzitter. Ik heb volgens mij niet gevraagd de campagne te verbreden, ik opgemerkt dat de campagne als een brede campagne is gepresenteerd. Omdat nu alleen het deel recreatie en toerisme is ingevuld, vragen wij ons af wanneer wij de rest van het plan te zien krijgen. Ik maak uit het verhaal van de heer Schaap toch een beetje op dat het van meet af aan bedoeld is als een campagne voor recreatie en toerisme. Mijn ervaring bij de presentie van de campagne in de aanwezigheid van onder andere de voorzitter van de Kamer van Koophandel, was toch een wat andere.

De heer SCHAAP: Er zijn verschillende fases. Ik constateer met de heer Dohle dat fase 1 sterk op het toerisme is gefocust. Fase 2 ken ik nog niet, dus de door de heer Dohle genoemde elementen kunnen daarin nog wel terechtkomen, maar ik geeft tegelijkertijd nu al aan dat op het moment dat wordt besloten in fase 2 die campagne te verbreden, wij het risico lopen dat de cofinanciering vanuit het bedrijfsleven in het gedrang komt. Daar moeten wij gewoon met gezond verstand naar kijken.

De heer HOLMAN: In de huidige opzet is er voor twee jaar sprake van twee substantiële bedragen. Wij zullen sowieso moeten discussiëren over wat wij daarna willen. Ik denk dat er een uitdaging ligt om de potentie die Drenthe heeft breder te benutten. Ik denk daarom dat het zeker de moeite waard is te onderzoeken hoe dat gedaan kan worden. De randvoorwaarde dat het bedrijfsleven de helft moet financieren geldt natuurlijk niet vanzelfsprekend ook als de campagne verbreed wordt en er grotere bedragen moeten worden besteed.

De heer SCHAAP: Nee, en daarom zullen wij met marketing Drenthe over de inhoud van fase 2 moeten spreken. Die fase is ongetwijfeld al in de maak, maar de inhoud ervan ken ik nog niet. Het door de heer Holman genoemde element zal in die bespreking zeker een rol spelen.

De heer LANGENKAMP: Maar het college geeft toch ook voor een deel richting en sturing aan de invulling van fase 2, of laat het dat helemaal aan de andere partij over?

De heer SCHAAP: Ik heb al eerder gezegd dat de provincie bereid is te cofinancieren ten behoeve van promotiecampagnes. Maar het maken van die campagne is geen werk van de provincie. Wij beoordelen uiteraard of die campagne inhoudelijk goed in elkaar zit, degelijk en goed onderbouwd is, maar voor het maken van die campagne huurt Marketing Drenthe een overigens gerenommeerd bureau in en ik ga ervan uit dat dat bureau weet hoe een campagne gevoerd moet worden. Het college is niet van plan op de stoel van de ondernemers te gaan zitten.

De heer LANGENKAMP: Dat is ook niet mijn bedoeling. Ik merkte de ongerustheid bij de heer Dohle over waar het nu over gaat: de promotie van Drenthe of de promotie van recreatie en toerisme in Drenthe. Het college heeft toch wel duidelijk gemaakt waar het om gaat?

De heer SCHAAP: Wij hebben tot nu toe in de eerste fase...

De heer LANGENKAMP: Het gaat nu om fase 2.

De heer SCHAAP: Over fase 2 is de provincie op ambtelijk niveau met Marketing Drenthe in gesprek. Laten wij nu maar even afwachten met welke campagne Marketing Drenthe komt.

De heer Langenkamp heeft aangegeven behoefte te hebben aan een bredere uitstraling dan die van fase 1 en daar kunnen wij met Marketing Drenthe over spreken, maar ik geef aan welke keerzijde dit uitgangspunt kan hebben.

De heer LANGENKAMP: Maar de gedeputeerde heeft in de commissie gezegd dat eigenlijk onder-zocht moet worden waarom toeristen wel of niet naar Drenthe komen. Zo'n onderzoek kost ook ontzettend veel geld en een euro kan maar een keer uitgegeven worden. Als dan wordt besloten een marketingonderzoek voor toerisme en recreatie op te zetten dan kan niet tegelijkertijd Drenthe breed gepromoot worden. Het is volgens mij een van tweeën.

De heer SCHAAP: Ik ben dit helemaal met de heer Langenkamp eens, want een euro kan maar eenmaal worden uitgegeven. Het is nu de vraag of wij opnieuw een Ecorys-Nei onderzoek moeten laten verrichten of dat wij echt een marketingonderzoek moeten laten doen. Het laatste is veel duurder en over de organisatie daarvan moeten wij met Marketing Drenthe in gesprek gaan; en wellicht zijn nog wel andere partijen geïnteresseerd in het meedoen daaraan.

De heer LANGENKAMP: Ja, het recreatieschap.

De heer SCHAAP: Ik bedoel niet het recreatieschap.

De heer LANGENKAMP: Het gaat eigenlijk nog steeds om de fundamentele vraag die door de VVD is gesteld: is er geld voor promotie van totaal Drenthe of is er alleen geld voor de promotie van recreatie en toerisme?

De heer SCHAAP: In het toeristisch kader dat een jaar geleden door de staten is vastgesteld, is sprake van de promotie van recreatie en toerisme. Ik hoor alleen in de staten dat er behoefte is aan een verbreding. Ik zeg toe daarnaar te willen kijken en ik wil ook wel bekijken of het past in fase 2, maar ik wijs daarbij op de keerzijde en stel daarbij de vraag of het wel verstandig is dit allemaal te doen. Maar goed het is nog geen juni.

De pilot-Westerveld is een aantal jaren geleden van start gegaan en misschien moeten wij wel constateren dat de verwachtingen zo links en rechts wat hoger waren dan nu realistisch blijkt.

De heer Dohle zegt dat zijn fractie het idee had dat los van conventies en doelstellingen zou worden bekeken hoe de doelstelling dat er sprake zou moeten zijn van voordeel voor de natuurgebieden en van voordeel voor de kwaliteit van de recreatiebedrijven zou kunnen worden bereikt.

Over die doelstelling hebben wij geen enkel verschil van mening, maar dat los van conventies en doelstellingen is de moeilijkheid. Het uitgangspunt van de pilot-Westerveld is dat binnen de gestelde kaders ... enzovoort. Ik zou willen dat wij hier in Drenthe los van regels en conventies het probleem konden oplossen en misschien komt dat omdat ik eigenlijk wel een verlicht despoot had willen zijn. Het probleem is nu juist dat de regels waar wij tegenaan lopen niet de regels van de provincie zijn. Als dat wel het geval was, zouden wij er in dit huis wat aan kunnen doen. De regels waar wij heel concreet tegenaan lopen zijn regels van het Rijk dan wel van Europa: Habitatrichtlijn, stankrichtlijn, we kennen ze allemaal. Het door de heer Dohle genoemde vertrekpunt "los van regels en conventies" was niet het vertrekpunt van de pilot en daarom kunnen zijn woorden de verwachtingen bij degenen die bij de pilot betrokken zijn, verhogen.

Inmiddels wordt aan fase 2 de laatste hand gelegd. Nog voor de zomer kunnen wij die communiceren in het gebied en de staten krijgen het rapport direct na de zomer. Het is dus niet zo dat er geen resultaten worden geboekt, maar als je met ondernemers in gesprek gaat over bijvoorbeeld het uitplaatsen uit natuurgebieden dan gaat het niet om een proces dat in een week wordt afgerond.

Mijnheer de voorzitter. Ik heb de opmerkingen over de ASV en de bureaucratie gehoord. Wij moeten die bureaucratie zien te voorkomen, maar het klagen van instellingen over onze ASV kan ook te maken hebben met aanpassingsproblemen, laten wij dat ook even in de gaten houden.

Voorzitter. Ik wacht het voorstel van D66 met betrekking tot het centrum voor lichte muziek af.

De fractie van D66 heeft een motie ingediend om te komen tot een studie over de vorming van een landsdeel Noord. De heer Sluiter suggereerde dat het samenwerken in Noord-Nederland iets is dat met het glas in de hand gebeurt. Die suggestie wil ik bestrijden, omdat de samenwerking in SNN-verband de afgelopen jaren stap voor stap intensiever en veel breder is geworden. Het gaat niet alleen meer om de economie, maar ook om verkeer en vervoer, het landelijk gebied, cultuur en onderwijs. Met die samenwerking - het staat ook zo in het Bestuursprogramma - wil het college doorgaan.

Mevrouw HAARSMA: Mijnheer de voorzitter. Ik zal in mijn reactie de volgorde van de sprekers aanhouden en daarom begin ik met een reactie op de inbreng van de PvdA over de Wet maatschap-pelijke ondersteuning (WMO). Die wet is in aantocht en dan kunnen wij die wet zien als een kans of als een bedreiging. Ik denk dat Drenthe die wet als een kans moet opvatten en zo zien de Drentse gemeenten het ook. De PvdA maakt zich met name zorgen over de grote verschillen die kunnen ontstaan bij gemeenten. De kans dat die verschillen ontstaan, is er zeker en ik denk dat het Kabinet die wet ook zo heeft bedoeld om de gemeenten scherp te houden. Het zijn uiteindelijk de gemeente-raden die het plan van aanpak voor de uitvoering van de WMO moeten vaststellen. Daar waar tussen gemeenten grote verschillen dreigen te ontstaan, moeten de raden ingrijpen en zullen de colleges moeten aangeven waarom zij bepaalde keuzes maken. Ik meen echter dat ik de zorgen wel iets kan wegnemen, want iedere gemeente heeft een zorgplicht die vastgelegd moet worden in een verordening. Het gaat dan om huishoudelijke verzorging, scootmobiels en rolstoelen, heel essentiële zaken.

De rol van de provincie op dit gebied zou ik als coördinerend en ondersteunend willen bestempelen. Op dit moment ben ik druk bezig met de VDG, bestuurlijke vertegenwoordigers van de gemeenten en het zorgkantoor om een projectplan vast te stellen om aan de hand daarvan de WMO goed in Drenthe te implementeren. Ik heb er behoorlijk wat vertrouwen in dat wij daar op een goede manier uitkomen.

De PvdA stelt in motie A voor de implementatie van de WMO € 250.000,- uit te trekken. Alle gemeenten hebben € 0,20 per inwoner hiervoor uitgetrokken en de provincie heeft er via het RPCP, een organisatie die al door de provincie wordt gesubsidieerd, geld ingestopt. Zoals wij nu inschatten, is er op dit moment geen extern geld nodig. Als er echter projecten komen, die wij heel belangrijk vinden dan is er altijd nog de programmalijn participatie van onze nota Mensen in het middelpunt. Via het flexibele budget daarvan kunnen wij de nodige aandacht aan de WMO besteden. Het lijkt mij daarom te prematuur daarvoor nu al een fors bedrag uit te trekken.

De fractie van de PvdA heeft vervolgens aandacht gevraagd voor de herstructurering van bedrijven-terreinen. Collega Schaap heeft zojuist al aangegeven waar het college mee bezig is. De PvdA heeft een relatie gelegd met de herstructurering van de woningbouw en dan met name met het ISV-geld.

Als wij het luttele bedrag dat de gemeenten hiervoor via de provincie van het Rijk krijgen - 7 gemeenten ontvangen in 5 jaar samen € 3 miljoen - bij die gemeenten weghalen om het te gebruiken voor de herstructurering van bedrijventerreinen dan geven wij een heel verkeerd signaal richting die gemeenten af. Uiteindelijk is het ISV-geld toch het smeergeld voor de herstructurering van de woningbouw in de gemeenten en dat wil ik graag zo houden.

Met betrekking tot Emmen wil ik kort zijn. Wij hebben in provinciaal verband al een projectplan klaarliggen en de gesprekken daarover zullen geïnitieerd worden. Wij weten allen dat Emmen in SNN-verband heel hoog op de kaart staat. Bij de presentatie van de Voorjaarsnota heb ik al gezegd dat Assen-Groningen het stedelijk netwerk is en dat Emmen heel selectief wordt genoemd en dat voor het gebied van Emmen een plan wordt gerealiseerd. Emmen staat volop in the picture en ik ben blij dat de fractie van de PvdA dit volledig ondersteunt.

De fractie van de PvdA heeft verder gevraagd om een gerichte opleiding in Drenthe met betrekking tot de zorg. Ik ben met zowel het Drenthe College als met de Hogeschool Drenthe in gesprek om, anticiperend op de WMO, te bekijken hoe het onderwijs daarop in kan schieten. Er wordt dus voortvarend aan gewerkt. Het voert te ver om daar inhoudelijk op in te gaan omdat er ook nog wel sprake is van concurrentie.

Ik denk dat de windenergie in de Energienota opnieuw een punt van aandacht wordt, maar daar kan mevrouw Klip waarschijnlijk meer over zeggen.

Mijnheer de voorzitter. Ik ben aangekomen bij de fractie van het CDA. De heer Holman heeft gevraagd om stimulering van de woningbouwproductie. Ik ben blij dat hij aangeeft dat er inmiddels al veel gebeurt en er toch wel schot in de woningbouwproductie zit. Wij trachten op alle mogelijke manier de woningbouw te stimuleren en te initiëren. De afspraken over de woningbouw in de regio Groningen-Assen en in Emmen worden uiteraard gemonitord door de provincie en het Ministerie van VROM. Wij krijgen voor 1 oktober de woonplannen en uit die plannen moet blijken wat de behoefte is, hoe de gemeenten daarmee omgaan en hoe wij de plannen zo snel mogelijk kunnen realiseren. Dan gaat het uiteraard niet alleen om de aantallen maar ook om de soort woningen en de doelgroepen. Er is een Noordelijk convenant met de woningbouwcorporaties gesloten. Ik verwacht daar veel van en dat realiseren de corporaties zich ook heel goed. Ook in het gisteren verschenen rapport van de commissie De Boer staan de nodige aanbevelingen. Ik heb begrepen dat minister Dekker dat rapport niet naast zich neerlegt maar het daadwerkelijk gaat uitvoeren, wat betekent dat een forse aanslag op de portemonnee van de woningbouwcorporaties zal worden gepleegd.

Vervolgens hebben ook de herstructurering en de nieuwbouw een hoge prioriteit bij dit college.

De fractie van het CDA oppert het idee om eventueel te gaan voorfinancieren. Ik denk dat dat nu juist niet de taak van de provincie is. Wij weten allemaal dat de corporaties goed bij kas zitten. Op de bijeenkomst waarop ook de Zomer aanwezig was, hebben wij samen met de deskundigen geconstateerd dat het niet alleen om geld gaat, maar ook om kwaliteit, kwaliteit bij gemeenten, en om het bijeenbrengen van partijen. Ik zie het veel meer als een taak van de provincie om daarop te sturen en te initiëren.

De heer HOLMAN: Dat was ook exact ons voorstel. Als dat geld kost, willen wij daarvoor middelen beschikbaar stellen.

Mevrouw HAARSMA: Dát gaat mij eigenlijk een stap te ver. Ik heb van dezelfde woningbouwcorporaties gehoord - er zat toen een aan tafel, maar ik heb ook contact met andere - dat zij bereid zijn daarvoor de portemonnee te trekken. Eerlijk gezegd lijkt mij dat ook de juiste partij om dat te doen. Ik vind dat ook niet een taak van de provincie.

De heer ZOMER: Op de bijeenkomst waaraan mevrouw Haarsma refereerde, werd het probleem niet zozeer gelegd bij de woningbouwcorporaties, want die hebben genoeg geld in de knip, maar vooral bij de gemeenten die te weinig mensen en geld hebben om de bestemmingsplannen tijdig in orde te hebben. Daar zit het knelpunt en daarom vroeg de heer Holman in eerste termijn of de provincie wellicht kan helpen door indien dat nodig blijkt, wat geld beschikbaar te stellen.

Mevrouw HAARSMA: Ik wil niet een pingpongspelletje spelen, maar de heer Zomer heeft ook gehoord welk voorstel de directeur van de desbetreffende woningbouwcorporatie aan de gemeente had gedaan. Ik denk dan ook dat het probleem wordt opgelost en dat wij als provincie daar niet tussen hoeven gaan zitten. Wij kunnen ons geld dan beter voor andere zaken gebruiken.

Voorzitter. Ik kom op het onderwerp ouderenzorg, de health care zoals de heer Holman het noemde. De fracties van GroenLinks en de VVD hebben hierover ook gesproken. Of het nu gaat om health care, senioreneconomie of het Davos-dorp, ik kan zeggen, dat dit een belangrijk item is voor de provincie. De heer Dohle zei dat dit punt in een eerder stadium door het college terzijde is gelegd, maar het is mij niet bekend waaraan hij daarbij refereerde. Ik heb samen met collega Swierstra een gesprek gehad met projectontwikkelaars die over deze materie gaan en al zouden wij het willen, wij kunnen er niet omheen. In het voorstel van de VVD werd zelfs even gerefereerd aan de plannen in Frederiksoord. Ik denk dat wij daar op een heel goede manier verder mee kunnen. Ook in SNN-verband wordt hard aan het aanpakken van deze materie gewerkt.

De heer HOLMAN: Voorzitter. Ik ben blij met de positieve ondersteuning van de gedachte, maar het antwoord van de gedeputeerde dat er goed naar gekeken zal worden en dat er al veel aan wordt gedaan, is mij net iets te gemakkelijk. Als wij er werkelijk iets van willen maken en het ook als een economische uitdaging zien, dan moeten wij gewoon veel meer doen. Dan moet er echt een project met concrete doelstellingen van gemaakt worden. Als het gaat om Drenthe-promotie is dit daar toch wel een onderdeel van. Ik heb net gesproken over tandjes bijzetten en zeker op dit punt zal een aantal tandjes bijgezet moeten worden om er wat van te maken.

Mevrouw HAARSMA: De heer Holman vindt mij op dit punt aan zijn zijde, maar ik wijs er op dat wij nu nog in eerste termijn bezig zijn. Er komen nog commissievergaderingen en het was volgens mij niet de bedoeling dat ik nu al met een kant en klaar plan zou komen. Ik zeg alleen dat het college ondersteunt wat door de fracties naar voren is gebracht en dat het zal bekijken hoe dit werk verder vorm en inhoud moet worden gegeven. Is de heer Holman nu tevreden?

De heer DOHLE: Mijn opmerking over de afwijzing sloeg op hetgeen de heer Migchelbrink enige tijd geleden naar voren bracht over wat hij "ouderendorpen" noemde. Waar het echt om gaat, is in hoeverre POP en woningcontingenten een belemmering zijn voor dit soort van initiatieven en hoe het college denkt daarmee om te gaan. Voor de rest komen wij er in de commissie op terug.

Mevrouw HAARSMA: Ik wil niet direct over belemmeringen praten, laten wij eerst in termen van kansen spreken. Ik kan mij nu herinneren dat de heer Migchelbrink of de heer De Roo dit plan lanceerde en dat dit werd gebracht als "het dorp voor de rijken". Dat ging mij een paar stappen te ver en dat zal heer Dohle wellicht begrijpen.

Voorzitter. Het CDA heeft ook gesproken over de regisserende rol in de relatie tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt. Wij doen al veel op dit terrein, in wijs in dit verband op de WOK. In de Voorjaars-nota staat dat wij in SNN-verband druk bezig zijn met het tot stand brengen van een noordelijke onderwijs-agenda en in het verlengde hiervan zal ik bekijken hoe in Drenthe een provinciale onderwijs-agenda tot stand kan worden gebracht. Op die manier denk ik een forse slag in de verbetering van de relatie tussen onderwijs en arbeidsmarkt te maken.

Het volgende punt dat door het CDA naar voren is gebracht, betreft de volksgezondheid en het 10.000 stappen-plan. Wij weten nu dat onze voorzitter 12.000 stappen zet tijdens een middag golfen. Volgens mij zet hij er dan veel meer, maar omdat ik niet golf, weet ik dat niet echt. Ik vind de suggestie van het CDA heel aardig, maar het moet dan niet louter om een stappenteller gaan, er moet ook iets mee gedaan worden. In het buurt onderwijs-sport project zullen voor 2007 nog tien gemeenten moeten inschrijven en die kunnen wellicht met dit plan aan de slag. In het Programma Land kennen wij het outdoor-project en het plan kan ook daaraan gekoppeld worden. Al met al vind ik het een aardig project.

Als het om schoolschaatsen gaat, vindt het CDA mij aan zijn zijde. Het is overigens niet nieuw en wij moeten het wel in samenwerking met de sportbonden, Sport Drenthe en het onderwijsveld goed voor elkaar zien te krijgen. Het is dus niet nieuw, maar het is de moeite waard het opnieuw te proberen. Het schoolgruiten is ook een niet onbelangrijk initiatief. Ik ben benieuwd wat het project in de zeven steden oplevert en daarna zullen wij bekijken of het mogelijk is het eventueel ook in Drenthe toe te passen.

Het moet mij overigens wel van het hart dat ik het jammer vind dat de fractie van het CDA dit project niet een halfjaar geleden, bij de behandeling van Mensen in het middelpunt, naar voren heeft gebracht. De behandeling van die nota was een prachtige aanleiding om dit project in te voeren. Maar goed, beter laat dan nooit en wij zullen kijken wat wij ermee kunnen doen.

(Voorzitter: de heer Looman.)

Mevrouw KAAL: Wij hebben toen wel gezegd met plannen te zullen komen.

Mevrouw HAARSMA: Dat klopt. Wij zullen kijken wat dit plan oplevert.

Voorzitter. Ik kom bij de fractie van de VVD en bij die fractie is de permanente bewoning van recreatiewoning nog steeds in beeld.

Als het om de Persoonsgebonden beschikkingen (PGB's) gaat, constateert die fractie terecht dat dit in de ene gemeente wat sneller dan in de andere. Ik zal dit ook niet ontkennen.

In het POP is het beleid heel helder verwoord, maar als gemeenten komen met een wijziging van een bestemmingsplan omdat zij van mening zijn dat de bestemming van een recreatiegebied gewijzigd moet worden dan zullen wij die wijziging aan het POP toetsen. Ik heb tot op heden nog geen bestemmingsplanwijziging voorbij zien komen, maar het zou kunnen. De heer Dohle noemde het voorbeeld van Schoonhoven, waar op grote schaal permanent gewoond wordt. Het is jammer dat juist dat voorbeeld wordt genoemd, want daar gaat het om een recreatieterrein dat dicht tegen de EHS aanligt en daar is wijziging van de bestemming volstrekt onmogelijk. Voor het overige weet de fractie van de VVD hoe de andere fracties hierover denken en het lijkt mij daarom dat het beleid wel helder is.

De heer Swierstra is al ingegaan op de regiovisie en bij mijn reactie op de inbreng van het CDA heb ik gesproken over de senioreneconomie.

Voorzitter. Ik ben blij dat de fractie van D66 de stedelijke ontwikkeling een warm hart toedraagt.

Collega Edelenbosch is al even ingegaan op de verrommeling van het landschap. Ook ik zie daarvan de nodige voorbeelden en ook ik ben van mening dat daar het nodige aan gedaan zou kunnen en moeten worden. Ik ben met verschillende mensen in gesprek over een manier om dat adequaat op te pakken; wij willen ons kapitaal behouden zonder daar een hek om te zetten. Het gaat daarbij ook om de ontsierende nieuwbouwuipstenen aan onze mooie dorpen.

Voorzitter. De fractie van GroenLinks brengt het idee van een provinciale grondbank naar voren. Ik heb geen trauma van de jaren zeventig, maar ik meen dat de heer Veenstra al uitvoerig heeft uitgelegd dat een provinciale grondbank geen meerwaarde heeft. Het voert mij overigens te ver daar nu verder op door te gaan.

Met betrekking tot de jeugdzorg ben ik blij met de opmerkingen van GroenLinks en met de door die fractie ingediende motie F, die door de ChristenUnie is meeondertekend, waarin de gezamenlijke brief van Groningen en Drenthe aan het ministerie nog eens wordt bekrachtigd. Ik kan dat alleen maar toejuichen en ik hoop dan ook dat meer fracties deze motie steunen, want de jeugdzorg is heel belangrijk.

Voorzitter. De heer Baas refereerde aan het proefproject in Emmen voor cliënten van de sociale dienst in de vierde fase. Ik heb mij laten vertellen dat dit proefproject in 1998 van start is gegaan en dat dit project in dit huis is geëvalueerd. Ik ben daar uiteraard niet bij geweest, maar ik weet wel dat het heel goed is verlopen.

De heer Baas wijst er verder op dat als het gaat om sociale activering steeds wordt gezegd dat de verantwoordelijkheid bij de gemeenten ligt. Dat is in feite natuurlijk ook zo, maar in de nota Mensen in het middelpunt staat dat als het om deze doelgroep gaat, gemeenten de nodige zaken in gang kunnen zetten, mits zij met goede plannen komen. Ik hoop met de heer Baas dat de gemeenten daar zoveel mogelijk mee aan de gang gaan.

De heer BAAS: Zijn de gemeenten daarvan dan ook voldoende op de hoogte? Landelijk gaat het om ongeveer 160.000 mensen en in Drenthe om zo'n 4.500 tot 5.000. Dat is een vrij groot aantal. In Emmen is het project succesvol geweest en het is vreemd dat andere gemeenten daar niet op hebben ingespeeld en zich niet bij de provincie hebben gemeld om samen iets voor die groep te doen.

Mevrouw HAARSMA: In feite ondersteunen wij wel het RPCP en subsidiëren wij dat ook flink. Het RPCP is heel actief als het om deze doelgroep gaat. Als de WMO echt menens wordt, zal de vraag waarschijnlijk enorm toenemen. Die relatie is er wel.

De heer BAAS: Dan is het in de motie van de PvdA genoemde bedrag waarschijnlijk dus toch niet zo gek.

Mevrouw HAARSMA: De hoeveelheid middelen die in de nota Mensen in het middelpunt is vrijgemaakt, moet niet onderschat worden. Ik wil eerst zien wat wij daarmee kunnen doen. Het gaat om een substantieel bedrag waarmee naar mijn mening wel het nodige kan worden bereikt. Ik heb altijd geleerd dat eerst het oude afgemaakt moet worden voordat met iets nieuws wordt begonnen. Het is misschien een beetje ouderwets, maar zo wil ik het ook op dit punt doen.

In mijn reactie op het CDA heb ik al gezegd dat het onderwijs ook onze zorg heeft en dat wij met die problematiek op een adequate manier aan de slag gaan.

(De heer Idema verlaat de vergadering.)

Mevrouw KLIP: Mijnheer de voorzitter. Volgens de planning van deze vergadering heb ik nog min twee minuten om de staten het een en ander te vertellen; dat zal dus niet lukken en daarom heb ik geprobeerd mijn opmerkingen wat te comprimeren.

Het college is bijzonder verheugd over de bijna statenbrede aandacht voor de noodzaak om te komen tot energiebesparing en de duurzame opwekking van energie. D66 doet er nog een schepje bovenop door te spreken over een integrale duurzaamheidstoets bij heel veel ontwikkelingen. Ik ben benieuwd naar de reacties van de fracties hierop in de commissievergadering, maar wat deze opmerking betreft sluit ik als bewindvoerder op dit terrein D66 in mijn hart.

De heer KUIPER: Niets ten nadele van de opmerkingen van D66, maar ik wil erop wijzen dat wij zo'n driekwart jaar geleden aan de toenmalige gedeputeerde hebben gevraagd om het opnemen van een duurzaamheids- en energietoets in de beleidsstukken en dat dit toen is toegezegd. Gelukkig is dit nu door deze gedeputeerde ook toegezegd en ik ben blij dat de eerdere toezegging hiermee bevestigd is.

Mevrouw KLIP: Dan sluit ik GroenLinks bij dezen ook in mijn hart.

(Voorzitter: De heer Ter Beek.)

De heer HARLEMAN: Dan toch wel de hele fractie?

Mevrouw KLIP: De fractie van de PvdA noemt de ontwikkeling van de N33 niet de gelegenheid om gebruik te maken van alternatieve energiebronnen. Het college onderschrijft die opmerking volledig. De provincie is samen met Energy Valley en de gemeente Assen bezig aan het project Grounds for Change waarbij een relatie wordt gelegd tussen de planologische ontwikkeling en het toekomstige energieverbruik.

Net zoals water inmiddels een leidend principe is bij de ruimtelijke ordening, zal in de toekomst ons energieverbruik dat ook zijn, want dat gaat natuurlijk veel verder dan het alleen situeren van de woonkamer op het zuiden, maar heeft ook te maken met het koppelen van allerlei verwarmingselementen. Dat is nu allemaal nog in de pilotfase en Assen draagt de ontwikkelingen aan zijn zuid- en westkant voor.

Een ander punt is dat de verdubbeling van de N33 een directe relatie heeft met de aansluiting op de A28 en het TT-circuit en ook daar denken wij aan het vroegtijdig opstellen van criteria om de energie-infrastructuur al vanaf het allereerste begin mee te nemen.

De volgende opmerking van de PvdA betrof de koppeling van duurzaam bouwen en landschappelijke inpassing van recreatiewoningen. Die koppeling is een van de kansen om zowel het duurzaam bouwen als ook de bouw, verbouw en vernieuwing van recreatiewoningen een impuls te geven. Wij participeren op dit moment in een project samen met Alescon en een aantal andere partners om te kijken of het mogelijk is duurzame en landschappelijk goed inpasbare recreatiewoningen te ontwikkelen. De eerste voorbeeldwoning hiervan wordt op het ogenblik in Norg gebouwd.

De fracties van de PvdA en de VVD hebben gesproken over de biodiesel. Het is voor de provincie natuurlijk moeilijk om de mobiliteit te beteugelen en ook zijn wij niet bij machte technische aanpassingen bij auto's en motoren af te dwingen, het gaat daarbij voor een groot deel om landelijke en ook Europese ontwikkelingen. Wat wij wel kunnen doen is een extra impuls geven aan het stimuleren van de ontwikkeling van alternatieve brandstoffen. Wij kunnen dat alleen doen en wij kunnen dat in sommige gevallen ook in Energy Valley-verband doen. Daarbij moet gedacht worden aan de concessieverlening bij aanbesteding van het OV, afspraken met gemeenten en bedrijven om die en die bussen te laten rijden - de heer Swierstra sprak al over de bussen op aardgas in Groningen - en het maken van afspraken met gemeenten om vuilnisauto's om te bouwen. En natuurlijk zal de provincie ook kritisch kijken naar haar eigen voorbeeldrol. De bedoeling is natuurlijk dat wij erin slagen de EU-richtlijn op dat gebied te halen, dat wil zeggen dat dit jaar al 2% van alles wat in onze provincie gereden wordt, op biodiesel wordt gereden.

Bijna alle fracties hebben meer of minder aandacht aan windenergie gewijd. Natuurlijk conformeren wij ons op dit moment aan POP 2, maar ik heb altijd geleerd dat op het moment dat je iets produceert, bijvoorbeeld de uitslag van een onderzoek of een nota, het gedachteproces voor een volgende nota of een volgend onderzoek start. Zowel bij de staten als bij het college staat dit gedachteproces niet stil en wij zullen dus graag met de staten en in het verband van de energienota en ook in de commissievergadering van volgende week over dit onderwerp praten. Daar waar de PvdA 44 windmolens noemt om 25% van onze energievoorziening te regelen, is mijn reactie dat dit iets te optimistisch is, want volgens het laatste nummer van De Ingenieur moet ongeveer driemaal de oppervlakte van Nederland volledig met windmolens worden beplakt om aan onze totale Nederlandse energiebehoefte te voldoen. Ik realiseer mij ook dat het niet alleen een kwestie is van optellen en aftrekken, het is natuurlijk ook een kwestie van verhoudingen, maar wij komen daar graag op terug.

De heer HORNSTRA: Dat doen wij ook graag, want er zijn ook wel wat andere gegevens.

Mevrouw KLIP: Wij hebben hetzelfde doel en daar willen wij inhoudelijk over praten.

Een andere opmerking van de fractie van de PvdA betrof scholen en energieverbruik. Dat is binnen het provinciale energiebeleid een belangrijk item aan het worden en ik noem in dit verband graag vier punten.

- In december 2004 is een workshop georganiseerd tijdens de welke met name is gewezen op de gezondheidsaspecten van het binnenklimaat en leerprestaties. Op 6 juli vindt een tweede workshop plaats waarvoor vooral heel veel onderwijsorganisaties en gemeenten zijn uitgenodigd, maar ook architecten en energieadviseurs, tijdens welke workshop vooral aandacht zal worden geschonken aan de procesmatige kant en aan de gehanteerde financieringsstructuur, want vaak blijkt dat investeringen op een redelijke termijn zijn terug te verdienen.
- Een tweede initiatief waarbij scholen worden betrokken is het zogenaamde WZI-project, het waterzijdig inregelen, waarbij door heel slim om te gaan met het verwarmingssysteem veel energiewinst behaald kan worden.
- In het kader van de LED (Liberalisering Energiemarkt Drenthe) is een van de projecten dat alle overheidsgebouwen worden doorgelicht en ook daar zijn scholen bij betrokken.
- Het vierde project betreft de photo-voltaïse zonnepanelen. Inmiddels hebben zich hiervoor 40 scholen aangemeld en bij 16 scholen gaat dat project daadwerkelijk door. Wij zijn druk bezig om gemeenten en via de gemeenten de scholen te motiveren om in dit project te stappen, want het is een prachtig project, waarvan het doodzonde zou zijn wanneer het niet doorging.

De fractie van de VVD heeft gesproken over het zelf opwekken van groene stroom. De provincie is betrokken bij 15 biomassa-initiatieven en bij 10 initiatieven op het gebied van mestvergisting. De detaillering zal ik de staten nader doen toekomen, maar ik kan wel zeggen dat gedacht moet worden aan bussen op biodiesel, het vergisten van organisch bedrijfsafval in combinatie van biomassa enzovoort.

Ik kom op de doelstellingen op het gebied van milieubeleid en dan gaat het om Kyoto. Ons energiegebruik moet dalen en wij moeten steeds meer energie opwekken via duurzame methoden. Beide - de eerlijkheid gebiedt mij dit te zeggen - zullen ons niet lukken in de jaren die daar oorspronkelijk voor staan. Dat komt omdat ons energieverbruik veel sneller stijgt dan wij dat met duurzame energieopwekking kunnen bijhouden. De VVD vraagt om getallen en ik kan daarop zeggen dat het in 1990 ging om 3,7 megaton CO₂-uitstoot, terwijl dit in 2001 al 5,1 megaton was. Het zal duidelijk zijn dat wij heel innovatief en creatief bezig moeten zijn om de doelstellingen te halen en Drenthe is daar, helaas, niet uniek in; het geldt ook voor andere provincies.

De fractie van D66 heeft gesproken over een duurzaamheidstoets bij gebouwen. Wij hebben een convenant duurzaam bouwen ondertekend, wij hebben onze DuBo-consulent die via allerlei stimuleringsmaatregelen het duurzaam bouwen ondersteunt, de provincie doet mee in proefprojecten en het is een onderdeel in ons ISV-kader.

De fractie van het CDA heeft een vraag gesteld over energiebesparing in combinatie met lagere inkomens. Ook dat is een van de projectvoorstelling binnen LED. Samen met elf van de twaalf gemeenten en RENDO heeft de provincie elektriciteit ingekocht, niet alleen met de nadruk op groene energie, maar ook om een enorme besparing te krijgen. De afspraak met de gemeenten was dat de winst, ofwel het geld dat hierdoor minder behoefte te worden uitgegeven, gestoken zou worden in zes projecten die te maken hebben met duurzame energie en energiebesparing. Een van de projecten is de energiebesparing bij huishoudens. Dat project start op 1 januari a.s. en daarbij richten wij ons met name op de huishoudens die het CDA bedoelt, namelijk de huishoudens met een inkomen tot 110% van het minimuminkomen. Deelnemende gemeenten kunnen huishoudens aanmelden voor dat project en dan moet een aantal stappen doorlopen worden - een energiebesparingstest en gesprekken over energiebesparende maatregelen - maar er wordt dus volledig tegemoetgekomen aan de wensen van het CDA op dat terrein. Enkele fracties, waaronder die van de VVD, hebben de luchtkwaliteit ter sprake gebracht. Er is een nieuw Besluit luchtkwaliteit in de maak, dat inmiddels naar de Tweede Kamer is gezonden, omdat de Europese normen in de Nederlandse wetgeving moeten worden opgenomen. Pas na de zomer zal de ministerraad daarover spreken. De luchtkwaliteit in Drenthe wordt, voor zover wij dat nu kunnen zien - ik zeg dit met grote terughoudendheid - voornamelijk bepaald door industrie en mobiliteit van buiten onze provincie, maar we moeten natuurlijk precies weten waar we het over hebben. Wij zullen samen met anderen, gemeenten, het RIVM en andere instanties, kijken en meten waar we het precies over hebben en vervolgens komen tot een plan van aanpak, waarin die dingen komen te staan die wij realiter als provincie ook kunnen bereiken.

Dat is natuurlijk beperkt, maar hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht - ik wijs op Meppel - aan de positionering van woonwijken ten opzichte van bedrijventerreinen en aan wat op die bedrijventerreinen wordt toegelaten, maar ook aan de daadwerkelijke beschikbaarheid van bio-brandstoffen binnen onze provincie.

Dat onderzoek gaan wij dus doen. Daarnaast lopen nog enkele andere onderzoeken, onder andere dat naar de omgevingsbelastende bedrijvigheid, waarover D66 bij de behandeling van POP 2 een amendement indiende. In reactie op het verzoek van GroenLinks om een MER stel ik voor eerst uit te zoeken waar we het daadwerkelijk over hebben en welke mogelijkheden er zijn. Anders blijven wij maar onderzoeken, terwijl het toch daadwerkelijk om acties gaat; dat is ook een van de drijfveren achter dit collegeprogramma.

De heer LANGENKAMP: De gedeputeerde noemde Meppel en ik heb begrepen dat Meppel zelf ook onderzoek gaat doen. Wordt dan overlegd over wie wat onderzoekt?

Mevrouw KLIP: Ja, daar is intensief overleg over en wij streven er natuurlijk naar dat er niets dubbel wordt gedaan. Wij doen een provinciebreed onderzoek en het onderzoek van Meppel maakt daar deel van uit.

De PvdA heeft een vraag gesteld over het inzetten van een kwaliteitstraject ten behoeve van de ambtelijke organisatie. Natuurlijk is de interne organisatie primair een zaak van GS, maar het college heeft wel toegezegd de staten op de hoogte te brengen van allerlei personele en organisatorische ontwikkelingen. De bedoeling was dit bij de presentatie van de Voorjaarsnota te doen, maar dat is er vanwege het overvolle programma niet van gekomen. De planning is nu om in samenspraak met het Presidium te bekijken of voorafgaand aan een van de vergaderingen van de Statencommissie BFE hierover voorlichting kan worden gegeven.

Ik wil toch wel even op de kwaliteit van de organisatie ingaan. Een aantal onderdelen van de organisatie is gecertificeerd en aan de certificering van andere afdelingen wordt nog gewerkt. De sturing van de organisatie door middel van bedrijfsplannen en bedrijfsrapportages is inmiddels geënt op het IMK-kwaliteitsmodel en ook beschrijven en lichten wij heel regelmatig onze werkprocessen door. Er gebeurt dus van alles, maar wij wachten de meer gedetailleerde opmerkingen van de PvdA daarover af. Ook op andere terreinen van personele en organisatorische ontwikkelingen kunnen wij misschien beter in een later stadium terugkomen.

En dan last but not least de muskusrattenbestrijding. Juist vandaag bespreekt de Coördinatie-commissie muskusrattenbestrijding - ik heb inmiddels een heel nieuwe vocabulaire geleerd - het evaluatieonderzoek. Dat onderzoek wordt op 8 juli aan het bestuurlijk overleg voorgelegd. Dat overleg bestaat uit GS en de besturen van waterschappen. Daarna gaat dit onderzoek in de richting van de staten. Maar misschien is het aardig alvast een tipje van de sluier op te lichten, want wat betekent dit nu voor het vangen van muskusratten.

De gemiddelde vangst per velduur was in 2003 0,69 muskusrat. In 2004 was dat 0,45 muskusrat. Landelijk ligt het cijfer op 0,78 muskusrat. Wij moeten dus nog een beetje muskusrat inhalen.

De heer HARLEMAN: Zijn die cijfers voor Drenthe nu gunstig of ongunstig?

Mevrouw KLIP: We gaan een klein beetje muskusrat naar beneden, maar het zijn gemiddelden.

De heer HARLEMAN: Maar zijn er gewoon minder muskusratten waardoor we er minder vangen, of vangen wij er gewoon minder, waardoor er meer muskusratten komen?

Mevrouw KLIP: Ik kan het antwoord niet geven, want ik heb het evaluatierapport nog niet gezien.

De heer SMIDT: Mag ik vanuit mijn zijdelingse deskundigheid even inbrengen dat hoe lager het cijfer, hoe gunstiger het is?

Mevrouw KLIP: Hartelijk dank!

De VOORZITTER: Ik kan mij voorstellen dat de staten behoefte hebben aan een korte tweede termijn, om nog een enkele piketpaal te slaan op de weg naar de verdere behandeling in de commissies en in de statenvergadering van 15 juni.

Ik schors daarom de vergadering om de fracties de gelegenheid te geven voor het voeren van overleg.

(Schorsing van 16.18 uur tot 16.40 uur.)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

TWEEDE TERMIJN

De heer VEENSTRA: Mijnheer de voorzitter. Wij hebben een andere opzet van de algemene beschouwingen dan verleden jaar. Wij gaan nu de commissies in en pas op 15 juni worden de conclusies getrokken. Op zich vinden wij dat heel aardig.

Er is vandaag op geen enkele manier aandacht besteed aan het onderzoek dat wij de afgelopen week via e-mail hebben ontvangen, het onderzoek waarbij Drentse burgers worden uitgenodigd aan te geven welke uitgaven zij juist vinden.

De heer BAAS: De heer Veenstra zegt dat daar op geen enkele manier aandacht aan is besteed, maar ik heb gezegd het jammer te vinden dat uit dit onderzoek blijkt dat men van mening is dat het wat de jeugdzorg betreft wel een tandje minder kan.

De heer VEENSTRA: Wij hebben de reactie van het college goed beluisterd.

Op de regiovisie komen wij in de commissie graag terug.

Wij begrijpen dat er ten aanzien van de N33 op dit moment een heel onderhandelingstraject gaande is, maar wij vinden dat de staten hun eigen verantwoordelijkheid hebben en daarom handhaven wij onze motie B. In de commissie komen wij er nog wel op terug, maar wij vinden een bedrag van € 10 miljoen zeker passend.

Met betrekking tot Emmen is gezegd dat maar een klein duwtje nodig is om tot een concreet en toetsbaar actieprogramma te komen. Laten wij dat duwtje dan maar geven. Wij stellen er verder prijs op dat dit punt regelmatig in de staten terugkomt.

Op een aantal werkgelegenheidsprojecten komen wij terug in de Statencommissie BFE.

Het antwoord van het college op het punt van de herstructurering van bedrijventerreinen baart ons toch wel enige zorgen. Omdat hiermee Kompas-geld is gemoeid, willen wij dit onderwerp graag in de commissie bespreken.

Wij vinden het goed dat de discussie over windenergie de komende periode van start gaat.

Het college is bezig te kijken welke mogelijkheden er zijn voor meer zorgopleidingen. Wij willen daar graag de VMBO-scholen bij betrekken.

Het kan best uitgangspunt van de WMO zijn, dat er per gemeente verschillen ontstaan, maar de vraag is of de provincie dat wel moet willen en daar niet gerichte actie op moet voeren. Dit onderwerp willen wij in de Statencommissie CW bespreken.

Het onderwerp scholen en energiegebruik willen wij in de Statencommissie MWG bespreken. Een aantal onderwerpen heeft in deze algemene beschouwingen veel aandacht gehad. Ik noem de N33, de aandacht voor alternatieve energiebronnen en de werkgelegenheid. In de Statencommissie BFE zullen de maatregelen die in de Voorjaarsnota worden genoemd, besproken worden en bij die bespreking zullen wij onze eigen accenten plaatsen. Verder zijn woningbouw, recreatie en toerisme en daarbovenop de promotie van Drenthe belangrijke items geweest. Bij het laatste gaat het er vooral om hoe het moet worden gedaan, welke middelen de provincie daarvoor beschikbaar wil stellen en wat de rol van het bedrijfsleven hierin is. Hierover zal in BFE wel een interessante discussie plaatsvinden, waarna de PvdA er in de statenvergadering graag op terugkomt.

Voorzitter. Mijn fractie heeft vijf moties ingediend. Wij handhaven motie A. Het college zegt hiermee al bezig te zijn, maar wij willen het allemaal graag concreet maken. Wij handhaven ook motie D, de motie over de bouw. De gedeputeerde gaf aan dat al veel maatregelen zijn genomen om de jeugd in de bouw aan het werk te krijgen, maar om juist het laatste duwtje te geven, handhaven wij de motie.

Wij vinden het nog steeds goed dat de maatregelen voor Emmen worden gebundeld in een actieprogramma, dat wij periodiek toetsen en permanent volgen.

Wij handhaven ook onze motie B over de N33.

Het bedrag van € 250.000,-- structureel voor uitvoering van de WMO lijkt ons helemaal niet gek, al hangt het natuurlijk wel af van wat van de coördinerende en ondersteunende rol van de provincie wordt verwacht.

Wij zullen de komende dagen met name ook aandacht besteden aan de moties van GroenLinks. Wij komen daar in de commissies en vervolgens in de statenvergadering van 15 juni op terug.

Ook op de motie O van D66 komen wij wel terug. Wij denken overigens dat de oplossingen niet zozeer in structuurveranderingen moeten worden gezocht.

Het idee van het CDA over sport en de stappenteller zullen wij nog eens bekijken. Er gaat wel om een fiks bedrag, maar wij zullen het goed bekijken.

Bij het voorstel voor energiebesparing voor minima hebben wij een wat dubbel gevoel. Volgens mij moet energiebesparing voor ons allemaal gelden en moet dat niet afhankelijk zijn van wat iemand verdient. Er zijn de laatste jaren nogal wat maatregelen op de mensen afgekomen en in dat licht willen wij het voorstel beschouwen.

De heer KUIPER: De heer Veenstra zal ook weten dat om tot energiebesparing te komen, eerst geïnvesteerd moet worden. Zo moet eerst in spaarlampen geïnvesteerd worden. Als het gaat om de aanschaf van spaarlampen mogelijk te maken, kan het voorstel dan wel de goedkeuring van de PvdA krijgen?

De heer VEENSTRA: Wij vinden energiebesparing een heel belangrijk onderwerp en wij zullen dit punt zeker meenemen bij de bespreking in de commissie.

Mevrouw SMITH: Het is mij nog niet duidelijk of de PvdA de motie over de WMO handhaaft.

De heer VEENSTRA: Wij handhaven die motie. Wij handhaven alle vijf door ons ingediende moties.

De VOORZITTER: In ieder geval tot 15 juni.

De heer HOLMAN: Mijnheer de voorzitter. Wij kiezen een beetje dezelfde benadering als de PvdA. Wij denken dat de opzet goed is en dat de onderwerpen die nu zijn aangekaart, in de commissies uitgediept moeten worden, waarna in de afrondende statenvergadering besluiten moeten worden genomen.

Het college heeft een vraag van ons onbeantwoord gelaten, namelijk de vraag met welke ambitie ons college, onze voorzitter, de nieuwe periode van het SNN-voorzitterschap ingaat.

Wij hebben de staten de vraag voorgelegd of zij van mening zijn dat er gehoor is gegeven aan de punten die op de sessie in Odoorn naar voren zijn gebracht. De fractie van D66 heeft hier ook iets over gezegd, maar PvdA heeft op onze vraag niet gereageerd.

Wij willen graag terugkomen op de voorbereiding van het ILG. Wij willen niet aan de kant staan en wij denken dat ook de betrokkenen niet aan de kant moeten staan.

Wij hebben ook gesproken over de bereikbaarheid en wij zijn blij dat de heer Swierstra onze zorgen deelt. Wij hopen dat de discussie over vrijliggende busbanen adequaat wordt opgepakt en dat het onderwerp, indien mogelijk, naar voren wordt gehaald.

De discussie over de N33 was positief. Wij hopen dat de gedeputeerde in de commissie iets duidelijker kan zijn over de financiële consequenties, over wat het betekent, hoe wij het kunnen oppakken en hoe wij aan onze verplichtingen kunnen voldoen, al was het alleen maar om te kunnen beoordelen of het in de motie van de PvdA genoemde bedrag van € 10 miljoen voldoende of overbodig is, of dat die motie te vroeg komt. Wij verwachten dus dat op dit onderwerp wordt teruggekomen.

Wij willen ook graag terugkomen op het onderwerp scholing en bedrijfsleven.

Wij zijn blij met hoe het seniorenbeleid door de gedeputeerde is opgepakt. Als wij het echt belangrijk vinden en er iets mee willen dan moet er nu iets gebeuren. Er moet echt een gerichte actie komen om dit beleid wat te laten worden. Maar ook hierop komen wij in de commissie graag terug.

Wij zijn ook blij met de positieve benadering ten aanzien van het 10.000 stappen-plan, het school-schaatsen en schoolgruiten. De commissieleden krijgen de nota's en daarover kan dan gediscussieerd worden.

Ten aanzien van de Drenthe-promotie hebben wij toch een beetje het gevoel dat gedeputeerde Schaap denkt vanuit de kaders en vanuit dezelfde insteek als de discussie over recreatie en promotie tot nu toe is gevoerd. Wij zullen in de commissie nog eens proberen uit te leggen dat wij echt een brede Drenthe-promotie willen. Wij kijken daarbij naar hoe andere provincies aan die brede promotie invulling geven en welke bedragen zij daarvoor uittrekken: het varieert van tonnen, zoals Drenthe doet tot € 1 à € 2 miljoen. Het gaat dus om meer dan wij nu hebben, maar wat zeer zinvol kan zijn en bij kan dragen aan de economische ontwikkeling van Drenthe in den brede. Maar in de commissie voeren wij de discussie daarover graag verder.

De heer DOHLE: Mijnheer de voorzitter. Ik voel mij nu net sinterklaas die het grote boek opendoet en daarbij doet het mij plezier te melden dat de kindertjes van het college zoet zijn geweest, want zij hebben heel veel bijval gekregen. Dat kunnen wij allemaal in onze zak steken.

Voorzitter. Ik wil mij beperken tot het bespreken van enkele moties; de verdere discussie wordt wel in de commissies gevoerd.

Motie B over de N33 is geen probleem, ware het niet dat daarin een bedrag wordt genoemd, waarbij de nodige vraagtekens kunnen worden gezet. Als dat bedrag eruit gaat, vormt die motie geen enkel probleem.

In motie D worden twee dingen gecombineerd: het stimuleren van de werkgelegenheid via de bouw en het ervoor zorgen dat noordelijke bedrijven de opdrachten krijgen, met name ook in Duitsland. Wij dringen erop aan de zinsnede na het derde aandachtsstreepje onder het kopje "van mening zijnde" te schrappen, omdat al enkele malen is geprobeerd Nederlandse bedrijven in Duitsland aan het werk te krijgen en die pogingen nooit succesvol zijn geweest. En laten wij toch vooral ook van het verleden leren.

Ik constateer dat het CDA en de VVD elkaar op een aantal punten kunnen vinden - het geldt ook voor GroenLinks als het gaat om het Davos-idee - wanneer het gaat om de stimulering van de wooneconomie. GroenLinks legt wat meer het accent op de zorg, terwijl het CDA en de VVD vooral de kwaliteit van het wonen centraal stellen. Maar ook daarin zit heel duidelijk een zorgcomponent.

Motie F verbaast ons wel een beetje. Wij zijn erover geïnformeerd dat de colleges van Groningen en Drenthe een brief hebben geschreven. Deze motie ondersteunt die brief en dat is prima, maar ik vraag mij toch af of daarvoor een motie nodig is.

Ten aanzien van de ID-banen wil ik hier best een initiatief noemen, dat in de Statencommissie BFE verder kan worden uitgewerkt. Wij hebben aangegeven dat nu al duidelijk is dat een groot aantal mensen dat via een ID-baan aan werk is geholpen, geen vaste dienstbetrekking zal krijgen.

Dat betekent dat een deel van het beschikbaar gestelde bedrag uiteindelijk weer terug kan komen. Daarom zou het bedrag dat hiervoor nu is opgenomen overgeboekt kunnen worden tot 130% of 140%, in de verwachting dat aan het eind van de rit het oorspronkelijke bedrag is uitgegeven. Dat is een optie die wij nog wel eens in de commissie willen bespreken.

Ten aanzien van het NORT-verhaal wil ik nog de volgende opmerking maken. De heer Van der Made is jarenlang mijn buurman geweest op kantoor. Ik heb gezien wat hij deed en hoe hij het deed en mijn indruk is dat zijn bijdrage heel zinvol is geweest. Maar ik constateer dat NORT is geëindigd en dat die werkzaamheden door een heleboel anderen zijn overgenomen. We hebben ook nog een subsidietraject dat recreatiebedrijven ondersteunt bij het inwinnen van professioneel advies.

Ten aanzien van de steun van de landbouw kunnen wij elkaar ook vinden, al zoeken wij het met name in de clustering, in de samenwerking van bedrijven om op krachten te komen; maar ook daarin zitten natuurlijk zaken waarmee bedrijven elkaar kunnen versterken.

Ik maakte een grapje bij de opmerking van D66 over schaalvergroting. Dat grapje viel niet zo geweldig goed, kreeg ik de indruk. Maar wij moeten ons natuurlijk wel realiseren dat wij volksvertegenwoordiger zijn en dat de inwoners van Drenthe en waarschijnlijk ook die van de andere provincies niet staan te popelen om de eigen provincie op te heffen en op te gaan in een groter landsdelig geheel. Daar zit een spanningsveld, maar de heer Sluiter heeft gelijk dat hij het probleem te berde brengt. Schaalvergroting is natuurlijk op een aantal fronten, zeker als het gaat om het economisch beleid van de noordelijke provincies, optimaal aan de orde en het zal er wellicht ook wel een keertje van komen, maar op sociaal-cultureel vlak kan ik mij voorstellen dat wordt vastgehouden aan de huidige kleinschaligheid. Het is in ieder geval een leuk onderwerp om over door te praten en of het dan beter met Groningen alleen dan wel met Groningen én Fryslân kan, daar hebben wij allemaal zo onze eigen gedachten over.

Ten slotte moet mij iets van het hart over wat ons is uitgereikt. Het gaat om de bijdrage van de fractie van Drents Belang. Er staat in grote letters op dat de uitgesproken tekst geldt, maar ik heb de bijdrage toch stiekem even bekeken. Wat daarin staat, wil ik samenvatten met de bijna laatste zin uit het verhaal, die ik maar een beetje parafraseer. Politieke partijen als Drents Belang zijn met dit soort acties dan ook niet de oplossing, maar onderdeel van het probleem.

De heer LANGENKAMP: Mijnheer de voorzitter. Ik wil aansluiten bij de laatste woorden van de heer Dohle. Ook mijn fractie heeft zich mateloos geërgerd aan de inbreng van Drents Belang. Er staat wel boven dat tekst die niet is uitgesproken, niet geldt, maar het lijkt mij een taak voor het Presidium ervoor te zorgen dat wij voortaan dergelijke epistels niet meer op ons bureau krijgen. Ik denk, dat wanneer Drents Belang was begonnen deze tekst uit te spreken, u, mijnheer de voorzitter, de spreker binnen een minuut had afgehamerd.

Voorzitter. Wij gaan vol enthousiasme de commissievergaderingen in. Wij zullen de komende dagen de verhalen en ideeën van de andere fracties laten bezinken. Wat de financiën betreft zullen wij nog een brief rondsturen waarin wij aantonen dat het college toch een beetje aan het potverteren is, vooral na deze periode. Wellicht kan die brief in de commissies voor enige duidelijkheid zorgen.

Ik ben niet van plan om alle moties te bespreken. Wij handhaven onze moties.

Ik wil nog wel even ingaan op de ICT-oplossing voor de N33. Naar mijn idee werd die oplossing wel heel gemakkelijk door het college terzijde geschoven als zijnde op deze termijn niet toepasbaar. Ik heb over deze mogelijkheid contact gehad met de ICT-specialisten van LOFAR en zij zeggen er wél mogelijkheden in te zien. Ik zie dan ook graag dat dit punt op de agenda blijft staan, niet omdat het de verkeersproblematiek betreft, maar vanwege het economische verhaal. Het gaat erom hoe wij ICT handen en voeten kunnen geven. LOFAR is niet alleen een snelle computer, maar biedt ook praktische mogelijkheden, zoals met een proefproject kan worden aangetoond. Het proeftraject met de zweeftrein heeft immers ook al talloze bezoekers getrokken. Ik vergelijk beide dingen niet, maar met een proefproject kan een bedrijf laten zien wat het in huis heeft.

De heer Dohle merkte op dat de NORT-consulent er niet meer is. Inderdaad, de N van noord is verdwenen, het is nu een Nederlandse stichting en bijna alle provincies hebben consultants. In Gelderland zijn er verleden week zelfs drie aangesteld. Als wij menen dat een kwaliteitsslag nodig is dan moeten wij ook ondersteuning bieden.

Er zijn natuurlijk al ongelooflijk veel ondersteuningsregelingen, zelfs zoveel dat de mensen daardoor de mogelijkheden niet meer zien en daarom is een specifieke consulent nodig die de mensen op weg helpt. Hetgeen de gedeputeerde zei over de ID-banen en de landbouw vond ik nuttig. Ik denk dat wij in de commissie hierover nog wel een vruchtbare discussie zullen hebben.

Voorzitter. Ik ben blij met deze opzet van de algemene beschouwingen. Ik had mij ook kunnen voorstellen dat een deel van de inbreng op schrift zou worden aangeleverd, maar of dat beter is, wordt werken-deweg wel duidelijk.

De heer BAAS: Mijnheer de voorzitter. Wat ons betreft had het origineel van de bijdrage van Drents Belang in de papierversnipperaars kunnen verdwijnen, want van wat niet is uitgesproken, hoef ik geen kennis te nemen.

Een paar van onze vragen zijn onbeantwoord gebleven. Wij hebben gevraagd hoe het staat met de ruimte-voor-ruimte-regeling. Wij hebben de problematiek rond WSW-bedrijven als Alescon onder de aandacht gebracht, omdat onze informatie is dat deze bedrijven eigenlijk allemaal heel slecht draaien, waardoor een grote groep mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt in de problemen dreigt te komen. Wat kan de provincie hieraan doen? Wij roepen het college op de gemeenten er nog eens nadrukkelijk op te wijzen dat zij hierover met de provincie in contact moeten treden, omdat dan samen kan worden bekeken of hieraan iets meer kan worden gedaan dan nu gebeurt. Wij zijn daar namelijk niet helemaal gerust op.

Ik heb niets gehoord over de beleidsvoornemens van het college met betrekking tot het ondergronds bouwen, terwijl dit toch een van de ambities uit het collegeprogramma was.

De heer Schaap heeft terecht opgemerkt dat het niet de bedoeling is van de ASV een bureaucratisch gebeuren te maken. Wij zijn hierover nog niet helemaal gerust, maar wij wachten de evaluatie af.

Op het terrein van de verkeersveiligheid hebben wij gefocust op de toestand bij basisscholen, als kinderen gehaald en gebracht worden. Wij hebben geconstateerd dat alle opvoedingsprogramma's en gedragsbeïnvloedingsprogramma's ten spijt er in een aantal gevallen sprake is van een buitengewoon zorgelijke situatie. Het gaat dan niet alleen om de verkeersveiligheid maar ook om de overlast voor de omgeving door de manier waarop mensen met elkaar omgaan. Wij vragen het college in toekomstige overleggen hieraan extra aandacht te besteden.

Ik heb tenslotte nog een, misschien wel wat ondeugende opmerking. Het is mijn fractie opgevallen hoe vriendelijk oppositie en college deze dag met elkaar zijn omgegaan. Misschien heeft het wat te maken met het begin van de tweede helft, maar ook op dit punt wachten wij met belangstelling af wat er in de toekomst gebeurt.

De heer SLUITER: Mijnheer de voorzitter. Er is eigenlijk maar een onderwerp waarop ik terug wil komen en dat is de samenwerking in Noord-Nederland. Als de heer Schaap zegt dat de heer Sluiter een beetje doet alsof er in SNN-verband alleen een beetje gepraat wordt met het glas in de hand dan begrijpt hij niet wat ik bedoeld heb. Wat ik bedoeld heb te zeggen, is dat de wereld doordraait en dat daarin allerlei processen van opschaling te zien zijn. Minister Remkes komt met een notitie over de positie van het middenbestuur, we hebben Europa waarin de regio's steeds belangrijker worden en uit de reactie van het college maak ik voorlopig op dat dit onderwerp vooralsnog niet of nauwelijks, of slechts moeizaam bespreekbaar is. Mijn fractie snapt heel goed dat dit type processen naar hun aard heel langzaam gaan, maar volgens onze waarneming ligt op dit moment de voortgang vrijwel stil. Maar de wereld draait door. De heer Veenstra zegt dan dat oplossingen niet in structuren zitten.

Dat is op zichzelf waar, maar als we niet discussiëren over structuren blijft alles bij het oude en ontstaan vanzelf problemen en achterstanden.

De heer KUIPER: Gisteren was er een vergadering van het AB-SNN waarin dit onderwerp expliciet aan de orde kwam. Het is jammer dat de heer Sluiter niet in die vergadering aanwezig was.

De heer SLUITER: Dat vond ik zelf ook erg jammer, maar de dag van vandaag vroeg ook zijn aandacht. D66 vindt het belangrijk dat Het Noorden zelf het initiatief houdt. Dus niet afwachten en maar kijken wat er over ons heen komt, wat de wereld ons brengt en welke kant de wereld ons op stuurt, maar onder ogen zien dat de discussie over de bestuurlijke schaal in Noord-Nederland niet alleen nodig maar ook onvermijdelijk is. D66 is er dan ook van overtuigd dat we die discussie vandaag, of volgende week of in juni best nog kunnen uitstellen, maar dat we die niet kunnen afstellen. Wij kiezen er dan voor de problemen tegemoet te gaan en daar zelf een stukje regie in te houden. Dat is de reden waarom wij de motie hebben ingediend. Laten we zelf het initiatief pakken en de discussie opzoeken en aangaan, want ook dan nemen die discussie en de besluitvorming die daarop volgt, nog genoeg tijd.

De heer DE HAAS: Mijnheer de voorzitter. De woorden van de heer Dohle waren mij uit het hart gegrepen. Je kunt ergens spijt van hebben, maar ik heb geen spijt van de brief, die ik u, mijnheer de voorzitter, een week nadat de staten waren aangetreden, heb doen toekomen.

Voorzitter. Ik dank de gedeputeerden voor de beantwoording. Ik heb vastgesteld dat een discussie is ontstaan over de systematiek van de financiën. Ik wil daar nu niet verder op ingaan, maar ik ben blij dat wij er in de Statencommissie BFE nader over te spreken komen. Onze fractiedeskundige zal dan reageren. Hetzelfde geldt voor de reactie van de heer Swierstra op de berekening van de opcenten.

Voorzitter. Met betrekking tot de ziekte van Lyme zegt mevrouw Edelenbosch dat er met terughoudendheid aan voorlichting wordt gedaan. Waarom die terughoudendheid? Mevrouw Edelenbosch zegt dat de terreinbeheerders ervan weten. Het zou niet best zijn wanneer dit niet zo was. Er zijn mensen die nu al niet meer beter worden, in een karretje zitten en zeer arbeidsongeschikt zijn.

Voorzitter. De gedeputeerde doet net als de Nederlandse overheid en vergeet daarbij dat het gaat om mondiaal de grootste ziekte die van dier op mens wordt overgebracht. In Rusland en China zijn al miljoenen mensen besmet en daar ziet men nu het belang van voorlichting terdege in. Deskundigen hebben de regering verzocht € 0,5 miljoen uit te trekken voor voorlichting, maar het antwoord was nee. De regering vindt het doel wel goed, maar politiek niet interessant. Dat is droevig. Er zijn artsen, die zelfs de diagnose nog niet kunnen stellen en de gedeputeerde zegt dan dat er genoeg gebeurt. Ik ben zo vrij die zienswijze niet te delen.

Voorzitter. De OPD zal niet instemmen met enig voorstel om tot een noordelijk landsdeel te komen. In Groningen zijn mensen die daar heel hard voor vechten, maar wij zijn nog altijd van mening dat Drenthe Drenthe moet blijven in zijn huidige vorm. Ik meen dat onze voorzitter zich ook al in deze bewoordingen heeft uitgelaten en ik onderschrijf die woorden van harte.

Ik neem aan dat het zo laat verschijnen van de evaluatie over de muskusrattenbestrijding een gerede oorzaak heeft. Die evaluatie zou er in september 2004 al zijn en wij hebben via geruchten vernomen dat nu via herschikkingen resultaten worden geboekt die de toets der kritiek kunnen doorstaan. Ik hoop van harte dat dit het geval is en wij komen hierop dan wel terug wanneer het evaluatierapport in de staten ter sprake komt.

Voorzitter. Ik heb in eerste termijn de andere fracties gevraagd hun mening te geven over hetgeen ik heb gezegd met betrekking tot de flora en fauna in Drenthe. Ik hoop dat zij de moeite nemen in de vergadering van 15 juni, of eerder, te reageren,

De VOORZITTER: Naar aanleiding van enkele opmerkingen van de staten hierover, zie ik mij genoodzaakt wat te zeggen over de niet uitgesproken tekst van de heer Kloos. In een eerder stadium, nadat duidelijk was geworden dat hij in deze vergadering niet aanwezig zou kunnen zijn, is hem door de griffier de toezegging gedaan dat zijn schriftelijke bijdrage zou worden verspreid, maar uiteraard geen deel zou uitmaken van de beraadslagingen, want dat kan alleen wanneer de tekst is uitgesproken.

Gisteravond heeft de griffier mij - en dat was zeer attent van haar - benaderd over de tekst van de heer Kloos en toen heb ik gezegd - ik heb de verantwoordelijkheid daarvoor dus op mij genomen - dat die tekst moest worden verspreid, omdat de heer Kloos bij niet verspreiden met verve de rol van martelaar van het vrije woord zou gaan spelen. Dat leek mij geen aantrekkelijk perspectief.

Voor de rest is elk woord hierover er een te veel, hoewel het mij wel goed deed dat hij mijn zoon zo'n warm hart toedraagt.

Ik geef nu allereerst het woord aan de heer Schaap, omdat hij zometeen naar Drachten moet voor een ontmoeting met de Staatssecretaris van Economische Zaken, mevrouw Van Gennip, om over onder andere de SNN-belangen te spreken.

De heer SCHAAP: Mijnheer de voorzitter. Ik kan heel kort zijn, want de meeste onderwerpen zijn naar de commissies doorverwezen. Dat is goed, want die commissievergaderingen lenen zich er beter voor bepaalde thema's verder door te spreken. Ik zal nu ingaan op de vragen die ik in eerste termijn vergeten was te beantwoorden.

De fractie van het CDA vroeg naar de ambitie van Drenthe als het gaat om het overnemen van het voorzitterschap van het SNN per 1 juli. Het mag helder zijn dat het komende jaar ontzettend veel gedaan moet worden in de richting van het Kabinet. Het gaat om de Strategische Agenda, om Pieken in de Delta, er is een evaluatie over de ROM's enzovoorts. Er is al met al ontzettend veel gaande en wij zullen het komende jaar met verve onze belangen moeten behartigen. Drenthe heeft de ambitie dat op een heel goede manier te doen en ervoor te zorgen dat over een jaar kan worden gezegd "Da's nou Drenthe". Dát is onze ambitie.

Voorzitter. Ik stel voor dat in de commissie verder wordt gesproken over de NORT-consulenten, maar ik heb het vermoeden dat wanneer ik in eerste termijn op de opmerkingen hierover van de fractie van GroenLinks

had gereageerd, mijn antwoord identiek zou zijn geweest aan wat de heer Dohle hierover in tweede termijn zei. Wij zullen het nog eens bekijken, maar ik denk dat in de huidige situatie, waarin het bevorderen van het ondernemerschap in de recreatiesector al via allerlei projecten loopt, de vraag is of een NORT-consulent daar nog een bijdrage aan zou kunnen leveren. Maar ik stel voor daar in de commissie op terug te komen.

Ik kom op de noordelijke opschaling. De wereld draait door, dat is helder, maar het mag ook helder zijn dat wanneer dit college de behoefte zou hebben gehad de discussie hierover in deze periode te starten, het hiernaar op zijn minst in het Bestuursprogramma had verwezen. Die verwijzing staat er niet in en dus zullen de staten van dit college geen initiatieven tegemoet kunnen zien die gaan in de richting van opschaling tot Noord-Nederland.

De heer SLUITER: Op zich is dat een heldere uitspraak. Maar die uitspraak verbaast mij wel een beetje. Het lijkt alsof de gedeputeerde de legitimering voor dit gedrag zoekt in het feit dat het twee jaar geleden niet is opgeschreven, waarmee het voor het college onmogelijk is op dit punt iets te doen, ook al zou het de zin ervan wel inzien. Er is toch ook bij het college wel sprake van voortschrijdend inzicht?

De heer SCHAAP: Dat is er absoluut, maar het is niet zo, dat in de afgelopen twee jaren de ontwikkelingen op dit terrein zo anders zijn geworden dat wij nu de conclusie moeten trekken die wij twee jaar geleden nog niet konden trekken.

De heer SLUITER: Is het dan naar het oordeel van de heer Schaap een verstandige strategie om, daar waar de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zich gaat uitspreken over de positie van het middenbestuur, zelf geen visie te ontwikkelen, waarmee Drenthe het debat in kan gaan? Ik vind het zo passief.

De heer SCHAAP: De heer Sluiter mag ervan uitgaan dat wat de Minister van BZK op dit terrein ontwikkelt door het college van stap tot stap wordt gevolgd, maar met de insteek zoals het deze periode begonnen is, dus dat er geen behoefte is aan een discussie vanuit Drenthe geïnitieerd om te komen tot een opschaling van de drie noordelijke provincies.

De heer SWIERSTRA: Mijnheer de voorzitter. Er is voor mij geen aanleiding om op dit moment nog te reageren.

Mevrouw EDELENBOSCH: Mijnheer de voorzitter. Ik sluit mij bij collega Swierstra aan.

Mevrouw HAARSMA: Mijnheer de voorzitter. Op dit moment wordt in dit huis heel hard gewerkt aan de Ruimte-voor-ruimte-regeling. Er vindt overleg plaats met organisaties, instellingen en gemeenten en het voornemen is om na de zomervakantie de regeling in de commissie te bespreken.

Mevrouw KLIP: Mijnheer de voorzitter. Voor mij zijn er op dit moment geen vragen meer te beantwoorden.

H. Sluiting

De VOORZITTER: Ik constateer dat wij hiermee zijn gekomen aan het eind van onze beraadslagingen. Ik heb nog een zakelijke mededeling. Maandag a.s. zal, op grond van de verwachting dat de vergadering van de Statencommissie MWG gaat uitlopen, de vergadering van de Statencommissie RIM niet om 14.00 uur maar om 15.00 uur aanvangen.

De staten gaan nu in commissieverband verder en op 15 juni zien wij elkaar weer om tot een finale besluitvorming te geraken.

Ik sluit de vergadering.

(De vergadering wordt om 17.21 uur gesloten.)

Vastgesteld in de vergadering van provinciale staten van Drenthe van 5 oktober 2005.

, voorzitter

, griffier

GB

TOEZEGGINGEN, gedaan in de vergadering van provinciale staten van Drenthe, gehouden op 18 mei 2005 in het provinciehuis te Assen.

- 7 De heer VEENSTRA zegt toe dat zijn fractie nog voor de zomer met een nieuw plan van aanpak komt op het gebied van het openbaar vervoer.
- 23 De heer HOLMAN zegt toe dat de fractie van het CDA het komende najaar met een notitie over mediation komt, ter behandeling in de commissie.
- 23 De heer HOLMAN zegt toe dat het CDA binnenkort met een initiatiefvoorstel komt met betrekking tot de aanpak van energiebesparing voor de laagste inkomens.
- 52 De heer SLUITER deelt mee dat de fractie van D66 in de loop van het jaar plannen zal presenteren voor een centrum voor lichte muziek in Drenthe.
- 67 De heer SCHAAP zegt toe te zullen kijken naar een mogelijke verbreding van het door de staten vastgestelde kader met betrekking tot de promotie van recreatie en toerisme en er daarbij ook op te letten of die verbreding past in fase 2.
- 75 Mevrouw Klip zegt toe dat de planning nu is om in samenspraak met het Presidium te bekijken of voorafgaand aan een van de vergaderingen van de Statencommissie BFE voorlichting over een kwaliteitstraject ten behoeve van de ambtelijke organisatie kan worden gegeven.